

27

ANUL XXVIII (1256)
5 IULIE 1979

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

Flacăra revine:

„Sanab”
a mai făcut
un pas!

Pe cînd
valorificarea
deplină
a ideii?

Marti, 26 iunie, in jurul
orei 10.00, serviciul de in-
formații al Șantierelor
navale Brăila a cunoscut
o vie activitate: delegați
din toată țara veniseră
să participe la intilnirea
organizată de Consiliul
municipal al sindicatelor
din localitate, in care in-
ginerul Petre Buleci ur-
ma să prezinte 10 arbori
cotiți de diverse matoare,
reparați la S.N.B. prin
metoda denumită
„SANAB”, popularizată
in repetate rinduri in
coloanele revistei noas-
tre. Cred că este foarte
util ca instituțiile și in-
treprinderile care au fost
reprezentate la Brăila să
se pronunțe clar, răsplat
in favoarea adopției me-
todei „SANAB”, intrucit
— și acest fapt se impune
a fi cunoscut — conduce-
rea șantierelor din Brăila,
care se părea, la un
moment dat, că îmbră-
țișează inițiativa ingine-
rului Petre Buleci de pe
urma. căreia S.N.B. a
și încasat, pină acum,
cîteva sute de mii de lei,

(Continuare
în pagina 8)

EMANUEL VALERIU

Securitatea
europeană —
permanență
a politicii externe
a României [IV]
de DUMITRU ANINOIU

Lubirea de frumos

Țăranii muncitori

In muncă este izbăvire, prin muncă
apar zorii libertății in viața și sufle-
tele noastre. De douăzeci de ani îi știu
pe țăranii satului meu din Transilva-
nia. Cei mai buni de lucru, urcați pe
camioane și plecați la oraș in cea mai
greă muncă de zidari, fierari, betonis-
ti, ridicind din temelii, alături de alte
zeci de sate venite aici la lucru, o nouă
cetate, un nou Cluj, o nouă Napoca
universitară și muncitoare, țărănească
și românească, prin munca sporită de
toate zilele, vara și iarna pe ger, sute
de edificii, școli și spitale, hoteluri și
case de locuit, fabrici și grădinițe.

De zeci de ani, sătenii mei se scotă
inaintea zorilor, urcă pe mașini și
pleacă la lucru la Cluj, iar pe seară

se întorc la pruncii lor in sat și con-
tinuă, pină răsar stelele, munca mai
departe. Iau coasa-n spate și intră in
brazda grea cu pasul măsurat, tăcuți
și blonzi și minunați cum îi știe isto-
ria noastră milenară, pregătiți de jertfă
și priveghere. Își țin in pace nunțile
lor și sărbătorile, își cresc pruncii in
buna lor rinduială, sint acasă aici pe
acest pămînt și cer al strămoșilor noș-
tri din vremi fără de nume. Munca
este certitudinea duratei noastre in isto-
rie, prin muncă cinstită și dreaptă am
deprins să prețuim frumusețea adevă-
rurilor de taină ce se dăruiesc celui ce
stăruie in bunătatea răbdării și indur-
rării sale. Iobagii Transilvaniei se sim-
țeau mai acasă decît stăpînii lor, spu-
nea Eminescu, intrucit prin muncă stă-
pîneau ei cu adevărat acest pămînt
daco-roman. Pentru că numai unde-i
muncă adevărată, odihna sfîrșitului de
săptămînă dobindește dimensiunea cos-
mică de înfrățire sărbătorească și blon-
dă cu toate creaturile.

IOAN ALEXANDRU

Starea de veghe a istoriei

Ștefan cel Mare, domn înțelept și deplin in toate sen-
surile existenței, cu un chip rotund și tândru, dar băr-
bătesc și viril, plutind uneori hieratic in scumpe por-
trete de altar și in fresce pictate cu aur, are in imaginația
poporului aureolă de mit, bintuind peste moarte prin citorii
solemne și strălucind ca intr-un strop de rouă. Parcă nici-
cînd un om n-a fost mai adînc iubit și adoptat de pămîntul
său, de aerul pe care-l respirăm; miraculoasa sa înfă-
șurare pare că s-a topit in pulberea de soare a drumurilor
in oglinzile iluminate ale izvoarelor, printre dealuri și
într-un prin codrii de rezonanță, prin ierburile de leac ale
parii Moldovei. Vremurile s-au trezit pur și simplu cu trupul
său, scaldat in fulgere, clocotitor, răzbunător pentru anii de
sfîșieri lăuntrice, cu domnitori vasali vecinilor, plini de am-
biții meschine, puși pe agoniseli pripite și monstruoase, in-
cheiate cu injunghieri și decapitări repetate, cu uneltiri otră-
vite și exiluri silnice, in tragedii de praf și de sînge. Pare
că prin destînlul acestui bărbat, fiu de domn sacrificat in
mod abominabil pe un mal de riu in vreme de petrecere
tihnită, vremurile visau de mult să reîntre in matcă, istoria
să-și regăsească cumpenele sfărîmate, astrele să se rotească
deasupra lumii sufletului nostru in echilibru și in pace
eternă, grînele să nască piine albă, femeile să dea rod bogat
din pîntecele lor ca din curcubeie, oamenii să se învecineze
in liniște unii cu alții, printre oile lor vesnic rechemate de
lună. Și, într-adevăr, in vremurile sale oamenii s-au întors
din bejenii la pămîntul lor de căpătîi, au săpat fîntîni și
temelii trainice, au semănat grîne, au crescut vite nobile
prin izlazuri, vite datătoare de lapte, cu ugere deldorate, și
câi sirepi, nervoși, mîncînd jar, ale căror copite trosnesc
incă in neant in galopuri de luptă. In vremurile lui și sub
obăduirea lui s-a rotunjit mai îmbălsămată lumina in stru-
guria din care amurgul curge printr-un riu de lacrimi, s-au
inmulțit stupii încărcăți cu faguri de miere dulci ca iubirea
de frate. S-au ridicat orașe și sate din ruine fumegînde, case
albe, curate, cu pridvoare de bună dimineața și bună înțe-
legere. S-au strins mai aproape de drumuri și de ape ve-
trele satelor migratoare, bucurîndu-se de privilegiu și de li-
bertăți nemaicunoscute, spre nemulțumirea marilor boierimi
afectate in interesele sale de castă. Ștefan cel Mare a dat
friul liber tirgurilor să-și primească neguțatorii veniți din
cele patru vînturi și a zidit cetăți ferme in calea năvălitori-
lor și poftelor de jaf. A înarmat oșteni și a făcut soldați din
oameni de țară, din mesteșugari și tirgoveți, ridicîndu-i la
rang de hotnogi și căpîtani, de pîrcălabi, de plăeși, de stră-

(Continuare in pagina 5)

ADRIAN DOHOTARU

„Prioritară este propria noastră dezvoltare”

Interviu cu tovarășul Iulian Ploș-
tinaru, prim-secretar al Comite-
tului județean Mehedintzi al
P.C.R., președintele Consiliului
popular județean

— Știți, tovarășe prim-secretar Iulian
Ploștinaru, de cîteva zile, trei reporteri de
la „Flacăra” se află in Mehedintzi: am
fost in întreprinderi, șantiere, — inclusiv
Porțile de Fier II —, in unități agricole.
Imaginea pe care o reținem, și ne face
plăcere să v-o împărtășim, este aceea a
hărniciei oamenilor, a efortului unanim.
Dorim să aflăm de la dumneavoastră, care
sint eforturile prioritare ale acestei acti-
vități?

— Mehedintzenilor, trebuie să aflați, le-a
fost dintotdeauna specifică hărnicia; do-
vadă, uitați aici stema județului: obser-
vați? au înscris in ea, ca simbol al acestei
calități omenești, două albine. Ar fi tre-
buit să fim deci și bogăți. Dar cit am
muncit pentru alții, n-am putut fi. De cînd
muncim pentru noi, mulți dintre cei care
ne știau fac eforturi să ne recunoască.

— Care sint argumentele acestei afir-
mații?

— In acest an ne apropiem de nivelul
de dezvoltare trasat de Congresul al
XI-lea și de Conferința Națională ale
partidului și vom obține, pentru intia oară

(Continuare in pagina 11)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Drobeta-Turnu Severin, renașterea unui municipiu

Drobeta-Turnu Severin este — și a fost
— un oraș frumos. E un oraș al florilor
(chiar așa i s-a și zis, pe pliantele turis-
tice ale anilor: „orașul florilor”), e un
oraș al liniștii, un rai al vacanțelor, bun
să-ți alini in el ostenele vîrstelor (și
chiar așa se și întimplă, in vremea, nu
tocmai îndepărtată, cînd i
se mai zicea și „orașul pen-
sionarilor”), e un oraș al
străzilor drepte, cu un-
ghiurile răsucirilor inchi-
zind exact 90 de grade (căci
antica așezare de lingă pi-
ciorul podului lui Traian e
totuși un oraș modern: in-
tre Turnul lui Sever și Tur-
nu Severin se pierd vreo 17
veacuri). La început a fost
Cerneții (astăzi un sat la
cîteva kilometri), fondat in
1479 și devenit, pentru mai
multe decenii, capitala ju-
dețului. In 1828, prin Cer-
neții au trecut turcii. Aflînd
că a fost reședința lui Tudor Vladimî-
rescu (cula acestuia, restaurată, se poate
vedea și astăzi aici), au hotărît, intru
ispășirea păcatelor pandurului, să pre-
facă tirgul in rug. Primăvara, apele
umflate ale Topolniței l-au inundat.
Acoperișurile caselor ardeau; in piv-
nițe, mugea furtuna... Se pare că per-
spectiva unei morți romantice, de viking
(in mijlocul valurilor, pe corabia cuprînsă
de flăcări), nu le-a prea suris cernețenilor,

(Continuare in pagina 7)

ILIE PURCARU

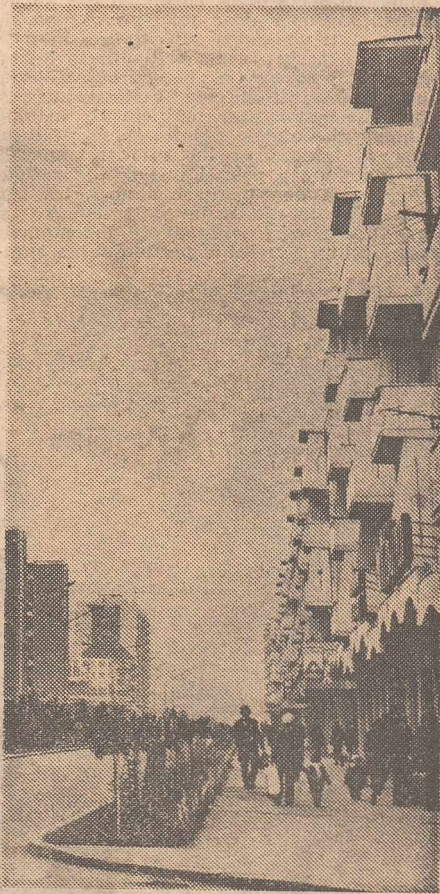
„E suficient să amintesc de trezirea
energiilor locale, de intreruperea exodu-
lui de populație spre alte zone, mai „no-
rocoase”. E de menționat, in legătură cu
această problemă spinoasă, a plecărilor și
a excesivelor polarizări umane, că in
prezent are loc aici un anumit reflux, ce
și in alte părți de altfel. Cei care au fost
plecați pe alte meleaguri, unde se găsea
mai mult de lucru in urmă cu cinci sau
cincisprezece ani, se întorc acum către
vatră, ceea ce e foarte bine, așa spune eu.
fără a cădea in sentimentalism, fără a avea im-
presia, cituși de puțin, că su-
pralicitiez „patriotismul lo-
cal”. Dimpotrivă, cred că
numai așa, întorcîndu-ne
către obirșii, lupînd pentru
ridicarea lor, ne vom re-
găsi pe noi inșine, vom fi,
cu adevărat, parte dintr-un
întreg”.

din reportajul
scriitorului

ION LĂNCRĂNȚAN

MELEAGURI NATALE

din paginile 12 — 14

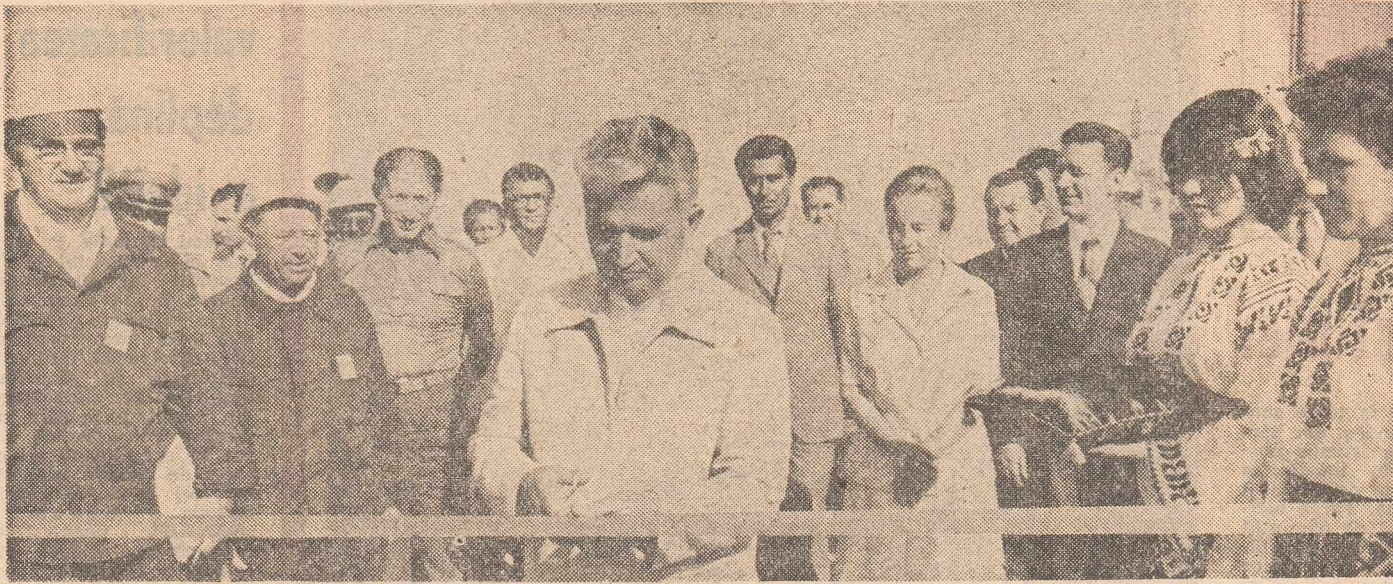
ZI

● De la cine a pornit ideea? (4) ● Porțile de Fier II (6) ● O realizare tehnică — SICAP-U 78 — in impas (9) ● Radiog-
grafia unei sancțiuni (10) ● Florian Pittiș și Mircea Vintilă sau poezie și muzică (16) ● Mistuitoarele flăcări ale neglijenței
(19) ● Bravo Steaua! (20) ● Gospodăria montană și rentabilitatea (21) ● Icarul de la Nasul cenușiu (23)

519/150 622/11

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

A fost inaugurat primul obiectiv pe marea platformă petrochimică Midia — Năvodari

În cursul dimineții zilei de vineri, 29 iunie, secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a aflat din nou, în vizită de lucru, în mijlocul harnicilor oameni ai muncii dobrogeni, pentru a analiza modul cum se îndeplinesc marile sarcini ce revin județului Constanța din hotărârile Congresului al XI-lea. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat, în cadrul unei festivități, cel dintâi obiectiv al Combinatului petrochimic de la Midia-Năvodari. În această nouă vizită pe meleaguri constănțene, secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarăși din conducerea partidului și statului.

Despre numeroasele și importantele înfăptuiri ale dobrogenilor, despre destinul acestui colț de țară românească vorbesc în bună măsură marile obiective ridicate în județ, vorbește viața oamenilor, vorbește înfățișarea litoralului, „fereastra țării spre lume” cum este în mod frecvent numit. Înscrind-se în evoluția economic-socială plină de dinamism a României, dezvoltarea județului Constanța se definește prin ritmul înalt al creșterii producției materiale, prin ponderea ramurilor purtătoare de progres tehnic, prin ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual, al celor ce muncesc. În acest context se încadrează și cel mai proaspăt succes al oamenilor muncii constănțeni: intrarea în funcțiune a primei capacități de producție de la Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, obiectiv mareț ce se realizează la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Primul moment al vizitei de lucru întreprinse de secretarul general al partidului s-a desfășurat pe vastul șantier al combinatului, locul unde, cu numai trei ani în urmă, întâlneai doar mlaștini și apă de mare. Într-un cadru sărbătoresc, în uralele și ovațiile celor prezenți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat rafinaria, primul obiectiv din cele 27 cite va avea în final impresionantul edificiu al chimiei românești. Gazdele raportează secretarului general terminarea lucrărilor și punerea în funcțiune a primei instalații de rafinării, aceea de distilare atmosferică. Au fost relevante eforturile constructorilor și montorilor, care, animați de îndemnul secretarului general al partidului, au mun-

cit zi și noapte pentru realizarea acestui obiectiv, în ciuda dificultăților unei asemenea construcții. A fost subliniat faptul că aproape toate utilajele au fost concepute și fabricate în țară, prin performanțele lor fiind competitive cu produsele similare realizate în lume. De asemenea, s-a arătat că pe această platformă s-au folosit pe scară largă prefabricatele ușoare și tehnologii care au permis scurtarea termenelor de execuție, sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție.

Felicitând călduros pe specialiști, pe constructori și montori, care au reușit să dea în funcțiune, într-un termen scurt, prima instalație a combinatului, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a urat succes în continuare, în îndeplinirea sarcinii de mare răspundere ce le-a fost încredințată, de a ridica acest mare obiectiv al chimiei românești. Totodată, secretarul general al partidului a cerut să se ia toate măsurile pentru realizarea integrală a programelor prevăzute și punerea în funcțiune la termenele fixate și la parametrii proiectați a noilor capacități de producție din cadrul combinatului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat să se acționeze cu fermitate pentru livrarea tuturor utilajelor necesare viitoarelor instalații. Au fost abordate și probleme privind construcția portului Midia. Printre altele, secretarul general al partidului a cerut scurtarea termenelor de execuție a primelor dane de mare capacitate, de 80 000—100 000 tone. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o atenție deosebită condițiilor de viață ale oamenilor muncii de la combinat, indicând comitetului județean de partid să ia măsurile necesare pentru construirea unui număr de 1 000 de apartamente, destinate special petrochimicilor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au semnat în cartea de onoare a combinatului. Vizita la Midia s-a încheiat cu o însuflețită adunare populară, la care au participat peste 100 000 de oameni: constructori și montori, chimiști de pe marea platformă, muncitori, ingineri și tehnicieni din întreprinderile constănțene, intelectuali, militari și elevi de pe cuprinsul județului. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut o cuvântare urmărită cu o deosebită atenție și o profundă satisfacție, ea fiind sub-

liniată, în repetate rânduri, de vii și îndelungi aplauze.

Și de această dată, cuvintele rostite de secretarul general al partidului au reliefat importanța mărețului obiectiv ce se ridică la Midia-Năvodari, munca minunată pe care au depus-o constructorii și montorii pentru a-și îndeplini cu cinste angajamentele precum și forța de creație a științei, tehnicii și proiectării românești. „Este evident, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că realizarea acestei mari platforme industriale a necesitat o strinsă colaborare și conlucrare între cercetare și proiectare, între industria constructoare de mașini, constructori și montori. Fără această conlucrare nu s-ar fi putut realiza ceea ce s-a înfăptuit în acești trei ani”. De asemenea, secretarul general al partidului a reliefat și activitatea depusă de cei peste 4 000 de tineri care lucrează pe șantier, arătând că această muncă „reprezintă o adevărată școală profesională și politică”, tineretul demonstrându-și astfel, încă o dată, capacitatea de a înfăptui politica partidului, de a se achita de sarcinile ce-i revin în ceea ce privește dezvoltarea țării spre comunism.

Evidențiind succesele oamenilor muncii de pe platformă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, în același timp, că până la sfârșitul anului trebuie să mai intre în producție încă 12 obiective ale combinatului, după cum, în 1980, vor fi date în funcțiune un alt număr însemnat de obiective. „Aceasta — menționa secretarul general al partidului — cere o intensificare a muncii constructorilor și montorilor, o mai bună organizare a întregii activități, trăgând învățăminte atât din ceea ce a fost bun până acum, cât și din lipsurile și greșelile care au existat — și pe care nu le-am mai amintit aici, apreciind că, în ciuda lor, în ansamblu s-au făcut lucruri bune. Lipsurile și greșelile săvârșite trebuie evitate în viitor pentru ca lucrurile să meargă tot mai bine”.

De la tribuna adunării populare, adunare care sărbătorește succesele oamenilor muncii de la Midia, adevărată victorie a muncii și creației, cum a definit-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a adresat oamenilor muncii din județul Constanța, oamenilor muncii din întreaga țară, subliniind, printre altele, succesele obținute de poporul

nostru în ceea ce privește creșterea bunăstării tuturor celor ce muncesc. Menționând că nu peste multă vreme vor fi date publicității Directivele Congresului al XII-lea privind dezvoltarea economică și socială a țării în perioada următoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că, și în continuare, sînt necesare eforturi susținute în vederea îndeplinirii prevederilor Programului partidului, astfel încît, pînă în 1990, România să atingă un nivel de dezvoltare economico-socială apropiat de cel al țărilor dezvoltate. „Încă în cincinalul viitor, evidenția tovarășul Nicolae Ceaușescu, România va intra în rîndul țărilor mediu dezvoltate. Mai cu seamă se va asigura îndeplinirea prevederilor din Programul partidului privind dezvoltarea multilaterală a omului, perfecționarea organizării societății, adîncirea democrației socialiste, participarea largă a maselor populare, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate”.

Vibrantul mesaj al secretarului general al partidului, înflăcărată sa cuvîntare, frumoasele cuvinte de apreciere la adresa oamenilor muncii constănțeni, indicațiile prețioase și îndemnul rîstite cu acest prilej au trezit un larg ecou în sufletele și mințile celor prezenți, participanții adunare reafirmîndu-și, la sfîrșitul cu, țării, dragostea și încrederea în partid, secretarul său general.

Următorul obiectiv al vizitei l-a constituit Portul Constanța.

Vizita a început cu analiza modului în care au fost duse la îndeplinire indicațiile și sarcinile trasate de secretarul general al partidului cu prilejul vizitei din august 1978, cînd a fost stabilit, la fața locului, împreună cu factorii de răspundere, un complex program de măsuri menit să asigure o mai bună organizare a portului, creșterea traficului de mărfuri, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale lucrătorilor din port.

Printre altele, gazdele au informat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că într-o scurtă perioadă de vreme s-a schimbat structura organizatorică a portului, înființîndu-se șase întreprinderi de exploatare portuară, măsura care a dus la o mai bună organizare a activității de operare a navelor și la dane, creșterea indicatorilor tehnici și de eficiență economică.

A fost, de asemenea, examinat modul în care s-au realizat sarcinile cu privire la dezvoltarea capacității de trafic a portului de la 50 000 de tone mărfuri derulate pe zi la 80 000 de tone. S-a subliniat că au fost date în folosință șase noi dane, noi capacități feroviare, că s-au obținut rezultate importante în privința introducerii tehnologiilor moderne în procesul de încărcare-descărcare a mărfurilor.

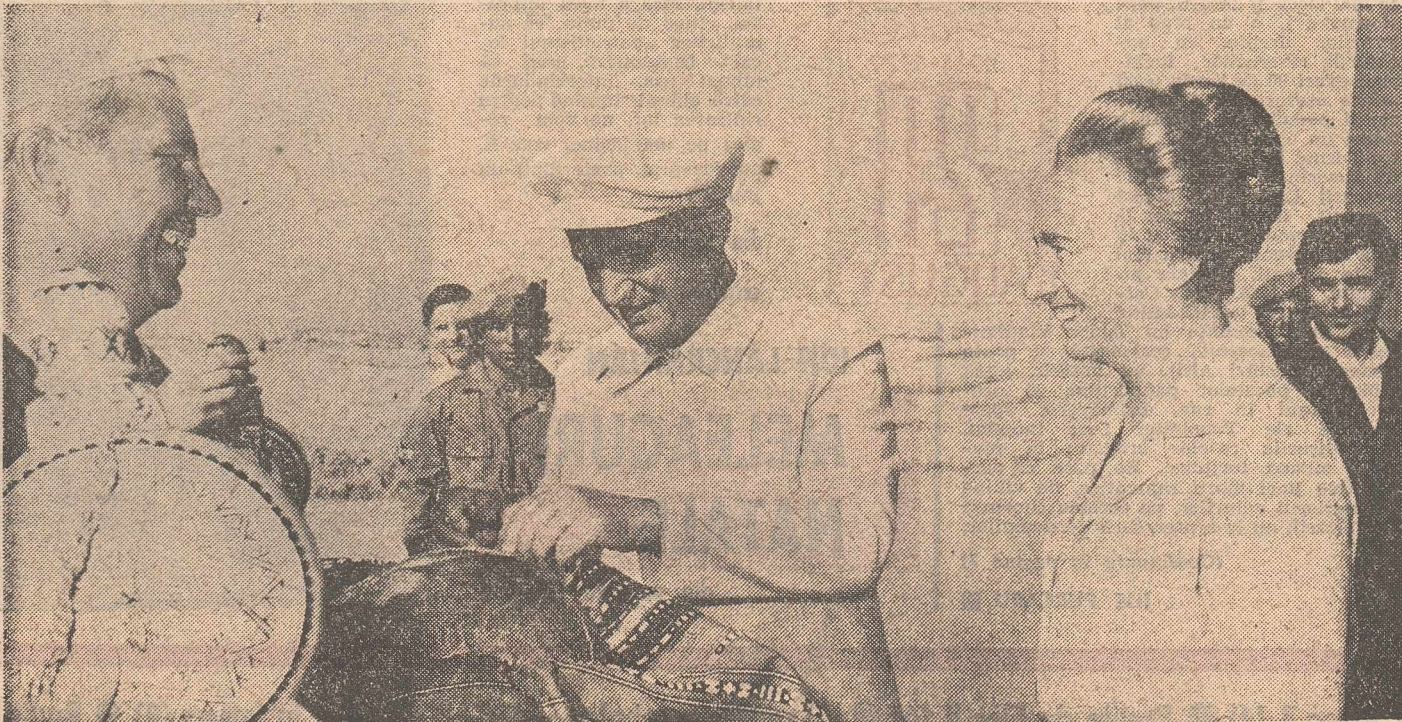
Referindu-se la programul de dezvoltare în continuare a portului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca, pînă la sfîrșitul anului 1979, să se dea în folosință alte cinci dane de mărfuri generice, noi instalații de mare productivitate pentru încărcare-descărcare a fosfaților și cerealelor și, de asemenea, să fie generalizat transportul paletizat al cimentului și al produselor chimice în saci, toate acestea permițînd ca, pînă la sfîrșitul acestui an, capacitatea de trafic a Portului Constanța să ajungă la 100 000 tone mărfuri pe zi.

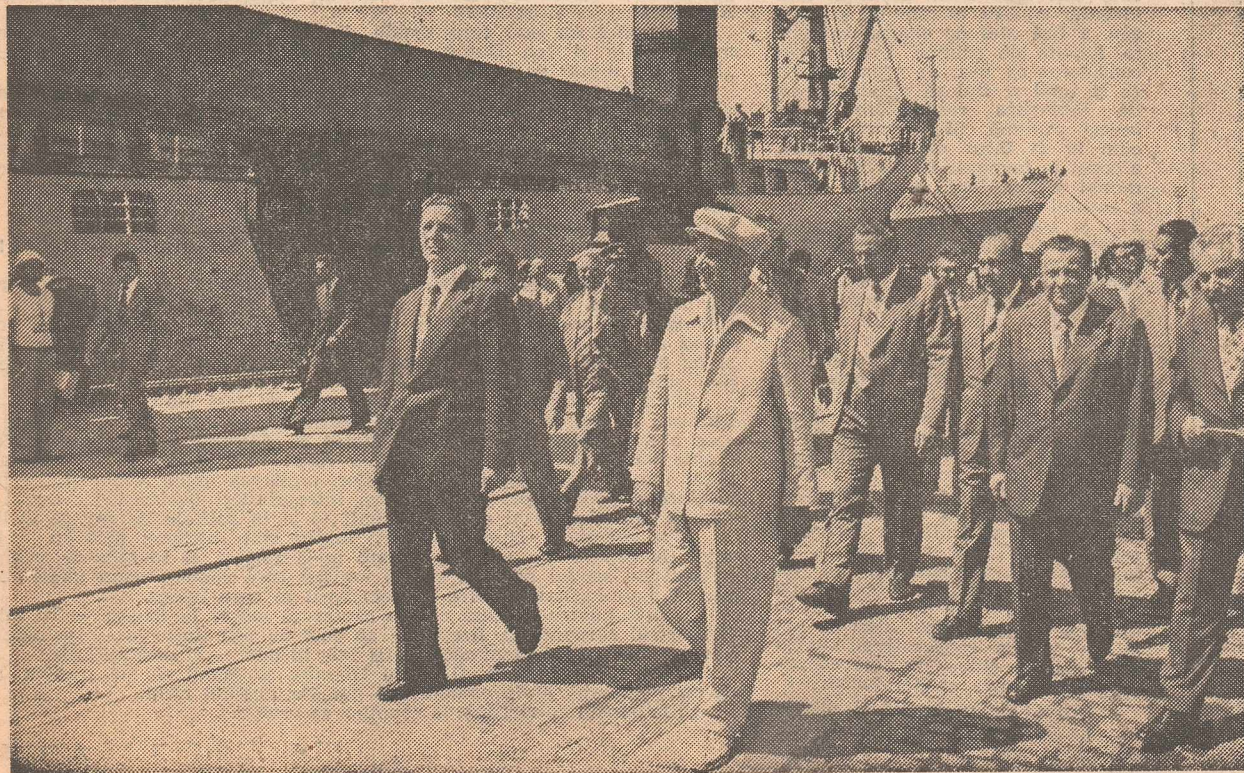
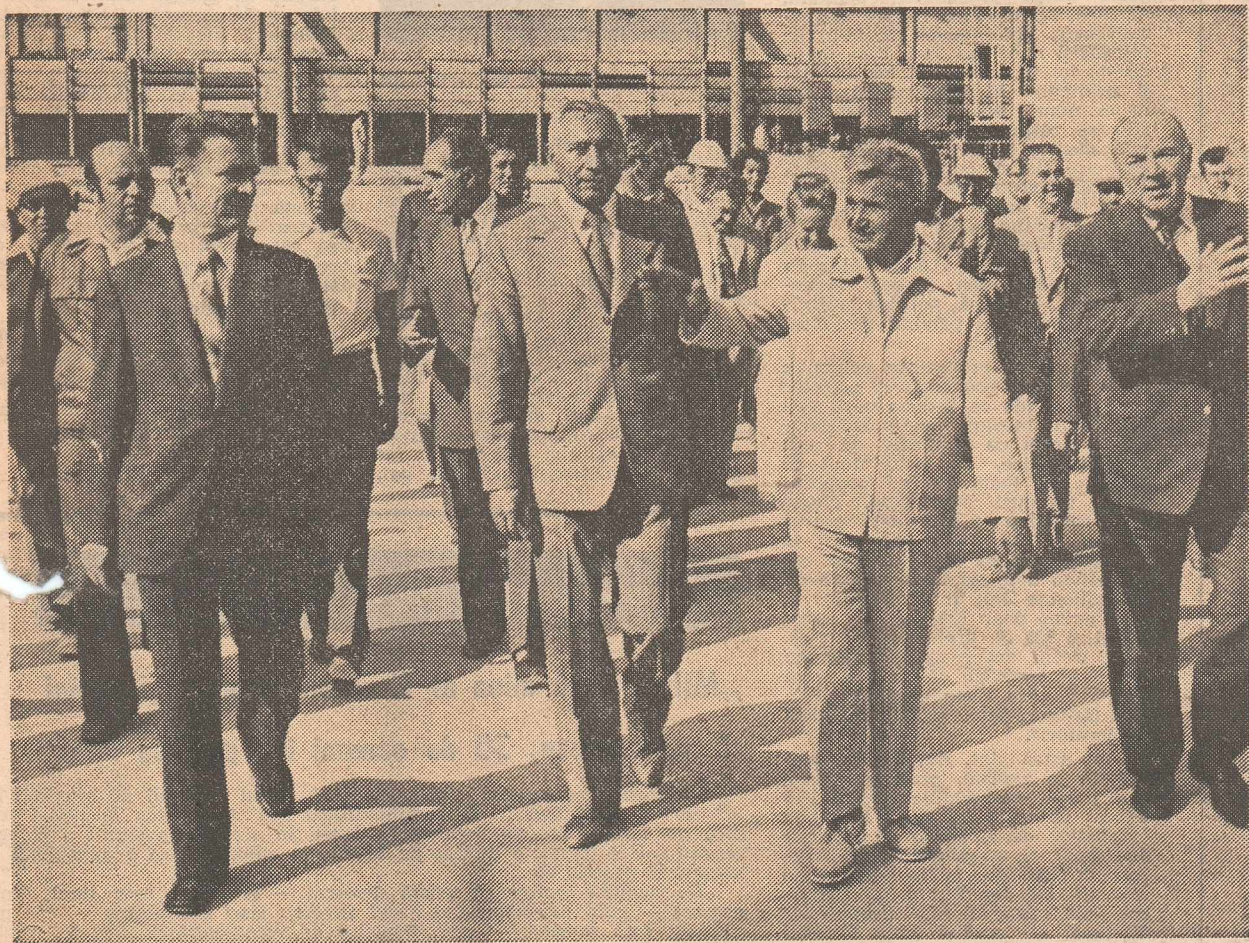
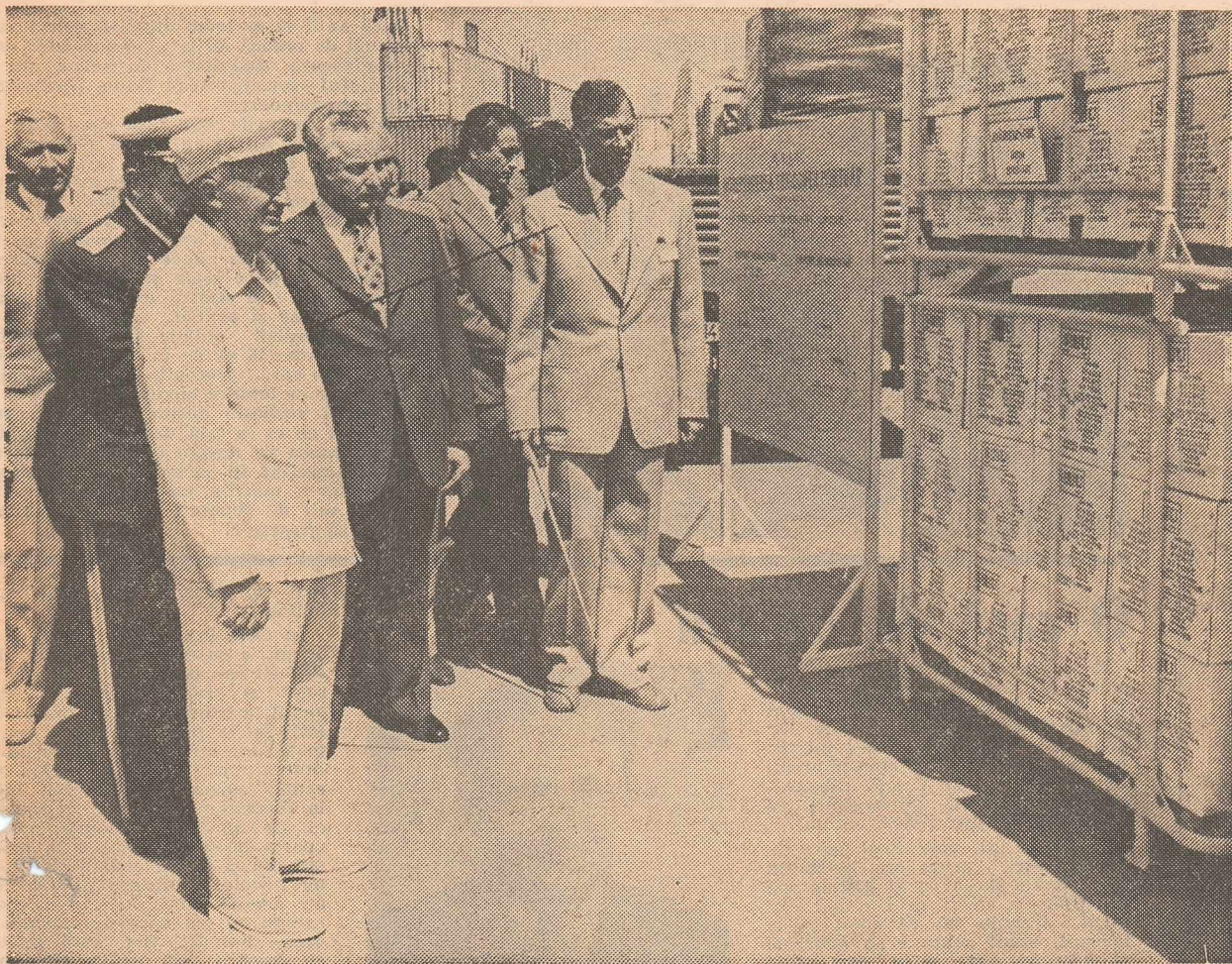
Ultimul obiectiv al vizitei de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța l-a constituit Șantierul naval Constanța. Aici, într-o dîntre cele mai mari unități de acest gen din țară, conducătorul partidului și statului a analizat cu conducerea șantierului, cu reprezentanții centralei și ai ministerului de resort, felul în care se îndeplinește programul construcțiilor de nave maritime de mare capacitate. După petrolierul „Independența”, navaliștii constănțeni au terminat construcția celui de-al doilea vas de 150 000 t d w — „Unirea” — și, în prezent, lucrează la asamblarea celei de-a treia nave din aceeași serie, al cărei nume va fi „Libertatea”. Totodată, răspunzînd indicațiilor secretarului general al partidului, constructorii navaliști constănțeni au construit și alte tipuri de nave, trecînd de la construcția mincralierelor de 55 000 t d w la cele de 65 000 t d w, prima navă de acest tip aflîndu-se în faza de asamblare.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat realizările constructorilor constănțeni, subliniind, printre altele, că este necesară o mai bună organizare a muncii și aprovizionării tehnico-materiale, încît, în construcția acestor tipuri de nave, să se ajungă la un termen de execuție asemănător cu cel înregistrat pe plan mondial. În cadrul dialogului cu factorii de răspundere au fost abordate, totodată, aspecte privind reducerea în continuare a consumului de metal, asimilarea în țară a tuturor componentelor navelor, precum și aspecte referitoare la perspectiva construcției de nave în cincinalul următor.

Noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța se înscrie ca un eveniment de mare însemnătate în viața țării, asemenea tuturor întâlnirilor de lucru ale secretarului general al partidului cu cetățenii țării, eveniment menit să impulsioneze activitatea în toate domeniile construcției socialiste, să stimuleze capacitatea de creație a întregului popor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

**ȘEDINȚA COMUNĂ A COMITETULUI
POLITIC EXECUTIV AL C. C. AL P. C. R.,
BIROULUI PERMANENT AL CONSILIULUI
SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE ȘI A GUVERNULUI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA**

Recent, sub președinția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au desfășurat lucrările ședinței comune a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Guvernului Republicii Socialiste România.

În cadrul acestor lucrări au fost dezbătute proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1981—1985 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României până în 1990, proiectul Programului de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică până în 1990 și orientările principale până în anul 2000 și proiectul Programului de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei până în 1990 și orientările principale până în anul 2000.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului în cuvântarea rostită de curând la Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, îndeplinirea prevederilor Directivei Congresului al XII-lea, implicit ale Programului partidului, presupune din partea întregului popor continuarea eforturilor în vederea ridicării calității în toate domeniile de activitate, în vederea perfecționării organizării societății, a adâncirii democrației socialiste. Continuând în ritm susținut procesul dezvoltării și modernizării economiei naționale, prevederile proiectului de Directive urmăresc, în același timp, asigurarea unei maxime eficiențe economice în toate domeniile de activitate, valorificarea intensă, complexă a resurselor materiale și umane de care dispune societatea noastră.

Estimând că prevederile proiectului de Directive sînt pe deplin realiste, capabile să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate, Comitetul Politic Executiv, Biroul Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și guvernul au dat o înaltă apreciere aportului nemijlocit al secretarului general al partidului la elaborarea și fundamentarea prevederilor proiectului, relevînd, totodată, contribuția esențială a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și îndeplinirea întregii politici a partidului.

Un rol deosebit în ceea ce privește creșterea eficienței economiei noastre, a asigurării progresului ei în ritm înalt, a ridicării nivelului de trai al poporului revine cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, precum și dezvoltării domeniului energetic.

Introducerea pe scară largă a progresului tehnic, valorificarea superioară a materiilor prime și a energiei și, în același timp, reducerea consumurilor lor, modernizarea gradului de tehnicitate a mijloacelor de producție, punerea în valoare de noi surse clasice de energie, precum și a celor neclasice, constituie câteva dintre obiectivele pe care proiectele dezbătute și aprobate în cadrul lucrărilor pun un accent deosebit, realizarea lor devenind azi o condiție esențială pentru progresul în ritm înalt al economiei naționale.

În domeniul politicii externe a fost prezentată o informare cu privire la ședința jubiliară a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Cu deosebită satisfacție, Comitetul Politic Executiv a luat act de primirea călduroasă și înaltă apreciere de care s-a bucurat mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu participanților la ședința jubiliară, aprobînd, totodată, activitatea delegației române la lucrările celei de-a 33-a ședințe a sesiunii C.A.E.R.

De-a lungul celor trei decenii care au trecut de la crearea C.A.E.R., România a jucat un rol activ în perfecționarea continuă a funcționării acestei organizații pe baza principiilor egalității, suveranității naționale și liberului consimțămînt al fiecărei țări, în vederea îndeplinirii în condiții tot mai bune a obiectivelor și atribuțiilor organizației, stabilite prin Statut. Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru îndeplinirea de către organismele noastre economice a prevederilor înscrise în documentele adoptate de sesiune, exprimînd hotărîrea fermă a României de a participa, în continuare, în mod activ la colaborarea în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, de a contribui cu consecvență la realizarea înțelegerilor stabilite în interesul progresului economic și social al tuturor statelor membre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a prezentat, în cadrul lucrărilor ședinței comune, o informare cu privire la vizita de stat efectuată în țara noastră, la invitația președintelui Republicii Socialiste România și a tovarășei Elena Ceaușescu, de președintele Republicii Cipru, Spyros Kyprianou.

Așa după cum au relevat, în momentul vizitei, reportajele și comunicatele oficiale, dialogul româno-cipriot a conferit noi dimensiuni relațiilor tradiționale dintre cele două țări, schimbul de opinii al celor doi președinți evidențiind existența unei largi apropieri și similitudini a pozițiilor celor două țări în problemele care confruntă omenirea. Aprobînd în unanimitate documentele și înțelegerile stabilite cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Spyros Kyprianou, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață, pentru dezvoltarea tot mai intensă, pe multiple planuri, dintre România și Cipru, în folosul și spre binele lor, al cauzei progresului, înțelegerii și păcii în lume.

MIRCEA RAICIU ■

Cultul muncii, cultul valorii

De la cine a pornit ideea?

Cind in urmă cu 5 ani a venit vestea: la Breaza va lua ființă o fabrică mecanică de precizie, oamenii locului s-au bucurat foarte mult. „Iată — își ziceau — nu degeaba, cei mai mulți dintre noi, ne-am scolarizat pentru mecanică fină, și cei ce vin după noi, tot cu ochii pe asta sînt. Pînă acum, fugeam noi după fabrică, acum, vine ea la noi...”

Totul s-a petrecut rapid, mutarea primelor două linii de fabricație de la Sinaia s-a făcut „din mers” — cum numește momentul inginerul șef al fabricii, Constantin Neagoe. Nu s-a înregistrat atunci nici o pierdere de producție, odată cu liniile sosind și muncitorii, specialiștii, în cea mai mare parte, brezeni la origine. În cei aproape 5 ani de viață a noii fabrici, producția s-a dublat, făcîndu-și apariția încă o turnătorie modernă, la zi, fiind gata și noua hală multi-etajată în care își vor găsi locul două din secțiile fabricii: cea de aparatură hidraulică și cea de scularie. Față de momentul pornirii la drum, azi numărul muncitorilor s-a dublat. „N-am prea simțit greul începutului — ne mărturisește secretarul comitetului de partid, Constantin Vlășceanu. Am avut alături oameni de nădejde, muncitori vechi, cu experiență, aflați pe prima linie a muncii și la Sinaia. Stau și acum și mă întreb, ce ne-am fi făcut — și ce ne-am face — fără un Nae, fără un Oлару...”

L-am întrerupt în enumerarea pe care de abia o începuse. Cine e Nae? Dar Oлару? „Sînt niște formidabili! — ne-a răspuns. Nae e iscoditorul, născocitorul nostru, care vine cu soluția pe tavă, ori de cite ori sîntem înghesuiți de un necaz. O să-l cunoașteți. Îl știe o lume! Oлару, e omul greului. Cum nu merge treaba într-un sector, cum îl ducem acolo pe Oлару. Pînă acum, l-am tot „plimbat” de colo, colo, de fiecare dată simțindu-se cu folos trecerea lui prin secții...”

Telefonul zbirnie strident. De la celălalt capăt al firului, cineva cerea cu insistență să afle în ce sector lucra Nae. Ni s-a părut ciudată o asemenea coincidență. Parcă ghicindu-ne gîndul, secretarul de partid intervine: „Nu-i o coincidență, zilnic ni se solicită, pe fir, prezența lui în cutare sau cutare loc. Secția de lucru a electricianului cu înaltă calificare, Nicolae Șovăială, este, astfel, întreaga fabrică.”

Și, iată-l pe electricianul nostru adus grabnic la secția 5200 pentru a pune diagnosticul la o mașină de brosat. Se defectase o piesă, or, cum la capitolul „piese de schimb” sînt destul de deficitari, omul a luat-o, s-a uitat bine la ea, a sucit-o și pe o parte, și pe alta, după care a lăsat-o și a pornit spre dulapul lui cu rezerve. Avea acolo o altă piesă, de la un autoturism, care aducea cu cea bolnavă. A mesterit ce a mesterit la ea, a potrivit-o, apoi, în locul celeilalte, și mașina și-a reluat mersul. „Piesa asta era de la mașina dv. Nu vă mai facea trebuință?” — l-am întrebat. „Mie îmi trebuia în principiu, mașinii ăsteia, acum, altfel ar fi durat pînă să facem noi alta. De aceea și adun, pe unde trec, tot felul de piese care s-ar putea să ne fie de folos, ca asta de azi, de exemplu.”

Nu are cum să înăi minte cite intervenții de acest fel a făcut, cite adaptări, cite „născociri” pe moment are la activ. „Mașina — zice el — d-ai-a-i făcută, să producă. Or, dacă el, constructorul, a putut s-o facă, eu sînt obligat să-i asigur viața, s-o pun pe picioare cînd stă”. „Cum v-ați simțit dacă într-o zi nu v-ar solicita nimeni?” „Ca și cînd n-aș fi la fabrică! Asta ar fi grav, foarte grav pentru mine. De 25 de ani sînt prezent în această întreprindere — mai întîi la Sinaia, apoi aici, or, în tot acest sfert de veac nu s-a întîmplat așa ceva. Ba, de multe ori sînt chemat în miez de noapte de acasă. Trag o hanță pe mine și vin. Mașinile nu pot să aștepte...”

Continuăm dialogul cu interlocutorul nostru, cu conștiința că avem în față, cu adevărat, un om de excepție. „Am înțeles că solicitările curg mai mult decît altădată”. „Care-i explicația?” „Unele mașini sînt mai vechi, și-au trăit, cum s-ar zice, viața. Dar, pot încă să meargă, să producă dacă mai umblăm la ele; altele însă sînt la mina unor băieți care nemailucrînd în domeniul ăsta, nu știu nici să lucreze cu ele, nici să le întrețină. Mai sînt și dintre cei care, în goana lor după un cistig mai mare, le încarcă, sărmanele, pînă la refuz. Le zic, mă ascultă vreo săptămînă, după care iar le pun în spate cit nu pot să ducă”. „Totuși, de cine depinde remedierea acestei situații?” „Maiștrii și șefii de linie pot stopa aceste căderi. De ei depinde, în primul rînd, de cum își programează munca, să nu lucreze în salturi”.

Am mutat discuția în jurul lui „ce înseamnă să cadă o mașină?” Inseamnă că stă, ne spune; stă una, pe lîngă ea mai stau și altele care concură la realizarea aceluiași produs. „Asta nu-i treabă bună. De aceea ne batem noi mereu cu mașinile care stau...” E bine să se știe că în această fabrică indicele de utilizare a mașinilor unelte este de 91,3 la sută — cel mai înalt indice de utilizare pe industria constructoare de mașini: că în '77 și '78 au primit Diploma de onoare (întreaga întreprindere) pentru realizarea acestui indice. Veți înțelege astfel, mai bine, de ce e nevoie de această exigență a colectivului, de această bătălie continuă. Dealtfel, ea se duce și pe frontul asimilării de mașini și piese din import, cu aceeași asiduitate. Un singur exemplu, din multele posibile. Au construit, nu de mult, baterii silicager aduse, pînă aci, tocmai din Suedia. „De la cine a pornit ideea?” — l-am întrebat pe Nicolae Șovăială, știind sigur că de la el se lansase inițiativa. „De la noi, electricienii și mecanicii” — ne-a răspuns prompt, adevărind, o dată în plus, proverbiala modestie a electricianului nr. 1 al fabricii. Se și explică: și-a crescut niște băieți, pînă i-a adus la foarte buni — Viorel Negotei, Gheorghe Tudosoiu, Gheorghe Popa...

Așadar, își crește înlocuitori de nădejde, fabrica avînd, la orice moment nevoie de „un Nae”, plin de idei, izvorite dintr-o mare dragoste și știință a meseriei. Și, ca el, la fel procedează și Oлару, acel om al greului, despre care vom vorbi altădată.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

O casă de oameni

E inspre miezul nopții, dar îmi place să-l ascult. Zice: „La început de tot, îmi venea să dau bună dimineața și la giște!” Și ride. Iar mie mi se pare firesc să-l întreb: de ce îi venea lui, președintelui Ion Firi, de la C.A.P. „Recea”, comuna Pughina (Mehedinți), să salute reverențios giștele satului?

— Pentru că, reia firul povestirii Ion Firi, acum om la 53 de ani, mi se părea că și giștele mă întreabă de ceva; să fiu mai explicit, trebuie să vă spun că la început, adică acum vreo douăzeci și ceva de ani, mi-a fost tare greu. Eram președinte, oamenii, neștiind mare lucru despre cooperativizare, îmi puneau tot felul de întrebări, mie, Ion Firi, care muncisem cot la cot cu ei, om de sat și prieten. Ei credeau că, dacă m-au numit președinte, trebuie să știu să răspund la toate întrebările despre cum este, adică cum era atunci, și cum va fi, adică cum este acum. Ce era să le zic, dacă mare lucru nu știam nici eu? Le spuneam că e bine și că va fi, firește, și mai bine. Uite că așa a fost. Nu după filozofia mea de țaran din Recea Mehedințului, ci după politica științifică a partidului privind dezvoltarea țării în timp.

Și Ion Firi, președinte pentru a doua oară al cooperativei agricole din Recea (de ce a doua oară veți afla mai încolo), face o incursiune în urmă cu douăzeci de ani: „Aveam, zice, nu mai mult de 350 000 lei, toată averea cooperativei, terenuri sărăturate, citeva vaci costelive și cam asta era și mobilă și imobilă. Azi, ca să scurtăm povestea asta, averea cooperativei a ajuns la o valoare de 20 milioane lei; în condițiile în care avem doar 850 hectare teren arabil și 120 de brațe de muncă. Anul trecut am reușit să obținem 500 000 lei beneficii, să nu mai avem nici o datorie către stat, să realizăm cîștiguri bune pentru membrii cooperatori”.

Cam astea sînt, după o succintă trecere în revistă, pragurile peste care a suit cooperativa agricolă din Recea; datorită, firește, hărniciei oamenilor de aici, dar și datorită priceperii și sîrguinței președintelui Ion Firi. Dar cu toate meritele sale, în 1976 Ion Firi a fost schimbat din funcția de președinte! Motivul? În același an, feciorul său, Gheorghe Firi, probînd cam aceleași calități umane ca și tatăl său, a fost ales de obștea comunei în funcția de primar. Undeva s-a considerat că n-ar fi prea nimerit ca și tatăl și fiul să dețină muncii de asemenea răspundere în aceeași comună. Și atunci, tatăl, cum ar fi făcut oricare alt tată, a cedat în favoarea fiului. Dar după numai citeva luni, întreaga obște a satului Recea l-a chemat pe Ion Firi și l-a rugat să fie din nou președinte. Cu noul președinte treaba nu mergea, ba dăduse chiar înapoi, iar oamenii au considerat în mod democratic că atîta timp cit Ion Firi, prin acțiunile sale de conducător și coordonator al obștii, le sporise averea, merita să le reprezinte interesele mai departe, chiar dacă în comună era primar fiul său. Pentru că, drept au gîndit oamenii, nu primarul-flu îl învățase pe tatăl-președinte cum să muncească și cum să se poarte cu satul, ci faptele se petrecuseră tocmai invers. Cu o întrerupere, deci, de citeva luni, Ion Firi este președintele C.A.P.-ului Recea, de 20 de ani. L-au susținut în tot acest timp numai faptele sale de muncă. Cînd l-am întîlnit noi se inserase de-a binelea, dar el era tot în ograda cooperativei, stătea de vorbă cu cîțiva membrii cooperatori, cu citeva cooperatoare:

— Despre ce vorbești? îl întreb.
— Le-am sfătuit să vină mai de noapte la treabă.

— Ce înseamnă la dv. „mai de noapte”?

— Cînd se luminează de ziuă, să fie la treabă; așa a fost dintotdeauna la noi. Este unul din bunele obiceiuri ale țaranului român care nu trebuie nicicum uitat, ignorat. Apoi, femeile cu care stam de vorbă cresc viermi de mătase, o indevlincire mai nouă la noi, pe care dorim s-o extindem.

Anul trecut, o echipă formată numai din șase cooperatoare a realizat un beneficiu de 20 000 lei. Anul ăsta speră la mai mult. Pentru ea culege frunza de dud trebuie să te scoli mai de noapte, s-o culegi cu roua pe ea; noaptea, frunza de dud se frăgezeste, iar gîndacii de mătase o mîncă, vai,

N. GRIGORE

Minunații oameni simpli

„Miine, dacă mina ar fi să-mi tremure și ochiul să mă trădeze, 30 de oameni îmi pot lua locul”

De regulă, se întîmplă așa: cînd el, omul — omul de maximă calificare — este depășit de complexitatea sau de finețea operației tehnice pe care o are de rezolvat, o trece în sarcina mașinii: a computerului sau a frezei, a liniilor de fabricație automată ori a aparatului de măsură și control etc.

De regulă! Pentru că există domenii — și optica este unul dintre acestea — cînd lucrurile stau exact invers; cînd ea, mașina — cea mai perfecționată mașină — este depășită de complexitatea sau de finețea „problemei” pe care o are de rezolvat, trece sarcina în seama omului. A omului cu mîini de aur.

Un astfel de om, care scoate din impas și cele mai perfecționate mașini, este și Ion Dumitru II, muncitor specialist în cadrul secției „Lucru de mină” de la Întreprinderea Optica Română-București.

S-a născut în 1933, în fosta mahală a Rahovei. Lucrează aici de la vîrsta de 16 ani, și, pînă a ajunge ceea ce este, a trecut prin toate fazele muncii pe care o practică: a făcut curat în secție și a cărat blocurile mari de materie primă lîngă mașinile de secționat; a „furat” meserie cu coada ochiului dar a și învățat pe brînci — după caz. A trecut, rînd pe rînd, de la cea mai perfecționată mașină de polisat la ultimul tip de mașină de prelucrat, depășindu-le de fiecare dată pe toate. Așa că, sistematic, a fost promovat să... lucreze manual.

Cu alte cuvinte, promovat la sine însuși. La nivelul — ridicat! — al maximei calificări în materie.

Și maestrul Gheorghe Bordea, șeful secției unde lucrează Ion Dumitru II, ne dă un exemplu: în optică, un om care sesizează fără instrumente de control o abatere de 6-7 secunde (plus — minus) se poate socoti un bun meseriaș. Ei bine, Ion Dumitru II sesizează cu ochiul liber și cu o precizie de interferometru — aparatul de control în materie — pînă și abateri de trei secunde!

Și totuși, lucrul cu care se mîndrește cel mai mult și mai mult Ion Dumitru II nu este nici șlefuirea lentilelor, nici gradul de precizie cu care o face. Deși lui, muncitor, faptul că și Spinoza a șlefuit lentile îi umple inima de mîndrie. Lucrul cu care Ion Dumitru II este cu adevărat mîndru este șlefuirea oamenilor, creșterea noilor generații de proprietari și producători ai renumitei întreprinderi bucureștene. Lucru pe care îl face de ani și ani, în ultimii 15 și în calitate de șef de echipă. „Toți membrii echipei cu care lucrez sînt calificați aici, în secție; șeful de echipă din celălalt schimb mi-a fost și el tovarăș de echipă; și maestrul secției noastre, și alți maiștri care conduc acum unele secții vecine s-au format tot aici, în colectivul în care lucrez.

Și asta pentru că ceea ce am căutat să măsoare la fiecare — cu interferometru răspunderii, firește — au fost nu atît lipsurile — pe care nu le-am iertat niciodată nimănui, nici mie însuși — ci posibilitățile.

Miine, dacă mina ar fi să-mi tremure și ochiul să mă trădeze, știu că cel puțin alți 30 de oameni îmi pot lua imediat locul.

Și la banul de lucru, și la conducerea echipei”.

A. TITUS

„Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare”

„... Cinstim pe Ștefan cel Mare ca și pe ceilalți înaintași care au ținut sus steagul luptei pentru neatinare, pentru independență, deoarece tocmai datorită acestor legendari eroi care au făcut totul ca poporul nostru să trăiască liber, am putut, în epoca modernă, să dezvoltăm lupta pentru eliberarea națională și socială pe o treaptă superioară, să o impletim cu lupta de clasă împotriva asuprii burghezo-moșierești, să infăptuim revoluția socialistă, să asigurăm victoria socialismului pe pământul României.”

NICOLAE CEAUȘESCU

MEDITAȚIE LA PUTNA

Dar nici nu a murit. Doar o plutire de clopot, peste timp și peste fire, — din pașiștile Putnei, paradise, cu inelarnul zugrăvite, scrise și iscălite-n țara lui de sus.

Solară față fără de apus și sceptru care prinde rădăcină în humă cu-nălțarea în lumină.

De pod înalt, albastru, pină-n cer. Și spață turla, fără de miner, seamă de strigare al celui care a fost sfânt și mare și-a fost cetate veșniciei umiri cu zid de sulite și trandafiri.

Din streășini, Putnei, picurii, isop sau lacrima Mariei de Mangop pe lemn ușor și zidărie veche. Pling clopotele trase de-o ureche în grai cronicăresc inimiresmat. Se-aude pin-la noi și se ridică, fum de cătuie, glasul de vlădică vorbind de-o moarte care nici nu este decît verset de hrisostom, poveste trecută-n manualele școlare.

Dar nici nu a murit. El mai tresare ca un vulcan din somnul subteran în secol și în clipă și în an pe al Sucevei murmurat coclaur. Cu palma-i albă pe-un miner de aur, bolnav de slavă și de infiniț din țara lui de sus, căci n-a murit.

AL. ANDRIȚOIU ■

PĂRINTE DE NEAM

Domnului nostru Ștefan cel Mare, aceste rinduri, cu smerenie

Soarelui mă rog dimineața și seara: atunci gândul meu e adinc și limpede, pașii timpului lini-durerosi, în ochi aurori boreale, pe zări aurite și mă dilat, cu veșnicia cuprinzindu-mă.

Și zic: Binecuvîntă, Părinte al viei lumini, pământul acestă, mîngie-l, dă-i semințe ca unei femei dornice de rod, cuprînde-l în pinza legănătoare a ploii și puls viu pune în brațele fiilor și fiicelor lui

și dă-i eternitate, dă-i fîcurea visului și dă-i durerea facerii.

Aici sînt eu, cel mare, puternic și bun, iar minile mele-s asemenea unei orchestre sufletul meu sunet de stea deasupra, răsufletarea, fum sacru inimiresmind țipătul morții.

Veniți la porți, alergați la intrarea-n cetate: acolo de pază eu, așteptînd; săpați fîntini spre apa cea dulce: eu, fructe miniei și dragostei din umerii mei, iar șuvoiul de veșnicie din inima mea ivindu-se;

veniți la porți și dincolo de ele, căutați-mă!

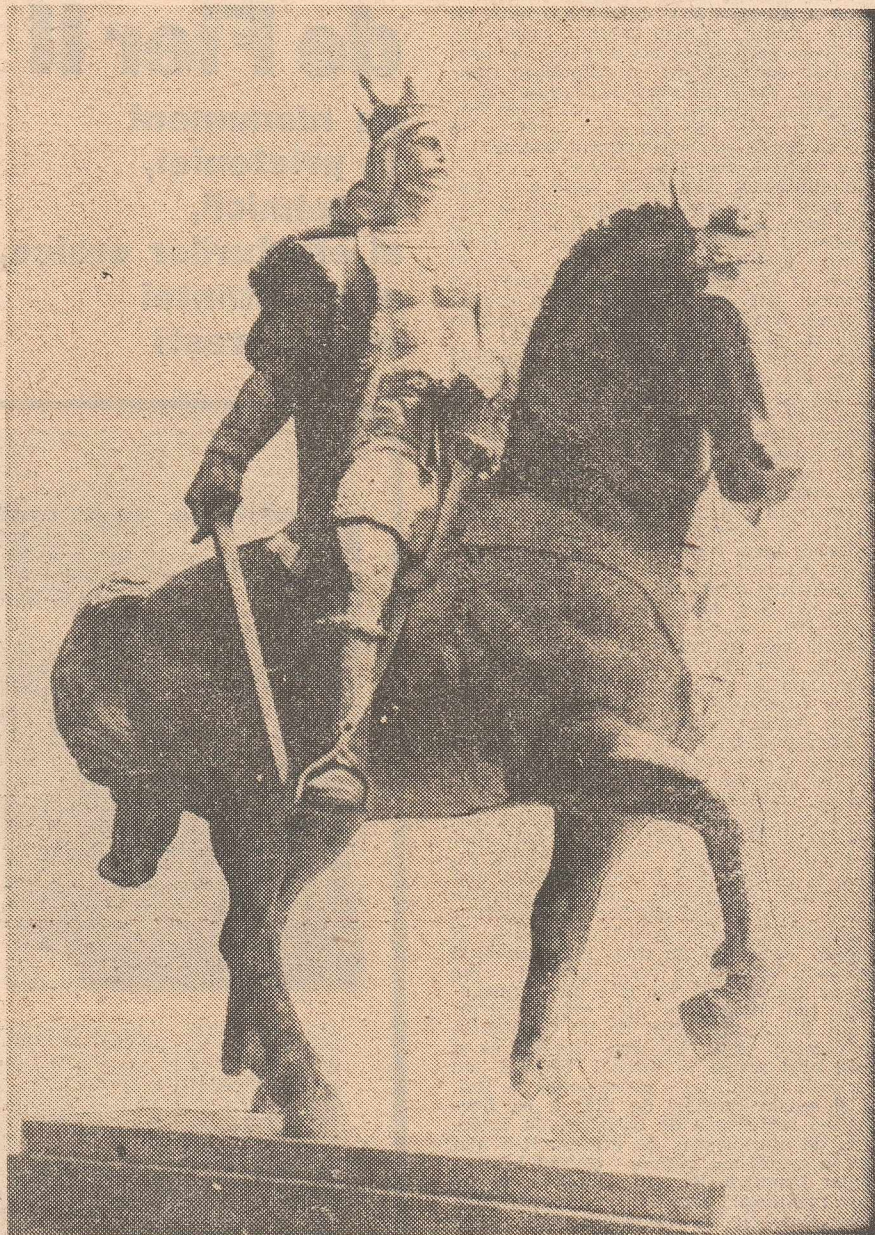
Nobil chip, veți spune, încrîncenat și blind, aspru și surizător, duios și puternic, bun pentru viață și moarte...

Fiu al soarelui sînt, lui mă rog dimineața și seara, asemenea femeilor și bărbaților mei;

aici la răsîntia negrelor vînturi trebulă să tîu,

să rămîn! Aici de taină dedesubt și deasupra, și dușmanii în pulberii topindu-se, iar pe zări aurite stîndardele mele.

RADU CĂRNECI ■

Cîntecul lui Ștefan

Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare, Seamăn pe lune nu are, Decît numai mindrul soare.

Din Suceava cînd el sare Pune pieptul la hotare Ca un zid de apărare.

Lumea-ntreagă slă-n mirare, Tara-i mică, țara-i tare Și dușmanul spor nu are.

Din Suceava cînd el sare Pune pieptul la hotare Ca un zid de apărare.

(Cîntec popular)

STAREA DE VEGHE A ISTORIEI

(Urmare din pag. 1)

jeri, făcînd viteji și eroi din oameni simpli dar credincioși țării pînă dincolo de ei înșiși.

Prin Ștefan cel Mare pământul Moldovei și pământul tuturor țărilor românești și-a recăpatat conștiința de sine, după epocile fabuloase ale descălăcărilor și desăvîrșirilor lăsate de Mușatini, în frunte cu Alexandru cel Bun și cel lung în domnie asemenea unui amurg de zeu. Prin Ștefan cel Mare țara întregă a ajuns ca un fagure de miere, bogată, statornică, indestructibilă, bizuindu-se pe înțelepciunea că pe dînlăuntru lucrarea țării trebuie să fie frumoașă pentru a privi mai bine împrejur și a te socoti cu vrăjmașii în lîmpede strategie a alianțelor și războaielor, ca să putem supraviețui demni la această răsărire violentă de vînturi și de seminții.

Principele Ștefan cel Mare s-a pregătit din timp de epopeea de aur a domniei sale, a observat și studiat cursul evenimentelor, a învățat din dezastrare și din experiențele dureroase ale predecesorilor săi, a citit în slove aducînd, caligrafiate de călugări benedictini și de la Muntele Athos, mersul treburilor pămîntesti și mersul stelelor, a deprins arta severă a luptei cu armele noi, în înclătare pe viață și pe moarte, strategia marilor înfruntări de oști și de orgolii, pînă cînd a izbucnit neclătinat în șa, necurulător și perpendicular în istorie, geniu în stare să premediteze viitorul și să impună destinului voința sa. Viața lui, din clipa urcării pe tron, în anul de grație 1457, și pînă în anul trecerii sale în nemurire, 1504, a fost o viață în stare de veghe, viață de o luciditate astrală și de o logică fără fisuri, fără cutremure de conștiință și de caracter, o viață de neliniște bine temperată cînd era vorba de treburile obștii dar și de voluptăți și rafinate alese, de violențe efemere și zguduitoare, o viață torențială, o viață trăită pe nerăsuflăte. El a existat într-una din epocile marilor revelații planetare, a fost contemporan cu spirite sublime ale umanității, cu genii ale științei și artei, ale filozofiei și aventurii, ale politicii și tacticii militare: Leonardo da Vinci, Michelangelo, Ra-

fael, Bramante, Dürer, Ghirlandaio, Machiavelli, Erasmus, Nicolaus Olahus, Pico della Mirandola, Thomas Morus, Martin Luther, Lorenzo Magnificul, Vasco da Gama, Cristofor Columb, Amerigo Vespucci. El s-a impus în istorie cu spada în mînă și într-un nor de polen.

Ștefan cel Mare a fost în această dezlănțuită Renaștere principele iluminat, conștiința de sine a unui continent sfărîmat de interese mărunte, geniu strategic al unui popor suveran în ambiția de a supraviețui și de a progresa conform aspirațiilor sale și vocației legendare pentru pace, înțelegere între popoare, independență și echitate internațională. Și astfel, în vreme ce spiritele elevate ale Renașterii ridicau din temelii civilizații de o frumusețe siderală, orașe sumptuoase, catedrale monumentale, opere de artă mirabile care continuă să fascineze, sisteme filozofice imponderabile și teoreme științifice radicale, Ștefan cel Mare, între două războaie de neatinare care spînceau țara și o incinerau pînă la rosturi, punea pe meșterii noștri de suflet, anonimi și rătăcitori prin stele care cad, să zidească și să picteze ctitoriile de la Voroneț, de la Neamț, Tazlău, Războieni sau Putna, porunceau diacilor și caligrafilor să copieze delicate și fragile manuscrise de eternă referință în scurgearea vremurilor, capodopere ale genului, care iluminează multe rafturi senine din bibliotecile lumii. Ctitoriile sale zugrăvite fabulos pe dinăuntru dar și pe dinafară, locuri de reculegere solemnă prin codrii seculari și pe drumuri de taină, fac parte dintre minunile pămîntului și se învecinează poate numai cu templele de la Anghor sau de la Teotihuacan. Dar între ctitorii și lumină dulce de miere filtrată printre candelabre, trebuiau purtate din nou războaie împotriva cotropitorilor la Baia, la Rimnic, la Vaslui, la Războieni, la Cetatea Neamțului, la Cetatea Sucevei, în Codrii Cosminului sau pe Dunăre — ctitorii de spadă și singe, osuare ale libertății noastre. Aflat într-o permanentă, neliniștită migrație de la un hotăr la altul, apărînd țara de turci, de tătari, de unguri, de poloni, chemat în ajutor de românii de pretutindeni, din Muntenia și din Transilvania, dezamăgit de prieteni și de aliați, părăsit în momente de cumpănă, trăind cu vremelnicii în-

vingători (pușini) ca un veritabil învingător, Ștefan cel Mare a fost principele de sacrificiu al civilizației europene în calea expansiunii Imperiului otoman al lui Mahomed al II-lea care a pus în mișcare împotriva Moldovei cea mai mare armată cunoscută pînă în zorii epocii moderne. Încît, uneori, noaptea putem auzi și vedea cu ochiul liber, în taina de fosfor a memoriei noastre comune, pe voievod, printre oștenii săi, ridicînd calul în două picioare și zmulgîndu-se dintr-o direcție în alta, dinspre un hotăr spre altul, cu zgomot surd de harnașamente și copite risipite în iarbă, îmbărbătînd, înjurînd, cîntînd, cu spada ridicată deasupra capului ca o stea polară.

A fost un gospodar iscusit și învățat, cu acareturi bogate și cu hambarele țării pline de roade, un om instruit și priceput într-ale spiritului și reculegerii, un om al Renașterii cum pușini au existat pe pămînt, aflat mereu printre cărți și în prelungi dialoguri cu filozofi, cu medici și soli de pace de pretutindeni, un suflet de artist, un militar din cap pînă în picior dar și un diplomat lucid în stare să gîndească întotdeauna cu o clipă mai devreme intențiile agresorilor; a fost un om iute la minie, cum spun cronicarii, necruțător cu trădătorii și cu hoții de drumul mare, a fost un gurmand rafinat și un încercat băutor de vin bun; a urit, a iubit, a ris în hohote, a pedepsit cu moartea dar a și iertat, a făcut mulți copii dar a fost întotdeauna prezent acolo unde îl chema țara. Cînd a avut oare timp să doarmă acest om, în cei 47 de ani de domnie? Sau poate că el nu doarme nici azi?

În ziua de luni, 2 iulie 1979, cînd am comemorat 473 de ani de la coborirea lui Ștefan cel Mare între giulgiuri, în cripta de la Putna, soarele a apus pentru noi la orele 21 și 3 minute. Privind unii la alții, în ziua aceea, am văzut fiecare pentru cîteva clipe cum apunea soarele în ziua de 2 iulie 1504 deasupra Moldovei de aur, numită țara lui și numită țara noastră. Mai presus de el însuși, de viața sa imediată, de galaxia uriașă a ctitoriilor sale risipite pretutindeni, Ștefan cel Mare rămîne ctitor de istorie, ctitor al luptelor noastre pentru neatinare și libertate, al strategiei și tacticii militare și diplomatice care constituie marea noastră tezaur de înțelepciune, temelul de a fi și de a rezista neclintit pe acest pămînt.

ADRIAN DOHOTARU ■

Vară capricioasă la Ostrovul Mare, pe șantierul hidrocentralei Porțile de Fier II. Peste mările și nu tocmai mările ostrov (17 kilometri lungime, circa 3 kilometri lățimea medie), cerul Dunării varsă cind ploii năprasnice, cind călduri sufocante. După o primăvară la fel de afurisită, cu foarte multe nazuri, capricii, tachinării, care i-au umplut pe constructorii de furii sau i-au cuitasat într-un scepticism sumbru, luna iunie, pe care o așteptau ca pe o izbăvire, încăieră, iată, și ea, apele fluviului cu cele ale azurului, cind nu le face să fiarbă sub necruțătorul bombardament al unui soare de tropice.

În dimineața zilei de 21 iunie a.c., cind am pășit pe ostrov, o căldură toridă, uscată, grea calcinase nisipul (insula marii construcții e o insulă de nisip), un nisip pe care vântul din mieznoapte, vestind ploaia ce în curind avea să urmeze, îl răscolea și-l despletă în valuri, orbind privirea. Am intrat pe ostrov mergînd, în plină zi, cu farurile luminii aprinse.

Am intrat pe ostrov traversînd Dunărea pe un dig construit din pămînt și piatră. Un dig nu tocmai lung (doar 12 km), nu prea înalt (o legănată și abia perceptibilă mișcare de apă, mișcarea valurilor umflăte de ploile din ajun, îi ștergea buza, chiar lingă roata mașinii), un dig în care s-au zidit, ni se spune, cele mai mari eforturi din istoria șantierului. Închiderea Dunării în această zonă (a brațului de la Tîgănași, spun hărțile insulei) s-a săvîrșit în primăvara asta, la 17 martie, în plină furie a unui anotimp care, parcă, își ieșise din fire, mulțindu-și locul din zodiac. Ploi mari, vertiginoase debite ale Dunării (cele mai ridicate din ultima sută de ani, atingînd, deseori, peste 7000 de metri cubi pe secundă!), o putere năprasnică a curentului apei, surpînd, mereu și mereu, munca oamenilor, zidirea lor, ca în legenda meșterului Manole, surpînd eforturi, rezistență fizică, nervi, într-o bătaie pe care cei ai locului n-or s-o uite, desigur, cit vor trăi. N-or s-o uite nici ing. Pavel Misaroș, directorul șantierului, nici Petre Mike, secretarul organizației de partid, nici ing. Valeriu Păduraru, șeful de șantier, nici Nicolae Văduva, nici Constantin Istodorescu, nici Constantin Vijulie, șoferii „Belazurilor” ce desțertau în clocotul valurilor bolovanii giganți ai digului (bolovani pe care, ades, apele îi smulgeau și-i furau, rostogolindu-i cine știe pe unde), n-or s-o uite nici buldozeristul Ion Mogoșanu, nici excavatoristul Iulian Roșca, nici șeful de lot Constantin Dumitrescu, deși ei, toți aceștia, ca și mulți alții prinși în iureșul bătaiei, au mai trăit bătaii, nu-s constructori de ieri, au și școala Porților de Fier I, cu fierbentele învățătură de bărbăție, de încordare, de efort aspru, de eroism. N-a mai trăit o asemenea bătaie tinărul inginer stagiar Dumitru Mocanu, investit, în zilele închiderii Dunării, cu povara (mai grea, zice el, ca bolovanii desertați în ape!) a dirijării mașinilor de pe teatrul de luptă, dar întîmplările trăite atunci, în acele zile și nopți, l-au tatuat ca și pe vechii constructori, lăsîndu-i pe piele și-n suflet un semn adînc. Dacă lupta ar fi fost o înfruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de lupte greco-romane pe un dig lung de 12 kilometri, fără pauze sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, deseori fără nopți, dacă lupta ar fi fost, pur și simplu, sportivă, performanțele de rezistență s-ar putea calcula mai ușor, puținindu-se obține astfel un echivalent, fie și vag, al efortului cheltuit de constructorii pentru închiderea Dunării. Dar lupta a însemnat cu mult mai mult, a însemnat, pe lingă rezistență fizică, știința organizării, iscusința tehnică, instinctul coeziunii, conștiința omului.

Ce s-a obținut? Ceea ce se vede. Ceea ce, miine, nu va mai servi la nimic, ca și întăriturile unui fost cîmp de bătăie. Drumul de pămînt și de piatră, înconjurat de presiunea apelor, care este digul, desenează parcă forma anatomică a unui mușchi sau a unui sistem muscular, în condiții de efort extrem. Elasticul acesta de argilă a devenit deci rigid, rigid prin zecile de mii de tone de balast, de bolovani legați între ei cu cabluri, rigid prin sutele de oameni care l-au făurit și care-l țin încordat. Ca pe un simbol al încordării perpetue care înseamnă munca și viața marelui șantier.

— Și mai departe, tovarășe Misaroș, ce s-a întîmplat?

— A venit primăvara, a venit apoi vara... spune, pe un ton alb, directorul. Adică ceea ce vedeți acum.

Nu prea vedem, prin valurile de nisip spulberat de vînt, care mătură insula, mare lucru. Așteptînd să se lumineze un pic văzduhul, notăm cîteva date despre stadiul la zi al lucrărilor. A început, ni se spune, montarea fabricii de betoane și a stației de sortare a șantierului, pregătînd marea construcție pentru o nouă treaptă, cea a trecerii la betonării. E ca și gata, pregătită pentru punerea în funcțiune, stația de 110 kilovolți, cu o linie a înalțelor tensiuni care traversează, ca un altfel de dig, de data asta aerian, așa-numitul „braț mic” al Dunării. Cei doi stâlpi străjeri ai liniei, unul înștat pe un țărîm al brațului, altul pe celălalt, cu o „deschidere” între ei de 650 de metri, sînt (îi vedem prin fereastra din biroul directorului, răsărînd peste valurile de colb) doi coloși, înalți de cite 87 și 96 de metri. Aproape trei „coloane infinite” de Brăncuși, puse una peste alta. Stâlpii au fost făurii aici, în atelierele șantierului, de către echipele meșterilor Nicolae Păun și Stelian Șteanță, lupta pentru construcția acestui „dig aerian” al energiei, a pilonilor lui, suprapunîndu-se, în timp, cu lupta pentru închiderea Dunării, suprapunîndu-se cu această luptă, pînă la confundare, și prin epică, și prin patos. Stâlpii-

Porțile de Fier II

un monument al prieteniei, al tehnicii, al eforturilor eroice, al conștiinței muncitorești

Alexandru Puicea, macaragiu, venit aici de la Porțile de Fier I: omul care — în ziua de 21 iunie a.c. — a înzidit cea din urmă palplanșă în corpul barajului

Un alt macaragiu, mai tînăr — Radu Petru — venit aici de pe șantierele hidrocentralelor de pe Olt

Pe Ostrovul Mare, lupta se duce și cu apele, dar și cu pămîntul, eroismul constructorilor ridicîndu-se — în oricare dintre ipostaze — la cea mai înaltă temperatură

străjeri au fost construiți sub ploii, sub furtuni, sub un frig care invințise și aerul; erau prea mari, nu se puteau făuri într-o hală, s-a lucrat la ei sub niște prelate improvizate. Cind gerul era prea mare, cind mercurul din termometre cobora sub minus cinci grade, cind deci nu se putea suda, oamenii, ca să poată suda, încălzeau metalul la becuri cu infraroșii. Care becuri încălzeau doar metalul, nu însă și miinile. Cu aceste miini arse de ger, cu aceste miini devenite scortoase, dure, ca și structura uneltelor pe care le-au minuit, oamenii au ridicat apoi stâlpii, i-au înștat în pămînt și, la sfîrșit, cu degete dezmoțite de bucuria victoriei, și-au scrijelit, toți, numele — numele lor, ale celor din echipele meșterilor Păun și Șteanță — pe postamentul colorșilor. Adică și-au înștat — observa cineva — propria lor statuie, monumentală ca și opera făurită de ei, înglobînd, ca și opera, nu vanitatea mortificării unui nume, ci mindria efortului colectiv, cuprînzînd toate numele. Nimic mai firesc; ei, acești meșteri, sînt prea vii și prea mulți pentru vanitatea de care vorbeam,

legea creației lor e cooperarea, unicitatea operei este o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneii. Nimeni, de unul singur, nu-și poate scrie numele pe un stîlp de oțel sau pe zidul unui baraj, fiindcă oțelul sau zidul ar roși.

Aerul s-a mai limpezit. O luăm, conduși de tov. Petre Mike, secretarul organizației de partid, spre inima șantierului, ca să fim martori, ni se spune, la un eveniment ce se consumă chiar azi, 21 iunie 1979: baterea ultimei palplanșe metalice la așa-numitul „dig faza I”, în incinta căruia se vor construi unul din cele două mari baraje deversoare ale sistemului și cele două centrale electrice care, dotate fiecare cu cite opt turbine, vor însuma, în final, o putere instalată de 432 MW.

Peste 3000 de astfel de palplanșe (mari scînduri metalice, înfipte în dig pînă la stratul afund de marnă, deci pînă la adîncimi de 16—17 m), înconjoară, pe o lungime de vreo 1500 de metri, asemenea unui scut sau unui perete închis etanș, o incintă în care, acum, sînt încă ape, apele unei Dunări blinde, transformate în lac,

ape care, peste puțin, vor fi „date afară”, făcînd loc constructorilor și mașinilor lor. Ultima palplanșă o bate (adică o înfipte în sol cu ajutorul unui berbec metalic care se cheamă „vibroînfigător”) macaragiul Alexandru Puicea. E un bărbat nu prea trupeș, destul de tînăr, de fapt fără vîrstă, cu părul de antracit, ca și obrazul, cu trăsături puternic marcate, adîncite de arșite și de geruri, dar cu o privire copilăroasă, bătăie, contrastînd cu culoarea și cu asprimea feței. Privirea asta o să i-o descoperim mai tîrziu, cind, după ce palplanșă va fi bătută, ochii omului vor cobori către noi. Către noi, cei de jos, cei ignorați acum de omul care, suspendat în nacela cabinei, e suspendat, practic, cu ochii, cu miinile, cu întreaga-i ființă, de întîlnirea „vibroînfigătorului” cu palplanșă. Operația cere o extremă precizie, „vibroînfigătorul” și capătul scîndurii de metal trebuie să se întîlnească „la fix”, „ca și cum ai băga ața în ac”, spune tov. Petre Mike, fapt care, sub ochii noștri, se și petrece, palplanșă începînd să intre, sub loviturile ca de berbec, în pămînt. Din aprilie 1977, de cind, în calitate de absolvent al „Porților de Fier I”, Al. Puicea a fost transferat la noile Porți, berbecule de metal dirijat de el bate, mereu, palplanșe, bum!, bum!, bum!, în același ritm, neobosit, egal, neschimbat, fie că ninge, că plouă, că arde soarele. Oamenii șantierului s-au obișnuit cu acest zgomot, pe care, de fapt, nici nu-l mai aud. E ca un metronom, e ca un puls. Și nu-l mai aud fiindcă ritmul ăsta, de luni și de ani, niciodată nu s-a oprit, n-a deviat, n-a sunat niciodată străin sau calp. Ca să menții o mașină în aceeași cadență, în ciuda condițiilor grele, a apelor care rod metalul, a gerului ce-l îngheață, înghețîndu-i pînă și „singele”, adică motorina, nu e, desigur, o treabă ușoară.

Gata! Palplanșă s-a înfipt în sol, digul-batardou e încheiat. E 21 iunie 1979, ora 14 și 13 minute. Puicea coboară din cabina macaralei, își desfăce o clipă brațele, bate cu ele aerul, ca să-și pună singele în mișcare, își mișcă gîtul întepenit, după care clipește des, scoîndu-și din întepeneală și ochii, pînă mai adineaori concentrați, absorbiți, suspendați de „vibroînfigător” și de palplanșă. Petre Mike îi strînge mîna. Atît. Un eveniment — și nu din cele nememorabile — al cronicii șantierului, al devenirii marii construcții, s-a consumat, pecetluit doar astfel, în tăcere, prin strîngerea unei mîini. Nici flori, nici aplauze, și, după expresia ochilor și a feței lui Alexandru Puicea, s-ar zice că nici nu le aștepta. Eroul adevărat, dealtfel, cunoaște, precum știm, bucuria victoriei — a victoriei muncii — în sine.

De fapt, adaugă Petre Mike, evenimentele memorabile, dacă răsfoiești cronica bătailor ce s-au dat aici, se vădesc a fi mult prea multe, se înlanțuie mult prea strîns, mult prea dens, ca să le poți izola, ca să poți face din fiecare un „caz”, o „victorie”, un „act eroic”. Eroismul e conținut în toate gesturile, eroism, de fapt, înseamnă însuși actul participării la o construcție de o asemenea anvergură, de un asemenea dramatism al condițiilor, construcție care se cucerește prin luptă aprigă cu natura, cu vremea, cu izolarea și cu pustietatea, fără nici o recompensă în plus, în afara mindriei de a putea spune, cîndva, copiilor tăi: „Eu am construit un baraj, care a oprit apele unui fluviu”. Și Alexandru Puicea, și alți constructori ai digului-batardou, precum să zicem, maestrul Vasile Blănar, sau dulgherul Nicolae Ciortan, sau șoferul Gheorghe Vițeanu, sau macaragiul Petru Radu (om tînăr, utecist, cu o nevastă și mai tînără, calificată aici, devenită ajutorul lui la baterea palplanșelor), ar putea lucra, retribuiți fiind la fel, într-un oraș, nu aici. Sigur, aici, între timp, s-a înălțat un orașel de cabane-vile, cu încălzire centrală, cu cantină, cu club, cu școală pentru copiii constructorilor (școală ce, în curînd, se va muta într-o modernă clădire), cu magazine (și, în curînd, cu un mare complex comercial), cu dispensar, cu poștă, cu frizerie (și, în curînd, cu coafură, pentru nevestele constructorilor), drept care un om ca dulgherul Lazăr Ursu, „șantierist” cu școala Bicazului și a Argeșului, și-a adus aici și nevasta (de meserie zugrav-vopsitor), și băieții (trei băieți, „șantieristi” și ei, doi de profesia tatălui, unul șofer), și fata (zugrav-vopsitor ca și mama, măritată aici cu un dulgher). Dar dincolo de orice condiții materiale de viață, ei, acești oameni, sînt, prin tot și prin toate, niște eroi. Adică niște romantici sau, mai exact, niște profesioniști ai provizoratului, ai unui aspru provizorat al zilei de azi, trăit în favoarea zilei de miine. Ei, altfel spus, trăiesc, muncesc, există nu pentru azi, ci pentru miine, cind opera lor va fi încheiată.

O operă care — inaugurată la 3 decembrie 1977, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito — va înfrunta, cum spunea secretarul general al partidului nostru, veacurile, ca monument al tehnicii, al forțelor descătusate ale oamenilor și, deopotrivă, ca monument al prieteniei româno-iugoslave, ca simbol al prieteniei celor două popoare care-și dau miinile peste Dunăre, supunînd-o și transformînd-o în energie.

Cu fața spre această tîntă, constructorii de pe Ostrovul Mare întetesc ritmurii, depășesc praguri, își depășesc, zi de zi, propriul lor eroism, într-o fierbinte competiție a vredniciei, a încordării, a tehnicii, a creației, într-o competiție care, închinată aniversării Augustului Eliberării și Congresului al XII-lea al P.C.R., face ca fiecare zi să însemne, în cronica șantierului, un eveniment memorabil, o expresie împlinită în fapte a conștiinței muncitorești, patriotice, comuniste.

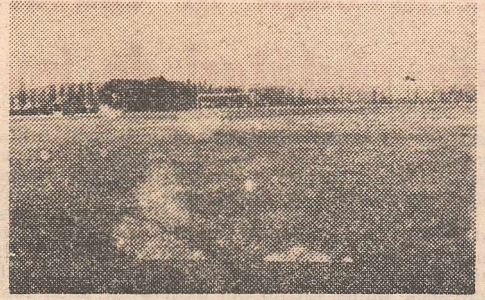
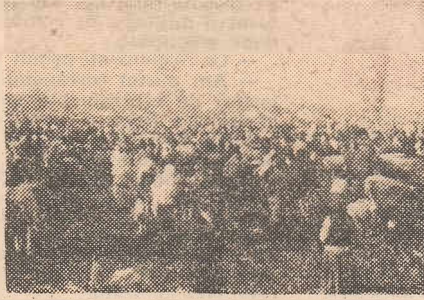
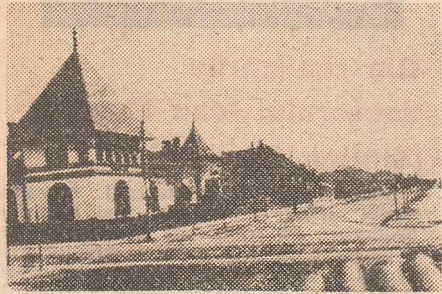
P. ILIE ■

AȘA A FOST

O imagine a vechii zone centrale a Severinului — oraș frumos, dar îmbătrânit prematur...

„Ilustrate“ din 1932: târgul de vite din Tr. Severin, un spațiu nu lipsit — în anume zile — de pitoresc, de mișcare; în rest — pustiu...

Așa arăta, în preajma lui 1914, zona Crihalei.

Drobeta-Turnu Severin, renașterea unui municipiu

(Urmare din pag. 1)

spirite mai mult practice. Drept pentru care, în 1833, cînd Cernettei au fost vizitați de Kiseleff, localnicii l-au rugat să le strămute târgul pe cîmpia, pustie pe- atunci, a Severinului. Generalul nu s-a lăsat rugat de două ori: a scos sabia (căci așa era moda) și a împărțit harta cîmpiei în pătrățele egale; în mijloc (pe locul de azi al pieței centrale) a scrijelit pajura țarului. Era planul viitorului oraș (pe care avea să-l pună la punct arhitectul statului, francezul Xavier Vilacroz). Cinci ani mai târziu, în 1838, se înființa aici un șantier naval.

Drobeta-Turnu Severin este — și a fost — un oraș frumos. E un oraș al florilor, minunata climă a locului (două grade Celsius, în medie, în cel mai rece decembrie!) favorizînd adevărate mitologii vegetale care, acum, înseamnă zeci de mii de trandafir și mai înseamnă, sub boarea ce poartă pînă aici dulceața Mediteranei, exuberanțe de cipreși, de leandri, de migdali, de smochini, de moșmoni, de castani dulci. Reporterul venit aici pentru o zi telegrafiază redacției: „Mai rămîn! Probleme importante!“, și rămîne pe o bancă din „Parcul rozelor“, între flori.

Drobeta-Turnu Severin este — și a fost — un oraș al muncitorilor. „Ne-am bizuit pe muncitorii din Turnu Severin — spunea, cu prilejul unei vizite prin aceste locuri, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — în anii ilegalității, în anii cuceririi și instalării regimului socialist în România, în tot ce am înfăptuit în această perioadă; ei constituie forța principală atît în Turnu Severin, cît și în județul Mehedinți, așa cum clasa muncitoare constituie forța princi-

pală a construcției socialiste în România!“

Lîngă vechile nuclee industriale ale orașului (Santierul naval, fondat în 1838, Uzina de vagoane, fondată în 1862, ambele devenite, în anii din urmă, unele din cele mai mari, mai puternice unități ale respectivelor branșe din România) au apărut, în aceiași din urmă ani, hidrocentrala de la Porțile de Fier, un combinat de prelucrare a lemnului, un combinat de hîrtie și celuloză, o termocentrală, o întreprindere de prefabricate, o țesătorie, o filatură de lînă, o întreprindere de anvelope, un laminor de profile mici și mijlocii, o forjă grea de matritare, o întreprindere de aparate de măsură și control, întreprinderi ale industriei alimentare etc., etc.

Drobeta-Turnu Severin a fost — și nu mai este! — un oraș al ruinelor. De 11 ori bombardat în anii ultimului război, refacerea lui a durat și, evident, a costat și încă mai costă eforturi, bani, o întreagă și amplă desfășurare de forțe. Bombele războiului au ruinat, de fapt, un oraș care singur, în timp, se ruinase, îmbătrînise, devenise prea strîmt pentru propria-i viață. „Cei două mii de locuitori ai străzii Brâncoveanu din Tr. Severin — nota, în 1932, medicul șef al Oltenei, savantul Ch. Laugier — se adăpostesc în 204 clădiri. Din 204 clădiri am găsit doar 34 după regulile de igienă“. Cîncinalul pe care-l străbatem înseamnă, aici, 10 000 de noi apartamente. Cîncinalul viitor: încă vreo 12 000. Din cele 20 000 de locuințe înregistrate la recensămîntul de acum doi ani, 12 000 erau apartamente noi. Mari obiective „social-culturale (stadioane și săli de sport, bazin olimpic acoperit, patinoar, hoteluri, baze de agrement, magazine, artere moderne de circulație, școli și lăcașuri de știință și artă, spitale și policlinici), unele gata, al-

tele în construcție sau aflate pe planșetele proiectanților, deschid „orașul pensionarilor“ spre o tinerete a peisajului și a vieții de nevisat altădată. E un oraș în care jumătate din populație o constituie, ni se spune, tinerii sub 30 de ani. E un oraș cu peste 80 000 de locuitori, e un oraș care, înainte Eliberării, număra doar 30 000. 30 000 de locuitori are astăzi doar unul singur din noile cartiere — cartierul Crihala — ridicat în numai cîțiva ani, pe vatra unei cîmpii pustii.

Spațiul nu ne îngăduie să arătăm tot ce a fost, tot ce este sau ce nu mai este în Drobeta-Turnu Severin, oraș care, în anii din urmă, asemenea atîtor așezări românești, a cunoscut transformări pe care le vom numi, fără să șovăim la cuvînt, epocale. E, parcă, în destinul acestui oraș să treacă prin clipe de salt ce, încheind o istorie, de fapt o repropulsează, prin bruște, adesea amețitoare mutări de centru sau de accent. Reeditînd povestea Drobetei române (așezată pe vatra Drobetei dacice) care, la numai două decenii de la înființare, căpătase rangul de „municipium“, Severinul avea, zic hrisoavele, doar vreo șapte-opt case cînd, în 1841, era proclamat capitala județului. Și n-au mai trecut mulți ani, ci numai vreo patruzeci și ceva, pînă în 1883, cînd Severinul, ajuns la 1 337 de case și 13 000 de locuitori, se număra printre orașele importante ale Dunării românești. Dar tot ce-a lucrat, tot ce-a agonisit, de-a lungul veacurilor, istoria, cu toate momentele ei de salt, nu adușea cît au adunat acești ultiți ani.

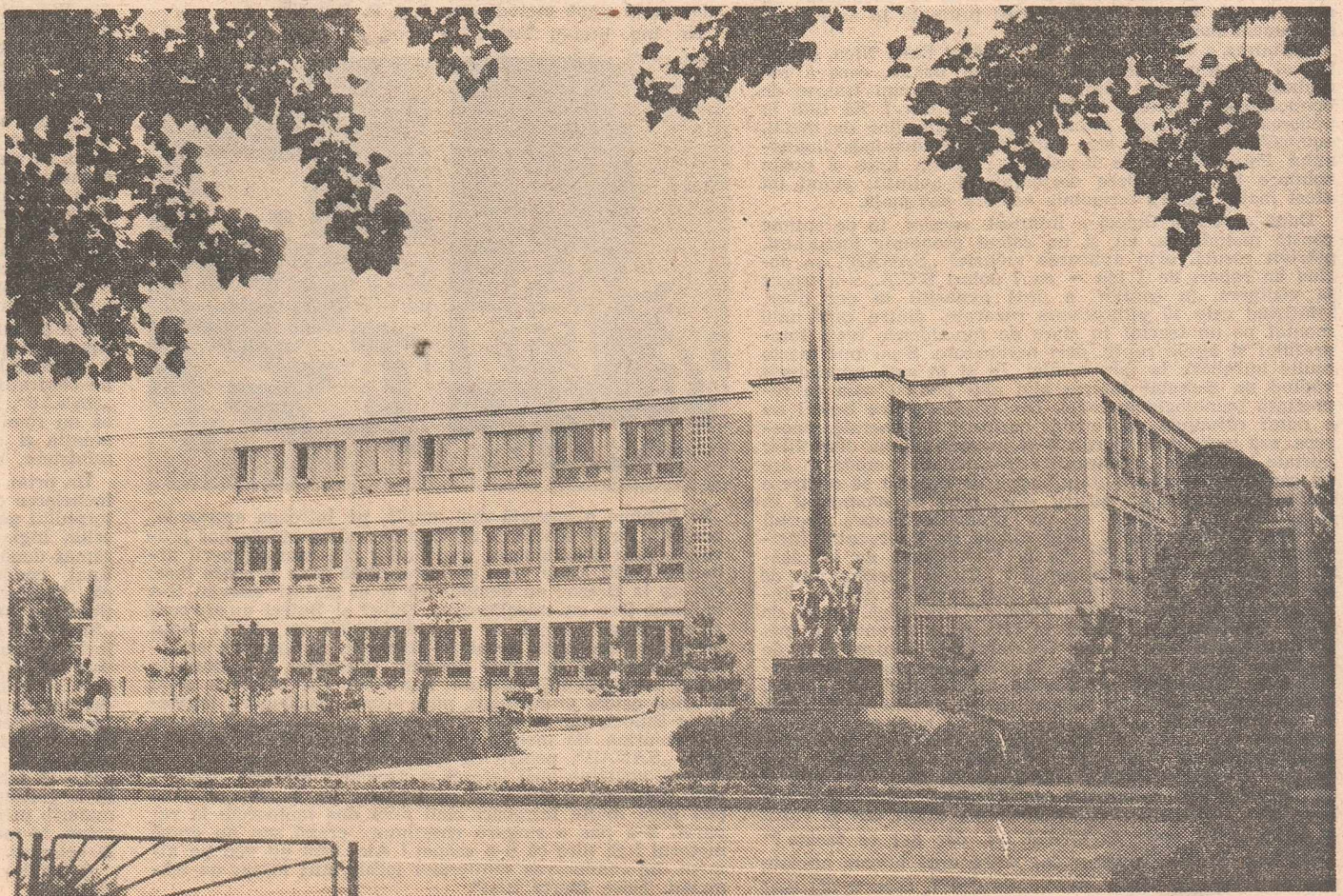
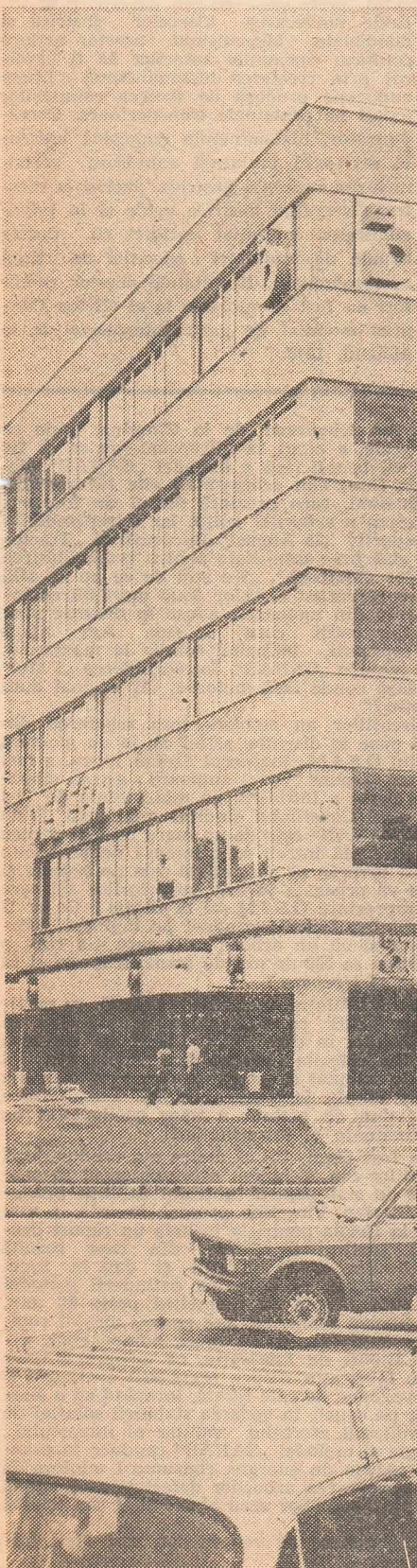
Lipsindu-ne spațiul, vom apela la niște imagini. Vă invităm deci la o excursie pe miniaturi de imagini, smulse dintr-un album care înseamnă cartea sau viața de ieri și de azi a unui oraș. Credem că poate fi și instructivă, și ispititoare o asemenea excursie, prin parfumul de fapt trăit (și, deseori, încă neconsumat!), de melodie care stăruie în ureche, de amănunt revelator și intim, deși fotografia are, prin definiție, și o ușoară desuetudine, devenind, oricît de recentă ar fi, amintire. Imaginile pe care Ion Predoșanu, fotoreporterul „Flacării“, le-a surprins în această vară (imagini lîngă care așezăm și niște mai vechi „ilustrate“, mai mult sau mai puțin „turistice“, aflate în arhivele locului), vor fi, în viitorul apropiat, depășite, covîrsite de alte și alte întemeieri ale noului. Deci ele, aceste imagini proaspete, nu închid, ci deschid un album, adică o anexă muzeală a Severinului, adică o arhivă de stare civilă a acestuia, adică un roman cinematic al devenirii lui, constrins, în pagina noastră, la numai două dimensiuni. Adică, mai simplu spus, romanul sau biografia Severinului, în acest An XXXV al Eliberării, sînt încă în lucru, încă deschise spre surprizele viitorului.

AȘA ESTE

Iată o „periferie“ a orașului de azi. Ceea ce vrea să spună că „centru“, în concepția edililor zilelor noastre, trebuie să fie, practic, peste tot.

O replică a anului 1979, însemnînd tot „comerț“: un magazin — unul din cele mai mari ale țării — cu o suprafață de desfacere de peste 10 000 de metri pătrați.

Zona Crihala, astăzi: imagine dintr-un cartier în întregime nou, cu o populație de peste 30 000 de locuitori.

38 invenții în căutarea unor căutători de invenții

Desigur, nu numai numărul, ci îndeosebi calitatea ideilor, a brevetelor îl definesc pe un inventator, tot așa cum nu numărul ideilor lansate îl deosebesc pe un fizician mediu de unul genial. Mai în glumă, mai în serios, Einstein îi spune odată prolificului scriitor Paul Bourget, care avea obiceiul să noteze permanent, într-un carnet pe care-l purta cu sine, fraze și gânduri mai deosebite: „Văd că filele carnetului dumneavoastră se înnegresc rapid. Sinteti mult mai fericit decât mine. Eu nu am avut decât două idei realmente noi și de ele am tras toată viața”. Să revenim însă la ale noastre, să trecem de la „marea știință” la „mica tehnică”. Aci contează fiecare pas, fiecare modestă îmbunătățire, fiindcă, însumate la scara unei întreprinderi, a unei țări, pot aduce foloase palpabile.

Nicolae Ioan Teț a uitat, în tinerețe, să se distreze, să călătorească, să se țină în pas cu moda, ba era chiar cit pe ce să uite să se căsătorească, preocupat fiind de cele 38 invenții ale lui. Ați citit bine: 38, toate brevetate, vizind nemijlocit producția, în special industria chimică, și avind o bază experimentală.

— Alțeva nici nu pretind că aș fi făcut — spune Nicolae Teț. Timp de vreo 25 de ani am experimentat, eu însumi lucrând direct în producție. Banii pe care-i câștigam îi cheltuiam pe aparatură și pe reactivi, timpul liber îl petreceam în laborator. Unele idei mi-au fost sugerate de munca în producție. Am lucrat în laboratorul de cercetări uzinale „23 August” din Satu Mare, apoi la termocentrala Palas, Constanta, iar în prezent, ca laborant, la Institutul de cercetări metalurgice, secția electrochimie și metale neferoase.

— Asadar, 38 brevete. Care a fost soarta lor?

— Situația este destul de neobișnuită: din 38 brevete nici unul aplicat! Firește, eu însumi sint prea legat de producție ca să nu-mi dau seama că nu orice brevet își poate găsi materializarea în industrie. Intervin criteriile de oportunitate, aspecte tehnologice, surprize inerente trecerii de la laborator la faza pilot și apoi la producția industrială. Trebuie însă ca în fiecare caz în parte să se ia o hotărâre în cunoștință de cauză, să se analizeze atent elementul de nouitate pe plan mondial, fără care nici nu ar fi fost emis brevetul. Iar dacă, dintr-un motiv sau altul, nu se poate trece la transpunerea în practică, să se explice clar inventatorului motivele sau să i se indice căi de îmbunătățire, o perspectivă. Eu, în unele cazuri, nu am primit nici un răspuns, iar în altele, acesta a fost mai mult formal.

Iată un exemplu: procedeul electrolitic pentru obținerea aluminiului pe cale umedă, brevet 46 976/1964. Se știe că topirea aluminiului și electroliza reclamă enorme cantități de energie electrică, inconvenient major în condițiile actuale. Brevetul se referă la electroliza unei soluții ionice de sulfat de aluminiu, la temperatura mediului ambiant. Randamentul atinge 85%, afirmă autorul, și adaugă:

— În decurs de doar câteva luni, în 1966, am primit răspunsuri contradictorii de la Ministerul Industriei Chimice, Direcția tehnică. La 22 iunie: „Propunerile au fost examinate de către specialiști, care au ajuns la concluzia că principiile teoretice care stau la baza propunerilor de invenție menționate nu sînt valabile”. La 24 decembrie: „Propunerile au fost reanalizate și s-a ajuns la concluzia că nu pot fi experimentale, deoarece cele revendicate de dumneavoastră depășesc nivelul cunoștințelor actuale”. Cu alte cuvinte, întâi se afirmă categoric că principiile sînt eronate, apoi se afirmă că nu se știe nimic.

— Ați mai avut asemenea experiențe?

— Prin brevetul 51 741 propuneam un procedeu de înlăturare a cavității. Se știe cit de dăunător este acest fenomen:

men: bulele de aer formate în apă se sparg pe masa elicel și o deteriorează; cu timpul, datorită presiunilor dezvoltate, ea trebuie înlocuită, cel puțin în anumite situații. Se cunosc diverse mijloace de combatere a cavității; eu am imaginat unul electronic.

— Ce răspuns ați primit?

— Am purtat corespondența, în 1967, cu Institutul de proiectări de echipamente energetice Reșița, apoi cu secția de cavități a Bazei de cercetări din Timișoara a Academiei Republicii Socialiste România, apoi cu Institutul de proiectări de echipamente energetice Timișoara. Mi s-a adus și un asemenea contraargument: „Doar câteva institute din lume se ocupă de cavități și te-ai găsit tocmai dumnea-tă s-o rezolvi?!” Cam acesta era sensul, dacă nu litera.

— Poate că voiau să spună că unele probleme tehnice sînt de o asemenea complexitate, încît nu pot fi abordate, darămite rezolvate, fără aparatură complicată și un arsenal teoretic corespunzător.

— Nu era cazul, fiindcă ideea mea nu era contrazisă în fond. Dealtfel, aveam și rezultate experimentale, e drept, la scară mică. Deși în răspunsul dat de baza Academiei se aduceau și unele obiecții, se arăta în concluzie: „Propunem experimentarea, arătînd însă, totodată, că experiențele de natură electrică necesare nu intră în profilul nostru și în planul de cercetări, nici nu posedăm aparatură pentru a le efectua, motiv pentru care propunem îndrumarea lor la un laborator de electrofizică specializat în tehnica de înaltă frecvență”.

— Aceasta a fost în 1967. De atunci?

— Totul s-a înmormintat.

Iată, așadar, o altă idee, un alt brevet, ale cărui posibilități nu au fost investigate. Cine poate garanta că el nu ascunde o sugestie valoroasă într-o problemă de mare importanță? Să menționăm, în continuare, și alte brevete ale acestui inventator. Dacă printre cititori se vor găsi specialiști interesați de problemă, s-ar putea adresa direct lui Nicolae Teț, prin scrisoare, la domiciliul său din strada Riul Dorna nr. 8, blocul Z 30, scara 1, etajul III, apartamentul 21, sectorul 7, București, telefon 55 68 05. Dacă măcar una din cele 38 idei brevetate își va găsi, pe această cale, un început de valorificare, articolul își va fi atins cu prisosință scopul. Deci, să enumerăm:

● O pilă ionică transformînd energia chimică în electricitate cu un randament de 98% (brevetele 46 363, 46 418, 49 556). Consumă acid sulfuric concentrat, deci o sursă de energie relativ ieftină. A funcționat în laborator timp de șapte luni.

● Procedeul și aparatul de sintetizare a trioxidului de sulf în flux continuu (brevet 51 040). Avantaj: sinteza se desfășoară la temperaturi mici, circa 44 grade — 45 grade, spre deosebire de procedeul catalitic obișnuit, care reclamă 500 grade — 600 grade, și în care, în plus, apare pericolul de otrăvire a catalizatorilor din cauza arseniului.

● Procedeul de sintetizare în flux continuu a următoarelor substanțe (pentru fiecare, un brevet separat): acetilenă, benzină (din gaz metan), anilină, etilenă, formalină, amidon, acid oleic, acid acetic, eter etilic, glicerină, aldehidă formică, acetonă, fenol etc.

● Aparat electrotermic pentru cuptoare electrice, cu randament mărit față de metodele clasice. Structuri poroase reflectă căldura și o concentrează în locul necesar.

Aceste brevete — nici nu le-am enumerat pe toate — au fost realizate din pasiune. Deși acestea nu este o garanție, ci doar o premisă a valorii și a succesului, apare regretabil faptul că, așa cum am mai arătat, posibilitățile reale nu au fost pe deplin explorate. Cu atât mai mult cu cit multe din brevetele în cauză se apropie de scadență. Nu este însă nici acum prea târziu! Și ne întrebăm de ce, în toți acești ani, tovarășii de muncă nu s-au interesat mai mult de omul de lingă ei, care, în loc să meargă la pescuit sau să se veselească la bufetul „Feldioara”, trudea în laborator, pe tăcute, șapte zile pe săptămînă, și obținea un brevet, și încă unul, și încă unul...

LIONEL NIȚESCU

Ce e nou în

Din realizările doctorului Ioan Pușcaș (Șimleu Silvaniei)

Stressul și Indometacinul constituie astăzi metode dintre cele mai sigure de producere experimentală a ulcerelor gastrice la șobolani. Prevenirea acestor ulcere cu diferiți agenți terapeutici constituie un mijloc de verificare a eficienței unei terapii antiulceroase. Recent, un grup de cercetători de la Institutul de medicină din Tg. Mureș alcătuit din conf. dr. M. Rocsin, conf. dr. G. Simu, șef de lucrări, dr. I. Jung, dr. M. Tambrea, prof. dr. G. Roșca și dr. I. Orban au demonstrat pe diferite loturi de șobolani că ulcerul produs prin stress sau Indometacin pot fi în totalitate prevenite de administrarea prealabilă a unui agent antiulceros cunoscut sub denumirea de ULCOSILVANIL. Aceste constatări apreciază produsul ca unul din cele mai eficiente remedii cunoscute astăzi în prevenirea ulcerelor experimentale la șobolani.

Acțiunea iodului asupra secreției gastrice acide nu a constituit obiectul unor studii deosebite pînă în prezent. Pornind de la observațiile că bolnavilor de ulcere gastroduodenale cărora li s-au efectuat colecistografii în primele zile de tratament cu inhibitori ai anhidrazei carbonice nu le scade aciditatea, comparativ cu un alt lot de bolnavi cărora nu li s-au efectuat colecistografii, cercetătorii din Șimleu Silvaniei conduși de dr. Ioan Pușcaș au studiat modificările secreției gastrice acide după administrarea substanțelor iodate de contrast.

Rezultatele obținute arată că substanțele iodate cresc secreția acidă a stomacului, prelungesc crizele dureroase și întîrzie vindecarea ulcerelor gastrice și duodenale. Mecanismul acestor acțiuni conform concepției autorilor ar fi explicat prin creșterea histaminemiei libere endogene produsă de fixarea compuşilor iodati pe proteinele transportoare. Corespunzător, histaminemia endogenă crescută activează prelungit anhidraza carbonică din mucoasa gastrică, ducînd la creșterea secreției gastrice acide și la imposibilitatea inhibiției enzimei cu dozele uzuale de inhibitori specifici de tipul acetazolamidei. Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate la al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie de la Madrid, 1978.

„SANAB”¹⁶ a mai făcut un pas!

(Urmare din pag. 1)

a strălucit prin absență, deși întîlnirea se desfășura în chiar incinta S.N.B. Remarcă totuși prezența în sală a 100 de oameni numărați atent.

Întîlnirea a fost deschisă de tovarășul Radu Nicu, secretar al Consiliului sindical municipal Brăila, care a reamintit în cuvîntul său importanțele sarcini trasate de conducerea partidului la Plenara C.C. din 1 XI 1978 în vederea realizării de reduceri a consumurilor de metal, combustibili, energie etc., subliniind că acțiunea inginerului Petre Buleci se înscrie pe această linie și poate conduce la îndeplinirea dezideratului amintit, avînd un efect major pentru economia noastră națională.

După ce Petre Buleci a înfățișat succint în ce anume constă metoda sa, cit și un calcul economic important, potrivit căruia, prin aplicarea metodei „SANAB”, se obține un raport de 1 leu = cu 2 dolari S.U.A., s-a trecut la vizitarea, în șantier, a unei expoziții în aer liber, înfățișînd cele 10 yilbrochene reparate, dintre care unul montat pe un tractor în stare de funcționare (vezi fotografiile) și altele rupte, deci nereparate. S-au pus foarte multe întrebări, la fața locului ca și în sală, specialiștii vîndînd un deosebit interes mai ales pentru ceea ce reprezintă tehnologia metodei. Din păcate, Petre Buleci nu a putut răspunde convenabil curiozității generale, deoarece, așa cum avea să reiasă și în continuarea discuțiilor purtate la Clubul „Progresul”, deocamdată metoda sa are un caracter de originalitate care-i dă dreptul să păstreze anumite „amăgunte” pentru sine pînă în momentul în care forurile în drept se vor pronunța asupra acestui subiect. Situația creată, bine redată de intervenția inginerului Mircea Florescu, de la Combinatul de ingreșăminte chimice Turnu Măgurele: „Cu ce plecăm noi de aici?”, solicită un răspuns cit mai rapid posibil — împiedicat de o incertitudine absolut birocratică, aceea de a se stabili dacă ne aflăm în fața unei invenții, a unei inovații sau a unei simple îmbunătățiri tehnice. Față de interesul major subliniat de toți cei care au luat cuvîntul, față de calculele economice făcute pînă în prezent, față de starea de fapt potrivit căreia arborii cotiți rupti nu se pot repara ci se aruncă ori se rețopesc, cred că „dezbateră” citată nu face altceva decît să alimenteze tergiversarea de pînă acum, să ducă la sterilitate o idee ce s-a dovedit viabilă și încercată de largi posibilități de dezvoltare și îmbunătățire. Ingerul Marin Dobre a întreat: „Întîi am citit în Flacăra”, acum am și văzut O.S.I.M.-ul își vede de treaba lui, dar noi ce facem?”

Dr. ing. Ștefan Tudor a dat citire unei adrese oficiale din care reproducem: „Automotorul 777, care a efectuat

R.G. la I.M.M.R. Brașov, la 30 XII 1978, a parcurs 37 924 km, avînd montat la motorul diesel un arbore cotit experimental, reparat după metoda „SANAB”, s-a constatat că a funcționat normal”. Expeditor — Regionala căi ferate Timișoara, divizia tracțiune. Și încă un argument, provenind de la M.T.Te. Direcția liniei și instalații, la data de 18 VI a.c. și semnat de ing. Victor Patrichi, director adjunct: „După redarea în funcțiune a automotorului 751 acesta funcționează în continuare, parcurgînd 4 500 km dintre care 3 500 km sarcină directă pe motor; considerăm că metoda propusă și realizată practic de tov. ing. P. Buleci sub denumirea „SANAB” a dat deplină satisfacție; vă comunicăm satisfacția noastră pentru acțiunea tehnică reușită în domeniul reparării și realizării arborilor cotiți după metoda tov. ing. P. Buleci”.

Dr. ing. Ștefan Tudor a spus, printre altele, că:

„Se impune o anchetă mai amplă, pe întreaga economie, pentru a ne da seama de anvergura reală a pierderilor provenite prin abandonarea motoarelor din cauza ruperii arborilor cotiți. Cine vrea să întreprindă ceva o poate face. Cei de la Brașov au demonstrat și ei același adevăr. S-a împințit țara cu calculatoare „Felix” și Buleci nu are cum să-și reducă timpul de muncă lucrînd cu rigla! Noul mecanism economic creat în România ne cere să rezolvăm urgent și în spirit novator, îndrăznet, problemele ivite, contradicțiile apărute. Șantierul din Brăila a creat o aripă caldă, protectoare, pînă acum, preocupării inginerului Buleci, dar se pare că nu mai are răbdare și interes s-o mențină. Să încercăm noi să scoatem din impas metoda „SANAB”, pentru că ideea nu-i mai aparține lui Buleci, aparține fărăi întregi și aspectele formale trebuie date deoparte și înlocuite cu acțiune. La Brașov nu s-au pus prea multe întrebări cînd s-au dus motoarele la reparat. S-a pus o singură chestiune: crapă sau nu crapă motorul? Și uite că n-a crăpat! Aici însă nu vîd pe nimeni din conducerea șantierelor locale, nici măcar un tehnician. Trist, foarte trist”.

Inginerul Valentin Niculescu, de la Cîmpina, unde se repară motoare grele, a cerut ca întreprinderea sa să fie angrenată direct ca beneficiară a metodei „SANAB”, deoarece sondele de foraj sînt echipate cu cite 10 motoare, de diferite dimensiuni, care prezintă destul de frecvent fenomenul de rupere a arborilor cotiți, iar întreprinderile producătoare, respectiv „23 August” București și „Tractorul” Brașov, nu sînt prea interesate pentru îmbunătățirea calității motoarelor „Maibach”. „Nu știu de ce nu se află în sală nici un reprezentant al celor două mari întreprinderi? 20—25 la sută din motoarele aduse în discuție stau din cauza arborilor cotiți care se rup. Am ajuns la 13 trepte de reparații, întinzînd coarda la maximum. Avem nevoie de metoda „SANAB”. Întreprinderea „1 Mai” din Ploiești livrează sonde fără motoare. Cit va mai dura o astfel de situație?”

Majoritatea discuțiilor au convers spre scoaterea din impas a metodei puse în discuție, astfel că, la un moment dat, reprezentantul O.S.I.M., inginerul Ștefan Iancu, a fost solicitat să dea un răspuns. Dar... stupoare: acesta dispăruse după prima parte a întîlnirii, nu mai înainte de a-l asigura pe secretarul Consiliului sindical municipal, Radu Nicu, că metoda „SANAB” este de un mare interes pentru economia națională! Mă întreb cu o imensă nedumerire: cum a putut acest tovarăș să părăsească sala de ședințe și cu ce rezultat se va prezenta în fața superiorilor săi care l-au delegat să reprezinte O.S.I.M.-ul la Brăila? Ce ar fi gîndit inginerul Ștefan Iancu auzindu-l pe inginerul Mircea Florescu spunînd că un arbore cotit care s-a rupt a costat întreprinderea sa 500 de mii de franci francezi și că acum nu are cine să-l repare?

S-a propus o nouă întîlnire, mai bine pregătită, cu participarea conducerii S.N.B., ca și organizarea unui curs de 2 săptămîni, la Brăila, în care Petre Buleci să-și inițieze pe confracții săi din diferite întreprinderi asupra metodei „SANAB”. Este de așteptat ca prima reuniune de la Brăila să nu rămînă un simplu fapt divers ci să sensibilizeze atenția și capacitatea de acțiune a unor conducători de ministere, departamente și întreprinderi.

Un prim pas a fost făcut. Un al doilea s-a produs după încheierea discuțiilor din 26 iunie: reprezentantul Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor, inginerul Sterian Virgolic, prezent în sală, a mai rămas două zile la Brăila pentru a încheia un raport destinat conducerii instituției numite, din care rezultă că, în afara arborilor cotiți reparați și dați în funcțiune pe motoare, există posibilitatea extinderii metodei „SANAB” și la axe drepte cu diametrul peste 60 mm, inclusiv cilindri pentru laminare, axe pentru mașini rotative cu diverse funcții (ventilație, mori, pompe etc.), arbori rebutați în fluxul de fabricație, ca urmare a unor defecte locale de fabricație (fisuri, segregări etc.), osoii și boghiuri pentru vagoane de cale ferată, începînd cu o analiză a rebuturilor pe cauze, în vederea stabilirii soluției de remediere, a reducerii efortului valutar al importului: procesul tehnologic al metodei „SANAB” conduce în esență la consumuri reduse de energie, consumuri minime de materie primă, conservarea arborilor defectați care, pînă acum, în majoritatea cazurilor erau abandonați sau trimiși la rețopire.

Așteptăm și alte puncte de vedere dar, mai ales, inițiative!

O apreciată realizare tehnică în impasul tulbure al unor ambiții personale și indiferențe păgubitoare

CEREREA ÎN CREȘTERE, OFERTA STĂ PE LOC. Iată de ce revenim — și vom urmări în continuare — asupra unei alte invenții românești de prestigiu despre care revista noastră a scris în câteva rânduri. SICAP-U 78 este, dacă vă amintiți, denumirea prescurtată, codificată a unei instalații automate pentru conducerea și supravegherea proceselor de producție de concepție originală. Ea aparține unei echipe de tineri, de tineri ingineri, matematicieni, proiectanți printre care Cornelius Barbu, șef proiect, Ion Lebadă, Mihai Finichiu, Ivan Bălan, Delia Tomescu, Nicolae Patrichi, Ion Stancu de la Institutul de proiectări și inginerie tehnologică pentru industria ușoară, care muncind cu dăruire pentru înfăptuirea unei indicații de partid — introducerea tehnicii de calcul în conducerea proceselor industriale din țara noastră ca parte inseparabilă a noii calități, a creșterii eficienței — au transformat o sarcină de serviciu într-o veritabilă premieră tehnică românească. A cărei valoare și originalitate este recunoscută internațional. Reamintim că modelul experimental expus la Târgul internațional București, TIB '78, (deocamdată singurul realizat fizic) a suscitat un interes cu totul deosebit din partea a numeroși specialiști și beneficiari de peste hotare. A fost chiar solicitat spre cumpărare. Mai reamintim, de asemenea, că primul model SICAP-U 71 a fost brevetat în țară în 1972, iar cel nou — total re-proiectat și îmbunătățit constructiv, adus la ultima oră în domeniu, fiind complet electronizat și cu performanțe superioare — a fost brevetat anul trecut în Statele Unite ale Americii. Între timp a obținut Medalia de argint la Salonul internațional de invenții de la Geneva (în 1975), Diploma de onoare la Sofia (în 1976), Diploma Comsolomului la Salonul de invenții pentru tineret de la Moscova (în 1977). Locul III pentru creație științifică și tehnică în ramura industriei ușoare la prima ediție a Festivalului național „Cintarea României”. Întors mereu victorios de la târguri și expoziții, pentru că e o valoare certă, SICAP-ul fiind deopotrivă validat de practică. Acel prim model, obiectul primului brevet funcționează de aproape 5 ani la întreprinderea de stofe mobilă din București cu rezultate excepționale, deși sistemul nu are, ca noua instalație, un calculator de proces. După cum ne informează inginerul șef al întreprinderii, Vintilă Popescu, numai pe seama acestei instalații care printre alte funcțiuni controlează și semnalizează staționările utilajelor, se obține o producție marfă suplimentară, deci efectiv stofe de mobilă pentru populație, în valoare de 4,1 milioane lei anual. În cinci ani deci, peste 20 milioane lei câștigați.

Interesat să-și valorifice invenția și totodată prea conștient de realul avantaj pentru economia națională (în toată lumea calculatoarele de proces, sistemele electronice de control și urmărirea a producției ca virfuri tehnice sînt foarte scumpe, de ordinul a milioane de dolari instalația), I.P.I.U., la început a acționat insistent, metodice, științific pentru a o face cunoscută. Și a făcut-o. Pentru a-i găsi beneficiarii. Și i-a găsit. Avînd largă audiență și sprijinul conducerii ministerului de resort, Biroul executiv al M.I.U., în ședința sa din 22 X 1977 hotărâ la punctul 3 ca „instalația SICAP-U 71 cu perfecționările aduse să fie pusă în fabricație și să deține unitățile industriei ușoare”. Respectîndu-se această măsură, conformă cu indicațiile de partid privind proiectarea noilor obiective economice la cel mai înalt nivel tehnic și dotarea lor cu cel mai mult posibil cu utilaje fabricate în țară, reducînd importurile, se prevede ca noua întreprindere de covoare pluşate de la Alba Iulia să beneficieze de o instalație SICAP-U 78. Investiție ce urmează să intre în funcțiune anul acesta. Deci, trebuia găsit un fabricant, întrucît M.I.U. nu este, nu poate fi prin profilul său producător de electronică și tehnică de calcul. Nici o problemă, la prima vedere și în principiu, avem în țară o centrală industrială de electronică, avem numai la București o întreagă platformă de profil înzestrată după ultima oră a tehnicii în domeniu. Prin Institutul central de informatică la care s-a apelat în mod firesc pentru a se stabili cine să tehnologizeze și să realizeze instalația — prototip, omologare, producție de serie — I.P.I.U. intră în relație de colaborare cu întreprinderea de echipamente periferice, IEPER București. Care, iarăși în principiu, n-avea decât de câștigat din a da realitate unei invenții, din a-și introduce în nomenclatorul de fabricație un produs nou, de mare complexitate — înnoirea producției fiind și pentru ea, ca pentru orice unitate industrială a țării, una din sarcinile prioritare în actualul cincinal. Ba mai mult, din moment ce era suprasolicitată de cereri pentru instalații SICAP, și-ar fi putut asigura contracte poate chiar peste nivelul capacităților ei de producție. Încă din decembrie anul trecut,

de pildă, întreprinderea „Aurora” prin adresa nr. 21059 aduce la cunoștință că „întreprinderea noastră este interesată în montarea a două asemenea instalații cu unele modificări și adaptări ce urmează să vi le comunicăm odată cu lansarea comenzii”. Întreprinderea „Tricodava” face toate demersurile și comenzile pentru a se adapta sistemul și industriei tricotașilor. Obține de la I.P.I.U. garanția elaborării acestui proiect, obține fondurile necesare și aprobarea Băncii de investiții, pe baza unei riguroase documentații de eficiență care pledează pentru SICAP. De exemplu, dacă numai 7 minute s-ar recupera din totalul staționărilor dintr-un an ale parcului de utilaje pe care îl poate supraveghea instalația electronică (256 mașini) rezultă recuperarea unei producții fizice de 58 947 mp tricotașe, reduce personalul mediu scripțic cu 10 funcționari, ca să enumerăm doar câteva dintre avantajele ei. Combinatul siderurgic Galați solicită și el adaptarea SICAP-

ION GRIGORE — Primăvară (detaliu)

ului pentru nevoile și profilul lui, „Progresul-încălțăminte” București, pentru ramura și specificul activității ei, iar recent Institutul de cercetări și proiectări energetice a cerut colaborarea și experiența I.P.I.U. în vederea proiectării și realizării unei instalații de tip SICAP pentru controlul și supravegherea centralizată a consumului energetic pe fiecare întreprindere la nivel macroeconomic. Iată cîte nevoi, cîte perspective, cererile curg, dar oferta, din păcate, stă pe loc. SICAP este deocamdată abandonat. Prima instalație cu rol de prototip, de exemplar pentru omologare, dar și produs în planul național, utilaj menit să deține un nou obiectiv de investiții (și de care depinde atingerea parametrilor proiectați ai acestuia), se află, precum ne informează directorul întreprinderii de echipamente periferice, ing. Gheorghe Voicilă, „doar 70 la sută gata”. Și de ce s-a împotmolit la mal?

FABRICANTUL DĂ VINA PE PROIECTANT, ACESTA PE SUBPROIECTANT. La început a fost curaj și interes și chiar entuziasm din toate părțile. S-a muncit aproape spartan, uitîndu-se de curgerea timpului, făcîndu-se nopți albe, făcîndu-se zile lungi de muncă în fabrică și la planșetă. Echipa de specialiști și autori ai invenției de la I.P.I.U. și-au mutat sediul, cum era și firesc, la IEPER pentru colaborare și asistență tehnică. Unde, cînd și de ce a apărut impasul? E momentul să reamintim că această invenție are un plus de avantaj pentru economia națională, este concepută a utiliza elemente electronice din țară — calculatorul de proces Felix MC8, display-uri, traductoare, componente etc., etc. Cum însă, I.P.I.U. nu este specializat în proiectare electronică, pentru elaborarea schemei logice prin care Felix MC8 să poată lucra pentru funcțiunile instalației SICAP s-a apelat desigur la creatorul calculatorului, prea bine cunoscut a fi catedra de specialitate a Institutului politehnic București. Și astfel, a apărut un subproiectant. Orice anchetă făcută cu bună credință va constata că toți cei trei colaboratori — fabricant, proiectant și subproiectant — sînt inovatori pentru tîrăgănarea și împotmolirea realizării fizice și omologarea SICAP-ului. Acum, la sfîrșitul trimestrului II cînd instalația avea termen să ajungă la Alba Iulia, producătorul susține că două ar fi punctele nevralgice care țin în loc finalizarea invenției. Cel major, capital, din cauza căruia nici nu acceptă să încheie contract cu întreprinderea din Alba Iulia, ori cu vreun alt beneficiar este faptul că nu a intrat nici pînă azi în posesia proiectului de execuție din partea I.P.I.U. Așa cum răspunde și în scris prin adresele nr. 1 823/79 și 204/1979 întreprinderii transilvane și „Aurorei”, „Întrucît în prezent nu dispunem de proiectul I.P.I.U.-București privind execuția insta-

lației SICAP nu vă putem comunica nici un fel de date...”, nu vă putem emite proiect de contract în vederea perfectării”. În replică, I.P.I.U. ne prezintă minuta încheiată între cei doi parteneri la 11.01.1979 înregistrată la institut sub nr. 908/79, iar la întreprindere sub nr. 298/79 unde se stipulează că „Proiectele nr. 1 906/78 și 2 014/78 sînt acceptate din punct de vedere tehnic de IEPER”. Semnează, șef atelier, ing. V. Ghimpeanu, și director, ing. Gh. Voicilă. Totodată susține că toate documentațiile au fost predate întreprinderii în decembrie 1978, unde ar exista facturile de intrare, documente pe care aceasta nu ni le-a pus la dispoziție. Să admitem că producătorul nu deține proiectele de execuție reclamate. În acest caz, cum a intrat în lucru ceva pentru care nu are documentație?! Pe parcursul discuției noastre la IEPER se uită sau se trece lin peste acest punct nevralgic acuzat la început cu tărie, și se insistă asupra altora. „Nu avem comutatori decadic”. Și este real, cum aveam să constatăm. „Conect” a promis că în trimestrul III/78 va pune la dispoziția unității vecine circa 1 000 asemenea piese. Și nu s-a lînut de cuvînt nici măcar cu o bucată. Flutură și ea hîrtii și adrese cum că nu le poate livra decît în trimestrul I 1980. Deși specialiștii afirmă că sînt piese pe deplin posibile a se realiza în țară și că exact întreprinderea „Conect” le poate face cel mai bine, avînd cea mai dotată sculărie pe profil din platforma electronică. Cum rămîne însă cu respectarea Legii contractelor economice?! Pînă la urmă, IEPER susține că nici acesta n-ar fi tocmai un punct nevralgic, întrucît „Găsim noi undeva, trebuie să găsim cîteva comutatori decadici necesari pentru instalația în lucru”, precum susține tovarășul Gh. Voicilă. Atunci, unde este punctul cel cu adevărat nevralgic? „Nu avem software-ul de operare”. Adică proiectul echipamentului inteligent care să prelucereze datele. Ceea ce, de data aceasta, este adevărat, este real. I.P.I.U. — care ne ascuțese cu grijă acest fapt, recunoaște că la ora vizitei noastre, respectivul proiect abia ajunsese de la Politehnică și se afla la conducere pentru semnătură. Ca proiectant general, cine altcineva decît I.P.I.U. trebuia să vegheze elaborarea din vreme și trimiterea la timp potrivit în fabrică a acestei părți-esență a instalației? În acest hătis de întîrzieri, restanțe, pasări ale responsabilităților nu este greu să decelăm cauzele obiective (dacă or fi existînd cu adevărat!) ale impasului aplicării unei invenții de care industria românească are neîntîrziată nevoie. Este transformat în punctul cel mai nevralgic al punctelor nevralgice (ajunge cuilui lui Pepelea) o piesă mică, mititică înglobată în reperul numit traductor de producție. De aici se pare au pornit ambițiile și vanitățile. Respectivul piese cedează la probele de fiabilitate făcute la IEPER. Ceea ce n-ar fi un capăt de țară. De aceea avem tehnologi, specialiști, ingineri, inventatori. Și toți, în loc ca toți cei implicați să se întîlnească, să colaboreze mai departe, încep disputele, I.P.I.U. zice că nu se poate, din moment ce aceleași piese, de aceeași fabricație, din același metal, construite pe aceleași principii, funcționează ireproșabil de 5 ani în instalația de la „Stofe mobilă”. IEPER nu renunță (deși pe noi ne-a informat că s-au rupt în timpul probelor 3 din 4 supuse testării, în actul de constatare pe care l-a expediat către institut exact în ziua și după vizita noastră, rezultă că numai 2 din cele 4) nu vrea să accepte că ar putea fi la casa acasă erori de execuție a traductoarelor. Ce se petrece de fapt în spatele acestei așa-zise dispute tehnice? Acum cîteva luni I.P.I.U. își retrage colectivul de specialiști din fabrică pe motiv că planul de proiectare este încărcat și a lăsat-o singură să se descurce, deși ca în orice premieră sînt destule probleme de rezolvat. Atunci abandonează și întreprinderea lucrarea. Drept și obiectivi fiind, directorul Gh. Voicilă mai încearcă de cîteva ori să ia legătura cu omologul său de la institut, G. Cojocaru care însă nu-și mai găsește timp. Pentru ce nu-și găsește vreme, pentru a vedea materializată invenția al cărui titular este institutul pe care îl conduce? Și care, ca întregă cercetare românească are datoria și comanda socială de a introduce progresul tehnic, cuceririle științifice în producție? Dezamăgit, șeful de proiect și unul dintre autorii principali ai invenției, ing. Cornelius Barbu, se adresează cu un memoriu conducerii Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, solicitînd sprijin — făcînd în finalul acestuia propuneri pertinente, logice, posibile de implinit — pentru depășirea impasului, pentru urgentarea realizării prototipului invenției și omologarea acesteia. Și, de necrezut, cum mai funcționează pe alocuri formalismul în rezolvarea unor scrisori ale oamenilor muncii, memoriul inginerului este dat spre soluționare exact tovarășii Voicilă din Direcția tehnică a M.I.C. soția tovarășului director Voicilă. Iar de aici, de la acest memoriu, toată lumea — și de la IEPER și de la I.P.I.U. — se supără pe Cornelius Barbu. Oare chiar nimeni să nu fi înțeles că el nu vrea, nu cere, nu așteaptă nimic pentru sine? Este taxat drept împănat, cum că această invenție i s-a urcat la cap. Ce avantaj aduce ea economiei naționale au uitat cu toții? Calculele de eficiență le sînt oricînd la îndemînă. Să le mai studieze!

Pe deasupra, cine plătește cele șaptezeci la sută din valoarea instalației care, așa cum ne informa tovarășul director Voicilă, reprezintă multe milioane de lei, și care zăc, îngroasă stocurile fără circulație, stocurile neproducative de la IEPER? Mai reamintim încă o dată că SICAP-U 78 este așteptat, este vital necesar la Alba Iulia. Respectarea disciplinei investițiilor este lege nu tocmeală. Deci, să scoatem SICAP-U 78 din apele tulburi ale unor ambiții personale și indiferențe păgubitoare. Să punem, deasupra tuturor, interesele economiei naționale. Și cît mai grabnic!

CICI IORDACHE ■

Despre frig, în miez de vară...

Între 14 și 16 iunie, la Cluj-Napoca, în organizarea Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică de mașini și instalații pentru industria alimentară și frigorifică din localitate și a Comisiei județene Cluj a inginerilor și tehnicienilor, s-a desfășurat cea de-a III-a Constatăre pe țară a frigotehniștilor, care a avut o temă de sîrîngă actualitate: Frigul și problemele energiei. Redăm convorbirea purtată cu ing. Vasile Lazăr, director adjunct științific al I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca, președintele comitetului de organizare.

— Care sînt principalele direcții de participare a frigotehniștilor la programul național de economisire a energiei?

— În primul rînd, găsirea de soluții în vederea recuperării energiei termice secundare și apoi redarea în circuitul energetic a celor cu potențial termic scăzut.

— ...și energia solară?

— Sînt deja căutări și pentru folosirea energiei solare în vederea asigurării energiei termice necesare funcționării instalațiilor frigorifice cu absorbție.

— Alte direcții?

— Condiționarea aerului pentru diferite procese tehnologice și locuri de muncă cu condiții grele. Între acestea, amintesc preocuparea de realizare a instalațiilor și aparatelor pentru condiționarea aerului în centrele de calcul, în centralele de telecomunicații, în cabinetele podurilor rulante din siderurgie, cabinetele tractoarelor sau în abatoare, la fronturile de lucru... Cea de-a treia direcție importantă conturată e utilizarea tehnicii frigului în procese tehnologice speciale cum ar fi mărirea preciziei de prelucrare a mașinilor-unelte prin termostatarea mediilor hidraulice, tratamentul termic la temperaturi scăzute, uscarea prin frig a lemnului, dezumidificarea aerului. Un domeniu aparte l-a constituit criogenia...

— Ce este criogenia?

— Tehnica producerii și utilizării temperaturilor foarte scăzute. În această direcție, institutul nostru a realizat și produce în serie instalații pentru lichefiat azot și containere pentru stocarea azotului lichid. La Cluj-Napoca, sîntem foarte aproape de realizarea unei alte premiere românești: instalația de lichefiere a heliului. Un grup de cercetători de la Institutul politehnic din București au prezentat studii deosebit de in-

teresante privind posibilitățile de realizare a cablurilor criogenice, menite să asigure transportul energiei electrice cu pierderi incomparabil mai mici decît cablurile obișnuite.

— S-a discutat mult (și nu numai pe plan teoretic!) despre pompele de căldură! Ce sînt acestea?

— Sînt instalații complexe, care prin inversarea ciclului frigorific preiau căldura de la o sursă cu un potențial termic mai scăzut, transportînd-o la un alt mediu cu un potențial termic mai ridicat, făcînd-o astfel utilă pentru activitățile industriale și casnice. Bineînțeles, în condiții de eficiență de minimum 3. Cu pompe realizate la I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca, consumînd 1 kW pentru motoarele de antrenare ale instalațiilor frigorifice, se obține o instalație calorică utilă de minimum 4 kW...

— A fost o reuniune destinată doar cercetătorilor?

— Au fost prezente și unitățile industriale interesate de problemele actuale ale utilizării frigului, realizîndu-se un schimb de păreri deosebit de util. S-au stabilit chiar și unele direcții de îmbunătățire a performanțelor și a condițiilor de exploatare, precum și pentru eliminarea paralelismelor în activitatea de cercetare, proiectare și execuție a utilajelor frigorifice și de condiționare a aerului, printr-o mai bună coordonare.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Radiografia unei sancțiuni

Interzis a se apăsa pe trăgaci

Oameni de obicei serioși caută să ne convingă că dacă, de pildă, un depozit de explozibil ar fi desființat fără nici o justificare legală, explozibilul ar fi stocat într-un loc contraindicat și pentru păstrarea lui ar fi desemnat un analfabet, pentru faptul că pe arme s-a scris INTERZIS A SE APĂSA PE TRĂGACI, în cazul cînd, fără să vrea, analfabetul ar apăsa pe piesa cu pricina și stocul ar sări în aer, mutilindu-l, soldatul ar fi condamnat la moarte, iar cel ce în mod iresponsabil a dat ordinul ilegal ar fi muștrat și amendat cu 125 lei.

Fiindcă, păstrînd proporțiile și înlăturînd exagerarea voită, în acest fel s-au petrecut lucrurile la întreprinderea pentru industrializarea cîrni Brăila.

DE CE COMPARAȚIA CU EXPLOZIBILUL ?

Deoarece acetona, despre acetona este vorba în cele ce urmează, cînd se depozitează cu zecile de litri în locuri de trecere și în apropierea surselor de foc devine un explozibil.

DE CE COMPARAȚIA CU ANALFABETUL ?

Gherghina Popa nu este analfabetă. Are patru clase primare și este un bun coleg de muncă. De 17 ani colectează glande pe care le conservă în acetonă, fără să cunoască nimic despre proprietățile acestei substanțe. Știa că-i periculoasă, la fel cum știa că e periculos să umbli la priză sau cu chibrit aprins la benzină. Dacă timp de 17 ani nu a avut nici cel mai mic accident, faptul se datorează exclusiv condițiilor de lucru pe care le-a avut la dispoziție din prima zi, felului conștiincios în care privește munca și deloc priceperii ei în substanțe chimice. Ne hazardăm să afirmăm că dacă nu i s-ar fi impus un loc de muncă necorespunzător, Gherghina Popa ar fi ieșit la pensie fără să știe că un simplu chibrit aprins în colțul opus vaselor cu acetona poate aprinde întreaga încăpere.

DE CE COMPARAȚIA CU TRĂGACIUL ?

Fiindcă dispoziția contabilului șef de a se lua încăperea în care erau depozitate borcanele cu acetona (pentru a i se da unuia dintre gestionarii din subordinea sa) și trecerea lui Popa Gherghina, cu acetona și formol, într-o cameră cu alte trei femei, croitorese, cu obiceiuri femeiești (gătit, cafea, ceai etc.), cu acces liber oricui, o cameră comună și improprie după toate normele de protecția muncii, înseamnă în fapt a îngîmădi un butoi de explozibil într-un atelier cu femei neinstruite, afîrnîndu-le pe ușă inscripția **Pericol de incendiu**.

CARE ESTE VALOAREA ACESTEI INSCRIPTII ?

Practic, socotind după felul în care s-a efectuat mutarea, inscripția era o simplă formalitate.

Motivația mutării a fost: „Ce mare lucru cîteva borcane de acetona ?”

De peste 20 de ani în încăpere se găsește la un reșou al cărui proprietar este și azi necunoscut.

După normele în vigoare, priza trebuia desființată. La fel, comutatoarele electrice. Operațiile de muncă, la rîndul lor, ar fi trebuit să fie complet separate.

Nici chiar un lucrător conștiincios ca Gherghina Popa n-a reclamat reșoul, prizele, comutatoarele și celelalte lucruri; a zis, și nu o dată, că știe de la tovarășul doctor Marian din București că așa cum e nu e bine, că e necesar adică să i se înapoieze camera veche. Atît. Dar, deși se cunoaște pînă la director, nimeni n-a luat nici o măsură. Într-o astfel de atmosferă, inscripția, pentru femeile neștiutoare, avea o singură semnificație: să fie atente la foc. Și erau, gîteau, adică, cu multă grijă.

ACCIDENTUL

În timp ce se gătea cu foarte multă grijă, avînd în vedere inscripția de pe ușă, Gherghina Popa, conform îndatoririlor de serviciu, turna acetona dintr-un borcan într-o cană. O picătură de acetona se prelinge pe masă și de pe masă pe reșou. Într-o cameră se umple de flăcări. Femeile abia de reușesc să iasă. Popa este arsă pe față, pe miini și e transportată la spital. Arsuri de gradul 1, 2 și 3. Soțul ei — internat la București. Fiul — plecat în aplicație. Nora născuse de trei zile. Mama născuse — paralizată. Tatăl — bolnav de leucemie. Gherghina se roagă de medic:

„Lăsați-mă acasă, măcar să-i aud glasul noră-mi”. Trei luni, povesteste ing. Olevta Grigore, responsabil cu protecția muncii, biata femeie s-a chinat îngrozitor. La început din cauza rănilor deschise, apoi din cauza sechestrului. I-au fost sechestrate toate lucrurile din casă, învinuită de un prejudiciu de 16.000 lei. „După 30 de ani de muncă excelentă, cum s-a apreciat peste tot, iată, ne scrie Gherghina Popa, am rămas fără nimic. Este o întâmplare absurdă și ca femeie simplă ce sînt accept fatalitatea și sînt gata să plătesc. Dar este oare vorba numai de fatalitate ?”

CE S-A ÎNTIMPLAT ÎN VREME. CE GHERGHINA POPA ERA CHINUITĂ A-CASA DE ARSURI ?

Pe 15 februarie a.c., după aproape două luni de la accident, contabilul șef, Sergiu Rădulescu, revizorul contabil, Dumitru

Zamfir, și consilierul juridic, Ioan Sadic, aflîndu-se și în același birou, trimit procuratură o notă însoțind un dosar, din care reiese că principalul și singurul vinovat de accident este Gherghina Popa. Sergiu Rădulescu, contabilul șef, este unul și același cu cel care a dispus desființarea camerei de depozitare a acetonei.

CUM A DECURS ANCHETA ?

Conform legii, directorul dispune înființarea comisiei pentru cercetarea împrejurărilor accidentului de muncă. Comisia deliberază timid, dar deliberază, și hotărîrea ei pentru toți cei din întreprindere este unica legală și singura în drepturile ei: greșeala aparține tuturor celor cinci femei aflate în cameră și șeful producției care n-a controlat cu răspundere. Directorul se îmbolnăvește. Revizorul contabil, Dumitru Zamfir, calculează pagubele și, paralel, procedează și la anchetarea vinovatului. Stringe declarații, ia interogatorii. Patru din cele cinci femei care se găseau în cameră afirmă că nu cunosc cine a introdus reșoul în priză. Singură, Constanța Maria crede că a văzut-o pe Gherghina Popa introducînd reșoul în priză. „Față de cele expuse mai sus, scrie frumos și competent Dumitru Zamfir, concluziunea: Tovarășea Popa Gherghina se face vinovată, deși nu recunoaște, de paguba adusă avutului obșteșc datorită: introducerii fișei de la reșou în priză”.

CITEVA CONTRADIȚII REIEȘITE DIN ANCHETA

Lăsînd deoparte naivitatea procedurii care pe deasupra mai e și nelegal, reținem cîteva contradicții:

Deși oricare din cele cinci femei putea introduce reșoul în priză, declarațiile lor n-au fost luate cu rezerva corespunzătoare. A fost suficientă o singură afirmație și aceasta de la un prezumtiv vinovat.

Mai tîrziu, la procuratură, toate femeile, mai puțin Gherghina Popa, fac în principal două afirmații: au văzut-o pe Gherghina introducînd reșoul în priză. Au auzit-o declarînd: „eu sînt vinovată, fiindcă eu am introdus reșoul în priză”. De ce n-au declarat de la început acest lucru? De ce au „văzut-o” abia după ce revizorul contabil a stabilit vinovatul? Ca s-o aperi? De ce s-o apere, dacă au auzit-o cu urechile lor recunoscînd că ea a introdus reșoul în priză?

De ce revizorul contabil a făcut o cercetare proprie, cînd singura comisie în drept să stabilească vinovății și cauzele se pronunțase deja?

De ce tocmă contabilul șef, cel ce luase măsura contrar normelor de protecția muncii, semnează nota către procuratură, notă ce stabilește că principalul și singurul vinovat este Gherghina Popa?

De ce nu a fost analizată și verosimilitatea afirmațiilor? Din declarația martorei Ioana Alexandru rezultă: Popa Gherghina nu lua masa împreună cu celelalte femei decît accidental. Popa Gherghina lua masa în jurul orei 12. Celelalte luau masa în jurul orei nouă și jumătate aproape invariabil. Accidentul s-a produs în jurul orei nouă și jumătate. Care variantă e mai verosimilă? Varianta că și în ziua aceea, nouă și jumătate fiind, celelalte își respectau programul, sau varianta că tocmă în acea zi Gherghina Popa s-a apucat să mînce de una singură, contrar obiceiului său? Gherghina Popa locuiește la doi pași, vine la serviciu în papuci, în acea zi a fost învoită să vină mai tîrziu din cauza lucrului prelungit din seara precedentă. Ce e mai verosimil? Cui i s-a făcut foame, celor patru care se aflau acolo de mai multe ore, sau Gherghinei care abia venise?

Desigur, aceste întrebări sînt mai mult retorice. Fiindcă, după părerea noastră, important nu e cine a introdus reșoul în priză. Femeile care n-au respectat normele P.C.I. își au desigur partea lor de vină. Vinovată este și Gherghina Popa, fatalmente vinovată. Răspunderea gravă, răspunderea demnă, principala răspundere trebuie căutată în altă parte.

CHESTIONARUL CONSILIERULUI JURIDIC

Consilierul juridic a întocmit un chestionar cu următoarele întrebări:

— Ce măsuri ați luat pentru depozitarea și folosirea acetonei conform normelor legale: în încăperi special amenajate, de parte de surse de foc, separat de alte bunuri materiale.

— Știați că acetona este depozitată și folosită în aceeași încăpere cu atelierul de croitorie? De ce ați acceptat această situație?

— Aceste întrebări, împreună cu altele, atrag atenția asupra principalei răspunderi. La ele nu a răspuns nimeni. Exact la singura întrebare firească, întrebarea fundamentală. Ciudat este că acest chestionar este semnat și de contabilul șef.

CONTABILUL ȘEF

— Tovarășe contabil șef, ați formulat împreună cu consilierul juridic mai multe întrebări. Întrebările pe care le-ați pus dumneavoastră altora vi le pun eu dumneavoastră: Ce măsuri ați luat pentru depozitarea și folosirea acetonei conform normelor legale: în încăperi special amenajate, de parte de surse de foc, separate de alte bunuri materiale? Vă pun această

întrebare fiindcă dv. ați formulat-o, fiindcă dv. ați fost primul care n-ați respectat-o fiind cel ce, în fapt, ați scos acetona din drepturile ei.

— Nu eu am dat dispoziție să fie mutată acetona la croitorie. Eu am dat dispoziție să fie eliberată camera. Atît.

— Cu ce drept?

— Nu mai știu exact, dar cred că l-am informat pe director.

— N-ați știut prin urmare că acetona s-a depozitat la croitorie.

— Nu.

— Imi pare rău că trebuie să vă amintesc pînă și ce răspuns ați dat lucrătorilor și maestrului cînd aceștia au venit să reclame cazul: „N-o să vă dau acuma la fiecare cite o cameră separată”. Vă amintiți?

— Nu.

CONSILIERUL JURIDIC

— Tovarășe consilier juridic, ca reprezentant al legii în întreprindere ați semnat, împreună cu contabilul șef și revizorul contabil, nota către procuratură prin care se stabilește că principalul și singurul vinovat de accident este Gherghina Popa. Cum ați ajuns la această concluzie?

— M-am ghidat după ancheta efectuată de revizorul contabil.

— Revizorul contabil face analiză contabilă, pe baze de documente contabile, cu concluzii contabile. Aici nu era vorba de o infracțiune depistabilă contabil, ci de un accident de muncă. De un incendiu. Ca om al legii trebuie să fi știut că în asemenea împrejurări se instituie o comisie, că numai ea stabilește cauzele, vinovăția. Revizorul contabil și contabilul șef au ajuns la alte concluzii decît comisia. Dv. ce apărați? Legea sau concluziile contabilului șef?

— N-am cunoscut concluziile comisiei.

— Le-ați cerut?

— Nu. N-am știut că există.

— Trebuie să vă spun că era de datorla dv. să-l informați pe director despre necesitatea instituirii comisiei, și dacă n-ați făcut-o, era datorla dv. să știți că ea a fost constituită.

— Totuși n-am cunoscut nimic.

— Faptul că eu nu vă cred n-are nici o importanță. Important este că nici dv. n-ați crezut în ce-ați semnat. Din întrebările chestionarului pe care l-ați întocmit rezultă că dv. știți foarte exact unde trebuie căutat principalul vinovat. De ce ați renunțat la chestionar?

— Eu nu sînt conducerea întreprinderii. Întrebările mele sînt facultative.

— În realitate, nici nu era nevoie să vă răspundă cineva. Știați foarte bine cine trebuia să ia măsurile care n-au fost luate, ce măsuri trebuiau luate, cine a încălcat normele de protecția muncii. Altfel n-ați fi formulat întrebările. Cum atunci de ați semnat un document din care reiese că singurul vinovat este acarul Păun?

— Asta e părerea mea.

— Și sînteți de acord cu ea?

— Important este cine a introdus reșoul în priză.

— Cine a stabilit acest lucru?

— Revizorul contabil.

— Nu vi se pare hazliu? Dar să mergem mai departe. Articolul 23 din Legea 5 sună astfel: Neluarea vreunei dintre măsurile prevăzute de dispozițiile legale

referitoare la protecția muncii de către persoana care are îndatorirea de a lua aceste măsuri în locurile de muncă ce reprezintă un pericol deosebit, dacă prin aceasta se creează posibilitatea producerii unui accident de muncă sau de îmbolnăvire se pedepsește cu închisoare de la trei luni la trei ani. Despre neluarea acestor măsuri, sau mai exact de luarea unor măsuri contrare normelor de protecția muncii, este vorba și tocmai de aceea ați și formulat întrebările cu atîta dibăcie. Bruce, renunțați la ele și împreună cu contabilul șef, cel ce a luat aceste măsuri contraindicate, semnați nota către procuratură. Nu vă înțeleg.

— Neluarea măsurilor de care vorbiți reprezintă o simplă contravenție, fiindcă nu ele au fost cauza directă și imediată a incendiului, ci neglijența în serviciu a unei femei care deși avea înscris pe ușă **pericol de incendiu** și știa că nu trebuie să umble cu foc deschis în cameră, a introdus reșoul în priză.

— Știți care a fost concluzia, prima concluzie a pompierului care a participat la anchetă? Că focul s-a datorat țigării unui străin care a intrat în încăpere fără să cunoască pericolul. Dacă pompierul a admis o asemenea alternativă, înseamnă implicit că această posibilitate a existat. Or, Legea 5 spune clar: „...dacă prin aceasta se creează posibilitatea producerii unui accident de muncă”. Al doilea argument care precizează cauza fundamentală a accidentului este tocmai măsura care s-a luat după accident și anume amenajarea unei încăperi speciale. Probabil, contabilul șef a semnat actele prin care s-a ordonat construirea unei încăperi special amenajate.

— Trebuie să vă mai spun ceva. Noi, consilierii juridici, nu sîntem luați în seamă. Noi aflăm ultimii despre ceea ce ar trebui să știm printre primii.

— Acesta este deja un alt subiect, interesant de abordat la o rubrică juridică, dar alt subiect. Pînă atunci, dv., contabilul șef și revizorul contabil vă faceți vinovați de fals intelectual sau abuz în serviciu.

CONCLUZII

● În final, contabilul șef, revizorul contabil și consilierul juridic aruncă vina pe directorul întreprinderii care de mai multe luni se află într-o stare foarte gravă.

● Prea multele răspunsuri cu „n-am știut”, „nu tîm minte”, „nu-mi amintesc” nu îndreptățesc și nu justifică de ce la procuratură s-a trimis nota cu un singur vinovat.

● Înlăturarea concluziilor comisiei instituită legal de director în lipsa lui constituie un abuz și un fals.

● Toate documentele finale sînt semnate de contabilul șef, cel mai puțin indicat să facă acest lucru.

● Există condiții și împrejurări cînd o măsură nepotrivită nu este observată, cînd de gravitatea ei îi dai seama mult mai tîrziu, sau chiar prea tîrziu, cînd fatalitatea îi este împotriva, sigur, admitem toate astea, le admitem în sensul că le înțelegem, dar cînd accidentul s-a produs, să nu reușești să-ți păstrezi demnitatea și bărbăția de a privi în față răspunderea ce-ți revine, ba mai mult, cunoscîndu-ți vina, să te erijezi în anchetator obiectiv și să arunci întreaga răspundere pe umerii unei biete femei care n-are decît vina de a fi unealta inevitabilului, ni se pare cu totul nedemn.

● Procuratura a scos de sub urmărirea penală pe Gherghina Popa și i-a aplicat o amendă de 1.000 lei. Procuratura n-a cunoscut nimic din toate cîte s-au petrecut în întreprindere, nefiind sesizată; urmează ca de-acum înainte, sper să fi reținut exact afirmația procuratorului șef al județului, Mihai Cristescu, ea să acționeze în consecință.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cum tratați mușafirii necunoscuți?

Firește, ar fi dificil să se scrie „rețete” cu privire la maniera gazdelor față de vizitatorii necunoscuți. Dar...

La circumscripția nr. 19 miliție din Capitală se află în cercetare un grup de 14 infractori, a căror activitate tenebroasă scoate în relief cu prisosință necesitatea adoptării unei atitudini precaute în cazurile cînd avem de-a face cu... mușafiri pe care nu-i cunoaștem.

În situația majorității din cele peste 120 de victime, lucrurile se petreceau aproximativ în felul următor:

„Bună ziua!” ori „Sărut mina” saluta politicos individul care sunase la ușă, de regulă însoțit de altă persoană, bărbat sau femeie, Am venit în legătură cu anunțul de la „Mica publicitate”... Gazda îi poftea bucură, le arăta obiectul — radiocasetofon bijuterii etc. — și urma întrebarea asupra prețului.

— Da, ne convine. Cînd vă putem găsi acasă pentru a reveni cu banii — se adresa amatorul cu aerul cel mai firesc posibil.

— Dacă doriți, miine după-amiază — răspundea gazda.

— Nu s-ar putea pînă în prînz?

— Nu, pentru că sînt la serviciu.

— Și nu este nimeni acasă, măcar să-l vadă și soția. Ea lucrează în schimbul doi...

— Regret, dar pînă la orele 16,00 nu găsiți pe nimeni.

— Bine, o să venim într-o altă zi, dar vă rog să nu-l dați altcuiva... Îl luăm neapărat... Ne convine și prețul...

Și a doua zi, cînd se întorcea de la serviciu, posesorul obiectului „de vinzare” găsea casa spartă și jefuită de principalele bunuri de valoare.

În urma unei activități laborioase des-

ășurate de cadre de miliție cu experiență din circumscripția 19, indeosebi de către maiorul Mihail Dumitru, locotenent Iancu Ganea și plutonier Nicolae Marin, din formațiunea judiciară, grupul de infractori a fost descoperit și arestat. Inițiatorul acestei ample acțiuni infracționale este Ion Popp, 39 ani, din București, str. Preda Buzescu nr. 4, sectorul 5, recidivist, fără ocupație, care a atras în săvîșirea faptelor amintite atît pe frații săi — Eugen și Petrișor — primul îndeplinind funcția de responsabil al unui centru de achiziții I.C.V.A., cel de-al doilea, merceolog la baza de aprovizionare a Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, precum și alți indivizi lipsiți de ocupație.

Cercetările au stabilit că, alegîndu-și victimele, de regulă din rîndul celor care anunțau vinzarea unor obiecte de valoare la „Mica publicitate” și vizitîndu-le în prealabil cu scopul de a profita de neatenția acestora și a obține mulaje de pe cheile de la intrarea în locuință, cit și pentru a afla orele cînd nu se află nimeni acasă, infractorii au jefuit bunuri în valoare de peste 500.000 lei.

O parte din acestea au fost vindute cu prețuri inferioare unor amatori de chilipiruri.

Evident, chilipirgii au devenit pînă la urmă păgubași, pentru că bunurile au fost recuperate fără despăgubiri...

Atît aceste complice morali ai infractorilor, dar mai cu seamă ceilalți cetățeni care primesc vizitele unor indivizi necunoscuți n-ar strica să reflecteze mai mult asupra consecințelor la care îi expune, pe unii lăcomia, pe ceilalți imprudența.

MIHAI GROZAVU ■

„Prioritară este propria noastră dezvoltare”

(Urmare din pag. 1)

în istoria Mehedințului, o producție industrială de peste 10 miliarde lei! Asta ca urmare a obiectivelor care au intrat sau vor intra în funcțiune: întreprinderea de piese forjate și matrițe grele, de aparate de măsură și control, de armături industriale și turnătorie, de prelucrare a inului. Extindem, de asemenea, capacitățile existente la Șantierul naval, întreprinderea de vagoane, întreprinderea mecanică, Combinatul de prelucrare a lemnului, altele. Am devenit deci posesorii și gospodarii unei importante părți din avuția națională. Vrem s-o gospodărim bine, cât mai cu folos.

— **Ce întreprindeți în acest sens, al eficienței economice?**

— Intreaga noastră activitate politico-organizatorică și cultural-educativă vizează un scop precis: mobilizarea oamenilor la realizarea sarcinilor economice. Cum? Prin aplicarea în practică a măsurilor stabilite de conducerea partidului, a indicațiilor și îndemnurilor secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestiei economice-financiare. Căutăm noi soluții pentru folosirea cât mai deplină a capacităților de producție, forței de muncă, valorificarea cu maximum de eficiență a resurselor materiale, gospodărirea judicioasă a materiilor prime, combustibilului, energiei. Ne preocupăm de înnoirea, modernizarea și calitatea producției; de executarea la timp, în condiții bune, a lucrărilor agricole, pentru sporirea producțiilor la hectar.

— **Pentru ce veni vorba de agricultură: care este ponderea ei în economia județului?**

— În Mehedinți ființează azi 16 consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Rolul lor e să organizeze mai bine munca, să folosească rațional mașinile, tractoarele, să mecanizeze lucrările. Știți că în Mehedinți se află unele unități agricole de elită. Ați fost, mărturiseați, la unele dintre ele: Gîrla Mare, Sălcia, Pristol, Pătulele. Acestora li se mai adaugă și altele: Gruia, Oprisor, Cioboreni, S.M.A. Obirșia de Cimp și Gruia. Toate sînt distinse cu titlul de Erou al Muncii Socialiste sau alte însemne ale hărniciei.

— **Tot aștepta dovezi că albina își merită locul printre elementele simbolice din stema județului.**

— Sînt motive care ne obligă: agricultura Mehedințului, unde se află cel mai mare șantier de irigații din țară, trebuie să-și sporească contribuția la formarea fondului centralizat al statului, la asigurarea industriei alimentare și ușoare cu mai multe materii prime. E posibil: fondul funciar, la sfîrșitul acestui cincinal, va cuprinde circa 200 000 hectare arabile. Aproximativ jumătate vor fi amenajate pentru irigații. Cheltuielile acestea vor trebui acoperite prin producții agricole mai mari, oamenii muncii din agricultură trebuie să fie preocupați tot mai mult de eficiență, ca toate unitățile să fie rentabile.

— **Cît din forța de muncă a județului lucrează în agricultură?**

— Am ajuns la 47 la sută din populația ocupată. În 1985 acești oameni vor trebui să realizeze o producție globală de peste 4 miliarde lei, din care 1,4 miliarde vor rezulta din producția animală: 20 de complexe zootehnice — de creștere și îngrijire a vacilor, porcilor, oilor și păsărilor — se află deja în construcție. Urmare a acestor măsuri, a altora cuprinse în programele adoptate de Comitetul județean de partid și Consiliul popular județean, vom obține producții mult superioare celor de azi.

— **Am reținut, tovarășe prim-secretar, că una dintre urgențele inserise pe agenda de lucru a Comitetului județean de partid, a Consiliului popular județean o constituie locuințele: care e situația aici?**

— Ați aflat cumva cite apartamente construim? 12 000 în acest cincinal, din care 4 100 pînă la sfîrșitul anului! Un calcul ne arată că numărul locatarilor care vor locui în aceste apartamente este egal cu populația orașului Turnu Severin din 1950. Construim deci un nou oraș.

— **Intr-adevăr, exemplul nu mai trebuie comentat: mehedințenii au mai construit un oraș, Orșova, și încă din temelii. Am dori să vă referiți și la ritmul de realizare a locuințelor.**

— Anul trecut, din cauza unor deficiențe în organizare, am înregistrat unele rezerve. Ne-am consultat cu oamenii, beneficiarii viitoarelor locuințe, și am dat curs inițiativelor muncitorești: „Ne vom construi propriile locuințe” — a fost hotărîrea lor. Și astfel, alături de constructori, muncitorii din întreprinderi participă la construirea apartamentelor în care vor locui. În stadii mai avansate se află cele 750 de apartamente la care lucrează oamenii muncii de la Șantierul naval, C.P.L., întreprinderea de vagoane, Șantierul Hidrocentralei Porțile de Fier II și altele. Se lucrează bine, repede, eficient.

— **Inițiativa a fost, pare-se, extinsă: astfel se lucrează, am văzut, și pe șantierele comunale, pe șantierele viitorului oraș Cujmir, de pildă.**

— Ce-ați constatat este o realitate: consiliile populare comunale au pe șantiere echipe proprii de zidari, dulgheri, vopsitori. Așa este și democratic, la realizarea bunurilor tuturor să contribuie toți, cu forța și priceperea fiecăruia.

— **Recent, secretarul general al partidului**

recomanda organelor de partid și de stat județene să-și asigure forța de muncă necesară industriei, construcțiilor, tuturor domeniilor de activitate, din propriile județe. Ce măsuri preconizați în acest sens?

— Dezvoltarea industriei, apariția unor ramuri industriale noi — a energiei electrice, a celulozei și hirtiei — au condus la crearea de noi locuri de muncă, a crescut, de la un an la altul, numărul persoanelor încadrate. Au venit, cum era firesc, din agricultură: dacă în 1975, în agricultură lucra 72,3 la sută din populația ocupată în muncă a județului, azi, am mai spus, lucrează circa 47 la sută. A crescut deci numărul personalului muncitor; a crescut, de asemenea, numărul femeilor. Dar județul Mehedinți, ca toate județele țării, se dezvoltă continuu: numărul mediu de personal încadrat va ajunge la peste 85 000 de persoane în 1980 și la aproximativ 115 000 de persoane în 1985. Conștienți de această dezvoltare fără precedent, am stabilit o seamă de măsuri: ele se referă la amplasarea justă, în raport de rezervele de forță de muncă, a noilor obiective social-economice, la stabilirea din timp a profilului liceelor de specialitate, în funcție de nevoile economiei, la recrutarea, din județ, a întregului personal ce urmează a fi calificat. Rezerve avem: în 1980, conform evidențelor noastre, vom avea un disponibil de 3 000 persoane; vor lucra la noile obiective pe care le vom construi în viitorul plan cincinal. Rezultă deci că tot ce construim încorporează forța și inteligența mehedințenilor, iar faptul ăsta ne dă dreptul la puțină satisfacție.

— **Ce loc ocupă, în planul investițiilor, obiectivele social-culturale?**

— Firesc, în planul investițiilor, ponderea o dețin obiectivele industriale, de care depinde dezvoltarea fiecărui județ, a țării întregi. O parte importantă revine însă și obiectivelor social-culturale: numai în acest an și în perioada imediat următoare, vom da în folosință un spital cu 700 paturi, un hotel cu 400 locuri, mai multe ateliere școlare, săli de clasă, internate, un cinematograful și, cum v-am mai spus, un mare număr de apartamente. În 1985 însă mehedințenii vor avea mai mulți copii și, firesc, vom avea mai multe grădinițe și creșe. Vom avea în plus, față de ce avem acum, 2 000 de locuri în internate, 20 ateliere-școală, 12 cinematografe pe bandă normală, 10 dispensare umane, alte obiective. Din cele 20 miliarde lei investiții, cît vom avea în cincinalul viitor, 13 la sută sînt pentru obiectivele social-culturale. Important este că la construirea lor își vor aduce contribuția cetățenii înșiși, în special tineretul, prin acțiunile de muncă patriotică.

— **Dumneavoastră, mehedințenii (mi-ați destăinuit că sinteți „om de-al locului”), trăiți și muncii într-un colț de străveche vatră românească. Se află aici numeroase vestigii ale trecutului, monumente naturale, obiective economice, social-culturale inestimabile. Cînd trecem prin fața podului construit de Apolodor din Damasc, a ruinelor care se mai văd, partea de singe latin din noi ne încălzesc și mai mult inima, ne amintim de părinții noștri daco-romani, ne mindrim că aparținem unui popor a cărui istorie este bimilenară. Dată fiind importanța acestor locuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu vă recomandă să transformați Mehedinți și într-o puternică zonă turistică: ce se întreprinde în acest sens?**

— Intr-adevăr, prețioasele indicații date de secretarul general al partidului se referă și la dezvoltarea turistică a județului nostru, unde se mai află, adaug eu, ruinele castrului roman Drobeta, ale cetății medievale a Severinului, dovezi de necontestat ale continuității noastre în acest spațiu geografic. Avem, de asemenea, multe monumente înălțate în cinstea eroilor jertfiți pentru libertatea neamului, a eroilor comuniști. În municipiul Drobeta Turnu Severin se află Muzeul Regiunii Porților de Fier, vizitat anual de peste 200 000 persoane. Nu vreau să fac un inventar al vestigiilor, frumusețelor naturale și urbanistice ale Mehedințului, ci vreau să spun că ele sînt valorificate de la an la an în condiții superioare, iar fondurile alocate ne ajută să potențăm valoarea și frumusețea turistică a zonei. Curînd, vom amenaja insulele Șimian și Golu, golfurile Bahna și Vodița de pe lacul de acumulare Porțile de Fier I. Extindem stațiunea balneo-climaterică Bala, vom construi noi capacități hoteliere și de alimentație publică. Astfel, vom spori și funcția educativă a patrimoniului natural, muzeistic și cultural al județului.

— **Am înțeles, tovarășe prim-secretar, că mehedințenii, harnici cum sînt, muncesc mult; că prin dublarea, în 1985, a volumului producției industriale (20 miliarde lei!), vor munci și mai mult. Este de fapt singura cale de urmat, pentru a deveni o țară dezvoltată, pentru a trăi tot mai bine. Dar vorbind atît despre muncă, să nu lăsăm să se înțeleagă, greșit firește, că nu ne mai rămîne timp și pentru spirit, pentru alte îndelungate recreative: care sînt marile acțiuni spirituale la care participa oamenii muncii din Mehedinți?**

— Dealtfel, muncă fără odihnă, fără refacere fizică și distracție nu se poate. Pentru a răspunde și acestor cerințe, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, organizăm largi acțiuni culturale-artistice, la care atragem oamenii în calitate de organizatori și beneficiari ai acestui mare act care este cultura. Avem multe sărbători tradiționale: „Sărbătorile lilia-cului”, de la Ponoarele și Nadanova,

„Laudă hărniciei oamenilor”, de la Sîrmina, Festivalul cîntecului, dansului și portului popular mehedințean, „Dialogul generațiilor”, Festivalul interjudețean „Cîntec nou în Mehedinți” și foarte multe altele. Acum, în ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României”, ele au dobîndit un conținut mai bogat, un mesaj patriotic profund. La aceste manifestări participă anual aproape 2 000 de formații artistice cu circa 35 000 de artiști amatori de diverse vârste și profesii.

— **În ce fel întîmpină oamenii muncii din județul Mehedinți a 35-a aniversare a Eliberării României de sub dominația fascistă?**

— Venim cu un bilanț bogat: cu o industrie în plină afirmare, o agricultură în continuu proces de modernizare, iar noi, oamenii, venim cu o conștiință mai bogată, mai responsabilă față de această avere națională pe care o gospodărim. Urmare investițiilor făcute, noi realizăm azi, în numai 12 zile, întreaga producție industrială a anului 1938; am obținut, în anii aceștia, cele mai mari producții agricole din istoria județului, pentru că avem azi 2 200 de tractoare, avem mașini agricole și mai ales specialiști. În cele cinci luni ale anului am realizat suplimentar peste 250 milioane kWh energie electrică, 240 vagoane marfă echivalent pe patru osii, 300 mc furnire estetice, 12 000 mp plăci fibrolemnoase, 650 tone carne și alte importante cantități de produse. Numai de la Porțile de Fier s-au pulsant în sistemul energetic național, în plus, peste 1,5 miliarde kWh, de la începutul cincinalului. Menționez faptul că în cinstea marelui sărbători naționale ne-am angajat să producem peste prevederile planului importante cantități de produse, să sporim productivitatea muncii, să reducem cheltuielile materiale și să obținem suplimentar o producție netă de peste 35 milioane lei și un beneficiu de 12 milioane lei. Este partea noastră de efort, prinosul pe care îl așezăm la temelia patriei, conștienți că astfel contribuim la fărîșirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la înaintarea spre comunism.

„Noi hotărîm, noi înfăptuim, noi răspundem” — un principiu de viață la Svinița

La Svinița oamenii știu despre democrație exact atît cît știu și alții din oricare colț al țării. O concep însă și o pun în practică printr-o manieră oarecum aparte. O adunare populară, fără convocare și proces verbal (nu însă și fără un registru de probleme — lesne de înțeles pentru ce), la care participă în medie 200—300 de capi de familie. Programul întîlnirii este fix dar cu limite suficiente de laxe pentru a primi infuzia întregii problematice ce frămîntă obștea: la început se prezintă informarea pe teme politice — legislative sau de educație, după care primarul „dă seama” de modul în care au fost rezolvate propunerile și sugestiile sau de felul în care au fost înfăptuite cele stabilite în săptămîna anterioară.

— Trebuie să răspundă, nu-i o simplă vorbă, să știți, ne incredințează primarul, Pavel Petrovici; pentru că, atunci cînd se ridică în picioare moș Nicolae Iancu-lovici sau Eremia Velimirovici, poți să fii și tatăl primarului, nu te iartă: „Domnule, zic ei și au dreptate, am hotărît împreună să facem asta? Am hotărît! Atunci să nu-mi vii dumneața mie — director de școală, primar, președinte de cooperativă, orice-ai fi — cu scuze și explicații. Dacă nu se putea, trebuia să fi spus de la bun început și vedeam noi”.

Urmează apoi întocmirea „planului de

Cai

Primăvara, eu am văzul cailor care cărau saci cu porumb, și eu aș vrea să fiu cai, cai, cai, peste tot cai.

Unii cai sînt de curse, alți cai sînt de cărat, și eu aș vrea să fiu cai, cai, cai, peste tot cai.

Caii tropolese pe iarbă și pe pămîntul maroniu. Ce frumos e să fii cai, dar tot atît de frumos e să și călărești un cai.

Caii au culori: maro, negru, alb, dar tot albi e mai frumos decît toți cailor, cailor.

Unii cai sînt sălbatici, alți cai sînt domestici; ah, cai, cai, peste tot cai...

MAC COJOCARU ■
clasa a III-a, Școala generală nr. 1
Drobeta-Turnu Severin

bătăie”, cu satul, pentru săptămîna următoare, punerea la punct a celor ce mai sînt de făcut. Și mai sînt destule fiindcă svinițenii au ei școală, laboratoare, brutărie, alimentare cu apă, canalizare, parc de joacă pentru copii, locuri de odihnă și agrement, stadion și multe altele, toate recent construite —, s-au situat ei de două ori în ultimii patru ani între primele trei comune ale județului, în întrecerea pentru gospodărire și înfrumusețare a localităților, dar se știe, acolo unde e bine, totdeauna e loc pentru mai bine. De faptul ăsta sînt conștienți și primarul, dar și Alexe Curici, Lazăr Iancu-lovici, Păun Filipovici, Golub Petrovici, Milan Avramovici, Bogdan Petrovici sau Liubișan Avramovici care vin (și nu numai ei) la „întîlnire” cu propunerile, soluții, proiecte dar și cu angajamentul lor sau al cetățenilor din circumscripțiile respective (multi fiind deputați comunali) de a contribui efectiv la realizarea inițiativelor.

GELU NEGRĂ ■

P. S. După numele menționate aici, cititorii și-au dat, desigur, seama că Svinița e un sat în care majoritatea locuitorilor sînt sîrbi. Nu ni s-a părut însă necesar să precizăm în mod expres acest fapt, pentru că, prin tot ce fac, gîndesc și aspiră, ei sînt la fel ca toți cetățenii români, alături de care se străduiesc și izbutesc să-și contureze propriul destin.

Permanența

Prin înălțarea barajului de la Porțile de Fier II, oglinda lacului de acumulare se va întinde pînă la prima hidrocentrală de pe Dunăre. Aceasta înseamnă că pe o distanță de aproape 100 kilometri se vor produce și diferite schimbări geografice în zonă. Va trebui ca unele case (puține la număr) să fie strămutate, va trebui ca o porțiune de teren pe unde se întinde actuala linie ferată din dreptul Severinului să intre sub apă, iar trenurile să circule pe un alt drum de fier. Dar, forța celei de-a doua cetăți a lumii de la Dunăre își va pune amprenta și pe unele vestigii istorice. Este vorba de piciorul podului lui Traian, aflat în preajma castrului Drobeta, care va trebui să fie dislocat și înălțat pe un postament, pe același loc, pentru că apele se vor înălța aici de aproape doi metri. Nu va fi ușor. Va trebui să nu se piardă nimic, totul să fie bine conservat, pentru că fiecare piatră vorbeste despre zbuciumata istorie a poporului nostru. Ce ar zice Apolodor din Damasc, vestitul constructor, care a înălțat aici podul în răstimpul celor două războaie daco-romane (102—105 e.n.) din porunca împăratului Traian,

ION ȘERBAN DRINCEA ■

MELEAGURI NATALE

În anul 1970, când au ieșit apele, am fost atât de zguduit de cataclismul acela noroios și fioros, care se întinse ca o plagă și peste meleagurile mele natale — peste ținutul străvechi al Bălgăradului pe care îl voi numi până la urmă ȚARA CRAIVEI — am fost atât de tulburat încât n-am mai putut sta locului, m-am suit într-un tren, am călătorit cum am putut până la Sebeș, cum se călătorea atunci. Iar de acolo am luat-o peste deal, pe vechile poteci, orbe-căind la început, la orele două din noapte, găsindu-le apoi pe toate, parcă nu m-aș fi despărțit nici o clipă de locurile acelea, parcă le-aș fi bătut și le-aș fi străbătut mereu, cu piciorul și cu gândul. Era ziua plină când am ajuns pe dealurile verzi ale copilăriei, iar ciocirliile cîntau de „ruepuu pămîntul”. Jos, în vale, era plin de apă și de nămol. Sus, pe dealuri, și în vînetie, era verdeață și lărgime — și lumină multă, o lumină cum nu am mai văzut alta: vie, palpitîndă, de parcă înseși izvoarele ei s-ar fi tulburat de răul și de neazul care căzuseră peste mine și peste meleagurile mele de dor și de suflet. Mult n-am stat să mă uit, de departe. Am coborît în sat și am plecat pe urmă la Alba Iulia. De acolo am plecat în altă parte, în alte părți, de fapt. Am umblat mult atunci, în 1970, intrînd astfel într-un lanț întreg de zgudiri, cum nu mi-a mai fost dat să trăiesc, cum nu poți trăi decît dacă te arunci de bunăvoie într-o nouă realitate. Acum, în 1979, la începutul acestei veri peste care au căzut deodată valuri mari de căldură, am făcut același lucru: am lăsat totul baltă și am plecat acasă, umblînd pe urmă peste tot, absorbînd imagini, vorbind cu oamenii. Vroiam să fac în luna mai drumul acesta, să bat din nou meleagurile acestea istorice, care nu erau răvășite acum de nici o inundație, de-a lungul și de-a latul cărora au trecut și trec buldozerele innoirilor, în urma cărora rămîn, pe de o parte, uzine noi și noi orașe, iar pe de altă parte rămîn, ca niște cratere, răvășirile molozurilor și ale pămînturilor neașezate încă, semne ale însele ale schimbărilor care se petrec aici, despre care nu voi spune nimic deocamdată, nici că sînt bune sau foarte bune, nici că erau mai mult decît necesare. Spun doar atât: că se petrec. Și că eu, ca fiu credincios al acestor pămînturi, pe care le-am stropit cu iubire, nu puteam să nu iau act de aceste prîmîniri, oricît ar fi ele de aspre, față de imaginile cu care rîmii de obicei în minte, din tinerete, sau mai de mult, din copilărie. De fapt, de aceea am venit aici, să văd de aproape ce și cit s-a construit în acest colț de legendară Transilvanie. Și-am avut ce vedea, ce e drept e drept. Realitatea în care m-am aruncat și-a dezvăluit fațete noi, emoționante unele dintre ele, îmbucurătoare, fiindcă e emoționant și îmbucurător să știi că se ridică și ai tăi odată cu Țara, odată cu lumea, derutante și stîrnitoare de întrebări, altele: e bine așa, nu răscolim prea adînc totul, nu uităm cumva de ceea ce nu ar trebui să uităm nici o clipă: de tradițiile locului și de frumusețea lui fără seamăn, pe care o stricăm cu o poluăm uneori, nu pentru că nu s-ar putea altfel, ci pentru că ne grăbim, pentru că nu ne gîndim destul, și în profunzime, la ceea ce săvîrșim. Nu voi stăruî, bineînțeles, asupra întrebărilor, dar nici nu voi rămîne în perimetrul îngust și steril al exclamațiilor, cu toate că am văzut lucruri deosebite, ținînd de cîteazănă multe dintre ele, fiind toate rod al dăruirii și al eroismului de care dau dovadă cei ce muncesc pe Valea Sebeșului, la Cugir, la Roșia Poieni și în alte locuri, avînd totodată o legătură determinantă cu politica dusă de Partidul Comunist Român, îndeosebi în ultimii ani, de integrare în fluxul dezvoltării a tuturor regiunilor țării.

Un județ cit o țară

Județul Alba, nucleul meleagurilor de care m-am simțit și mă simt legat prin însăși viața mea, prin părinți și prin părinții părinților mei, prin Iancu și prin Horia, prin ostașii lui Gelu și prin ceilalți ostași, ai lui Decebal, care au avut și aici un „cuib de vultur”, pe Piatra Craivei, sus de tot. — A intrat mai tirziu în albia schimbărilor care au cuprins întreaga Romînie, în anii de după eliberare. Un timp, județul Alba nici nu a mai fost județ, a fost raion — „un raion agrar” — avînd sarcina să dea grîne, regiunii și țării. Ceea ce a și făcut, cu prisosință. Oamenii de pe sate duceau griul și cucuruzul spre baze, cu carăle și cu căruțele. Le-au dus, mai întii, în calitate lor de „țărani individuali”, indiferent ce erau ei, țărani săraci sau altfel de mijlocasi, fiindcă diferențierile se mai estompară, cînd era vorba de dat și de dus. Iar după aceea, mai tirziu, oamenii au făcut lucrul acesta în calitate lor nouă, de „țărani colectivisti”. Nu exista nici o „graniță socială”, pe nicăieri, nimeni nu stabilise așa ceva, ca de aici să se ia mereu și să nu se aducă nimic înapoi, sau să se aducă puțin, dar de petrecut așa se petreceau lucrurile, cum nu ar fi trebuit, deoarece inechitățile sînt și mai ciudate cînd se petrec între o regiune și altă regiune, sau între o țară și altă țară, pe un plan mai mare. Cîte ceva s-a făcut și atunci pe aceste locuri, la Cugir

și la Sebeș, la Aiud și în Apuseni, prea puțin însă, față de ceea ce se săvîrșea în alte părți, față de ce, cit și cum se săvîrșește acum, comparația cu situația actuală spunînd totul despre deficiențele vechilor orientări în ce privește edificarea orînduirii socialiste, în virtutea cărora socialismul nu se putea realiza decît așa: prin lăsarea în umbră a unor regiuni, sau a unor țări, cum spuneam mai înainte, în favoarea altora, care deveneau „frunte” sau „vitrină” pentru cîte-o țară sau pentru „întregul sistem”, socialismul fiind fragmentat astfel, luîndu-i-se, în orice caz, o bună parte din puterea lui de schimbare și de prîmînire a întregii societăți.

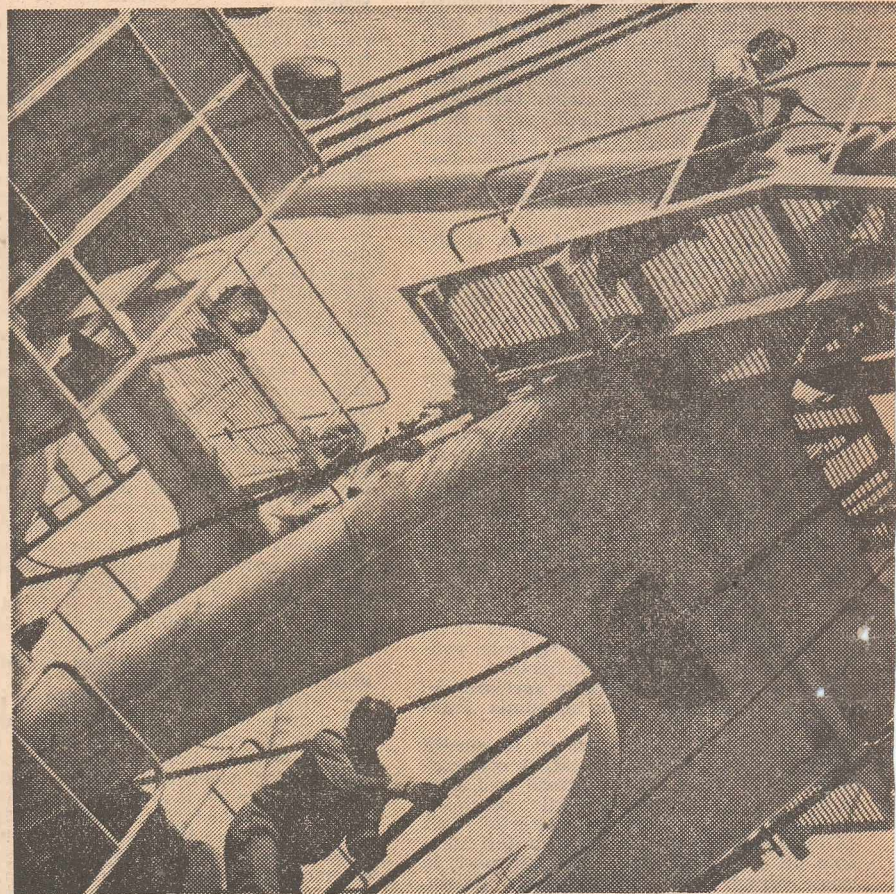
Istoria însăși era ținută în penumbră în anii aceia, fie că era negată sau stîlcită, fie că nu se spunea nimic despre marile împrejurări ale trecutului nostru, care s-au rotit și s-au perindat aici ca într-o legendă nesfirșită, locurile înseși devenind prin asta legendare, sfîdînd nemurirea în chipul cel mai firesc. De cele mai multe ori așa se întîmpla, în ce privește istoria: se făcea. Sala Unirii nu mai era ceea ce fusese, căpătase „alte întrebări”. Unirea nu mai era ceea ce fusese: un act istoric de o importanță deosebită, prin care un popor s-a adunat, în sfîrșit, laolaltă, într-o singură țară, după veacuri de lupte și sacrificii. Unii considerau Unirea drept rezultat al unui „război imperialist”, considerîndu-se totodată pe ei înșiși drept marxiști și comuniști, ceea ce era cam contradictoriu, dacă nu chiar ciudat.

Altfel, se muncea și atunci, se muncea și se învăța, nu era sfîrșitul lumii, bineînțeles, dar nici ce ar fi trebuit și ar fi putut să fie nu era, nici pe departe. Acest ar fi putut și ar fi trebuit să fie avea să-și facă loc în viața județului după reorganizarea administrativă: din anul 1968, măsură cîteazănă și lucidă a Partidului Comunist Român, inițiată de tovarășii Nicolae Ceaușescu, măsură și dreaptă, fiindcă avea în vedere dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor geografice ale țării. Sînt nenumărate dovezile care confirmă afirmațiile acestea, „cu virf și îndesat”, cum se zice. E suficient să amintesc de trezirea energiilor locale, de intreruperea exodului de populație spre alte zone, mai „norocoase”. E de menționat, în legătură cu această problemă spinoasă, a plecărilor și a excesivelor polarizări umane, că în prezent are loc aici un anumit reflux. Ca și în alte părți de altfel. Cei care au fost plecați pe alte meleaguri, unde se găsea mai mult de lucru în urmă cu cinci sau cincisprezece ani, se întorc acum către vatră, ceea ce e foarte bine, aș spune eu, fără a cădea în sentimentalism, fără a avea impresia, citisi de puțin, că supralicitez „patriotismul local”. Dimpotrivă, cred că numai așa, întorcîndu-ne către obirșii, luptînd pentru ridicarea lor, ne vom regăsi pe noi înșine, vom fi, cu adevărat, parte dînt-un întreg.

În prezent, județul Alba se află angrenat într-un amplu și temerar efort constructiv, de neimaginat altădată. Nu voi intra în amănunte, nu voi încărca aceste însemnări cu prea multe cifre, voi spune doar că în 1978 producția industrială a județului era de 45 de ori mai mare decît producția, de virf, a anului 1938. Comparația spune mult dar nu spune totul, fiindcă în anul 1990 producția aceluiași județ va echivala producția obținută de întreaga țară, în același an de virf, 1938. Comparația aceasta din urmă e sugestivă dar e și frumoasă, e impresionantă, de-a dreptul, județul Alba fiind inimă în inima de purpură și de lumină a Țării.

Imagini răsturnate

Valea Frumoasei n-a intrat deodată în viața mea. A fost un Riu mai întii, Rîul Sebeșului, căruia chiar așa îi spuneau ai noștri: Riu. Prin Rîul acesta am aflat ce se petrecea pe vale la deal, „pînă sus, în munte”. Prin ceea ce se spunea despre apa aceasta aspră și rece. Și despre oamenii care trăiau, din vechime, pe meleagurile acelea albastrii și departate. Apa venea din adîncul muntelui, „de dincolo de un loc care se cheamă Oașa”, iar oamenii satelor care se înșiriau de-a lungul ei — Săsciori, Laz, Căpîlna și Șugag — erau ciobani, stăteau în munte de primăvara pînă spre toamnă, cînd începeau să coboare spre hotarele satelor dinspre Murăș, pentru iernat. Aveam să constat mai tirziu, cînd am bătut cu piciorul întreaga vale, că ciobănițitul nu era singura lor preocupare. Mulți, dintre lăzurenii, mai ales, dar și dintre căpîlnari, lucrau la plutărit, se îngrijeau adică de năboirile de bușteni care curgeau mereu din munte, tăindu-se și îngrămădindu-se la „greblele” de la Petrești. Atunci am cunoscut cu adevărat valea aceasta superbă, cînd am bătut-o cu piciorul. Atunci a intrat ea în viața mea, pentru a doua oară. Cea de a treia intrare s-a petrecut ceva mai tirziu, prin scrierile sadoveniene. E greu de fapt să se fixeze o ierarhie, ceea ce am aflat în copilărie s-a împletit firesc cu ceea ce am descifrat în pagina sadoveniană, auzitul s-a amestecat cu văzutul, legenda s-a contopit cu asprimea de piatră a adevărului brut, fantasticul cel mai pur și mai vaporos s-a unit cu realul cel mai con-

La Combinatul minier de cupru de la Abrud-Roșia Poieni, se efectuează ultimele lucrări de construcție a cupului de 8,7 m.c.

cret și mai ascuțit, realizîndu-se, aproape de la sine, o imagine globală de neuitat, nu superbă, nici extraordinară, ci doar atât: de neuitat.

Valea Frumoasei n-a fost un loc oarecare, a fost o lume, n-a fost un simplu „peisaj”, a fost o succesiune de imagini, avînd, fiecare în parte sau toate, împreună, o adumbrire unică, o distincție neamintîlnită și mereu improspătată și reînviată, schimbată mereu și numai înspre sublim. Nu era colț în care să nu sune toate altfel, mai aspru sau mai dulce, mai lin sau mai vijitor. Aici dădeau apa, înspumată și minioasă, dincolo se desfăcea în lumină foșnetul de argint al cîte unui mesteacăn. Aici era piatră aspră și sură, dincolo erau pașii după pașii, suitoare și line, pașii de vis. Se schimbau toate în unele locuri, în răgazul cîtorva pași. Dacă te aplecai să iei o piatră, ori dacă te opreai să-ți aprinzi o țigară, ori să bei o gură de apă, de asemenea și se păreau și îți sunau altfel toate, mai curat și mai înalt. Drumul se împletea mereu cu firul forfotitor al apei, lăsînd în urmă poduri sunătoare, de lemn. În unele locuri, drumul se aliepa de umărul muntelui, de parcă s-ar fi temut de minia nestînsă a apelor. În alte locuri se despărta de munte, străbătînd pașii noi și limpezi. Suia uneori. Alteori cobora ușor, șerpuiind pe aproape de Riu, lăsînd în urmă cîte-o deschidere înaltă, cîte-o prăpastie albastră, în marginea căreia tremura un gorun; sau albea vreo colibă; sau se auzea șuier de coasă; sau zăngănit de furci care înălțau finul în căpîte; tremura o tilincă sau cînta o fată. Pe urmă, la Tău, se naștea, din nimic, o desfacere mare, un gol luminos și cuprinzător. În stînga se afla Valea Bistrei, al cărei fir ducea și duce către pieptul întunecat de verdeață al Cîndrelului. În dreapta, de o parte și de alta a Rîului, se aflau cîteva așezări, fiindcă Tăul era un mic cătun. Drumul trecea șovăitor printre ele, despărțindu-se puțin de apă, apropiindu-se apoi din nou de ea, curmîndu-și brusc șovăirile, însoțindu-se de aici încolo numai cu vîietul apei, mușcînd din munte cu teamă și cu minie, trecînd prin „tunele” de lumină sau de umbră grea și rece — de umbră de brad, de umbră de munte umeri și sur, în preajma căruia mirosea a ferigă și a obirșii. Aproape de Cibanu doar se frîngeau toate într-un cot abrupt și strimtorat, iar de acolo pînă la Oașa, care a fost și va rămîne pentru eternitate o adevărată „gură de rai”, un loc sfințit de la începuturi și resfințit apoi de către un om numit Sadoveanu — nu mai era mult de umblat. Nici nu-ți dădeai seama cînd ajungeai la Oașa, nici nu te gîndeai, nu te puteai gîndi că vei ajunge vreodată într-un asemenea loc. Te pome-neai pe neașteptate într-o luncă verde și luminoasă, incredibil de cuprinzătoare și de blîndă. Drumul devenea mic și subțire, neînsemnat, față de deschiderile acelea rotitoare, smălțuite cu brazi pe margini, albe de cîte-un prundis, întunecate de verdele ierbii sau al pipirigului. Apele înseși deveneau altfel, se pierdeau în ramificări șovăielnice, parcă ar fi fost răjite de un duh al locului. Undeva exista un brad — „Bradul strîmb” — iar pe aproape era o casă — „Casa lui Sadoveanu” — o simplă cabană de vinătoare, cum erau și celelalte două, a lui Ionel Pop și a docto-

rului Stoichiță. Există și o biserică acolo — și încă mai există — o adevărată bijuterie a artei populare, lucrată secure de către o echipă de „meșteri populari” (maramureșeni sau moți?). Sînt lănele se despletiau mai la deal, iar F. moasa și drumul ce duce spre Novaci, vechi-străvechi, erau undeva înspre stîr pierzîndu-se în desfacerea aceea miralooasă, peste care picura, în cîte-o clipă liniște, venind dinspre Virful lui Păsunet dulce de cioaie sau strigăt greu, om deprins cu lărgimea și înălțîm muntelui. Seara se auzeau ciutele icm prin lăstărișuri, iar dimineața se vorl adeseori, la popasuri sau pe la cabane, „spurcatul” care a dat năvală între spurcatul fiind, se înțelege, ursul, căru nu era bine să-și spu pe nume, ca să n chemi spre tine, să nu-l stîrnești...

Asta era dacă umblai numai pe fun vâii. Dacă te suiai pe culmi, fie și numai la Tău, era altfel. Era așa, de parcă te fi suie deodată în cer, parcă te-ai fi cărat, ca o furnică, pe o platformă de az fascinantă dar și nesigură, gata-gata să spargă. Înălțimile nu erau prea mari, fîtul însă că mai toate culmile se domole după ce ajungeai sus, pe Gotul, și dău impresia că te afli aproape de cer, chiar în cer, într-un cer la marginea rîuia se aflau Șurianu și Virful lui Pă Oașa părea și era altfel, dacă te aproi de dînsa pe sus, pe culmi, ori dacă o p veai de pe dunga inverzită a Virfului Pătru, nedesfacîndu-se însă de fascina care o învăluia mereu, din vremuri știute și nedescifrate de nimeni...

Am bătut și am străbătut aceste loc de nenumărate ori, pe care le-am por nit puțin în Caloianul, numai puțin în deoarece pagina ruptă direct din suflet lor iradiant încă nu a fost scrisă. Pe urr de pe la un timp, nu le-am mai cerce. Mă hotărisem chiar, după ce am aflat acolo, pe Valea Sebeșului, s-a deschis mare șantier, să nu mai sui pe munte cî cit către sfîrșit, cînd vor fi isprăvite c două mari hidrocentrale. Vroiam, cu a cuvinte, să păstrez intactă o anumită ir gine a locurilor aceluia străvechi și b batice. Îmi părea rău după ele, o măr risesc cu rușine, în fața tuturor celor nu cunosc nici un regret, căruia nu pierie niciodată nimic, ei, sau dumnea fiind în permanență în acord deplin l lumea, indiferent ce face lumea. Une mă gîndeam că ar fi fost mult mai t dacă valea aceasta renumită ar fi l lăsată cum era. După aceea am dat l parte regrete și reflecții și am purces munte, considerînd că scriitorul treb să se confrunte oricînd, cu orice realit, oricît ar fi ea de neașteptată și de as. Experiența a fost, în orice caz, interes tă, a fost zguduitoare și limpezițoare. Îndcă Valea Sebeșului, aproape toată lea, e acum un mare șantier. Iar șantier au altfel de poezie: o poezie mai dură poezie mai bărbătească. Răvășelile lor, șantierelor, tînzînd de la începuturi c alțeva, către un nou peisaj. Îți pare b bineînțeles, după bradul care nu mai e regreții liniștea de altădată, pe c nu o mai găsești pe nicăieri, poți însă să nu recunoști că în u acestor tulburări temporare, în urma a tui efort constructiv vrednic de cele

malte laude, din inima muntelui va țîșni putere și tărie...

Drumul e același pînă la Șugag, doar că e asfaltat, e mai bun. Și după aceea e același, iată, recunosc un cot stîncos, văd undeva în dreapta Moara lui Isac, pe urmă însă, de pe la un timp, nu mai recunosc nimic. Suim și tot suim. Drumul vechi, drumul pe care îl știam

le montaj al excavatorului gigant, cu o

atît de bine, rămîne în vale, jos, și parcă nu mai duce nicaieri, se pierde în hăuri, se scufundă în trecut. Drumul pe care mergem noi duce undeva. Dar eu nu știu unde duce. Și nici nu întreb. Caut sprijin într-un loc știut. Nu găsesc însă nici unul. După aceea, cînd găsesc un asemenea loc, îl găsesc răsturnat. Toate sînt așa: răsturnate, de nerecunoscut. Noi ne aflăm pe un fel de promontoriu de pămînt și de piatră, pe un pîntec realizat în coasta muntelui, iar Tăul, cătunul de care vorbeam mai înainte, e jos, în vale, la o adîncime amețitoare, pe fundul viitorului lac de acumulare. Cabana pe care o știam de mult pare o cutie mică de chibrituri. Mică pare și Gura Bistrei, rîulețul care se varsă în Sebeș, încă se mai varsă, fiindcă lacul îl va împinge și pe el la deal, către poalele îndepărtate ale Cîntărelului. Din partea aceea vine un drum nou, dar nu pe vale, prin munte, la o înălțime egală cu înălțimea la care ne aflăm noi. Drumul acesta, care se frînge acum în marginea unei prăpăstii, se va înfrăți, miine, cu drumul pe care am venit, urmînd coama marelui baraj, care n-a fost zidit încă între munți. Abia i s-a „croit” locașul, prăpăstia de la picioarele noastre, cit și cea din partea cealaltă a văii, avînd drept scop fixarea lui între munți, „prin două îmbucături mari și adînci”. El însuși — barajul — va fi de fapt un munte, un munte răsturnat, înălțat metru cu metru, crescut printr-o nuncă grea dar și frumoasă. Era să zic eroică și măreață, dar vorbele par mici în fața măreției firești a celor ce conținut efectiv o lume nouă, rămînînd nsă anonimi, pulverizîndu-se într-un efort care nu poate fi numit altfel decît eroic...

Mai departe, după ce pornim spre Oașa, suim pe același drum nou, pe care îl pășim însă pe la un loc. Asta pentru că muntele, ca într-o război, „a curs” peste drum, l-a astupat cu grohotișuri, — a stricat. Iar noi sîntem nevoiți să ocolim. Coborîm în vale, la vechiul drum. Undeva oprim, fiindcă se lucrează mai la deal. Recunosc imediat locul. Aici, în dreapta, se afla cîndva gura unui „scocid”, capătul unui jghiab pe care veneau buștenii, împinși de apă, de undeva, din exploatarea din munte. Ca trăsnetul alunece arborii, sîrînd apoi în înăbîrile de os, ca niște delfini, spărgîndu-și capul în pietre și în spumăriașurile apei, alcătuind imense și neliniștite grămezi de „oase vegetale”...

Undeva, mai la deal, părăsim drumul și intrăm într-un tunel jos și întunecos. Aceasta e galeria care duce la „sala turbinelor”, care se află „drept în inima muntelui”. Orbecăm un timp prin semituneric, apoi, cînd ieșim în lumină, ne jomenim într-o hală destul de mare, cu aspect înălțător de înaltă catedrală. Pedeștii sînt „nefinizați”, dar ce mai conțenează acest amănunt, față de dislocările care s-au realizat aici, față de munca lepăsată pentru ridicarea acestei săli imponente, într-adevăr. „Utilajele” care vor da viață „catedralei din inima muntelui” nu sînt montate în întregime. Se mai lucrează la asamblarea lor. Ion Lupean, unul din mesterii care desăvîrșesc această operație, migăloasă dar și iriașă, ne spune cum va arăta sala, „în final”. Ion Lupean e un veteran al șan-

tierelor hidroenergetice, cu toate că nu are decît patruzeci de ani. E din Doștat, un sat din marginea dinspre Sibiu a județului Alba. E un om de-al locului, cum se zice.

„...Haideti să vedeți turbinele! spune el. Cum, n-ai văzut canalul de aducțiune!?! Nu se poate!... Haideti cu mine!...”

Îl urmez și îl ascult, gîndindu-mă cum va arăta întreaga vale, la urmă de tot, cînd vor fi terminate cele două mari hidrocentrale, cînd vor pieri răvășile șanțierelor de acum, cînd nu va mai rînji pe nicăieri nici o ruptură de teren... Doar apa celor două lacuri, de la Tău și de la Oașa, va sta măturie a strădanilor de acum... Și drumurile care se vor înfrăți pe coama barajelor... Și barajele, de asemenea...

Imaginea întregii văi va fi alta, cînd se va încheia această mare lucrare, ale cărei proporții nu le sesizez cu adevărat decît după ce văd cu ochii mei cel de al doilea baraj, care „se apropie de cota finală”, îngustîndu-se mereu, pe măsură ce se înalță... Jos, în vale, barajul are temelie de munte. Ar semăna cu un munte, dacă nu ar fi atît de dichisit, dacă nu i s-ar face „masca”, pe măsură ce se înalță. E impunător însă și așa, e impresionant în măreția lui dreaptă și utilitară: un munte făcut de om!... Și poate că va fi și mai impresionant cînd se vor lovi apele de pieptul lui, ducîndu-se pe urmă pe Sălane la deal, și pe Frumoasa în sus, pînă în străfundul străvechilor munți... Oașa însă nu va mai exista atunci... Oașa nu mai există de pe acum. Locul a fost „pregătit pentru scufundare”. Pădurea a fost „rasă” pînă la nivelul la care se vor ridica apele „marelui lac”. „Casa lui Sadoveanu”, bisericuța evocată mai înainte, cit și celelalte cabane, par mai mari acum, în golștea care le-a împrejmuțit. Așteaptă și ele să plece, să fie „mutate” mai sus. Sau poate că așteaptă să vină apele peste ele, să se scufunde în amintire, dimpreună cu străvechea Oașa, dimpreună cu vechea și renumita Vale a Frumoasei, care e urită acum, care va îmbrăca miine haina unei noi frumuseți, dînd totodată energie și putere întregii țări, stînd sub privegherea acelorași munți. Virful lui Pătru și Surianu — care sînt vesnici, cum e de altfel și sufletul de profunzime al Țării.

Marele zăcămint

Munții Apusenilor, și Țara Motilor, au făcut parte de la început din perimetrul locurilor mele de suflet, despre care nici nu poți spune că le iubești, care sînt însăși iubirea. N-a existat nici o vecinătate, în cazul munților acestora blînzi și limpezi, care se aseamănă atît de mult cu Munții Orăștiei, unde au sălășluit căpeteniile dacilor. Aici era lunca, dincolo de Murăș era dealul care suia spre munți, era parte din munte. Aici creștea popul și arinul, dincolo, pe culme, creșteau stejarul și carpenul. Aici era Dealul Tuțuleului, dincolo era Piatra Craivei. Aici era Dealul Viilor, dincolo era Dealul Furcii, unde au fost înmormîntate, după cunoscuta și feroasa execuție, inima și măruntaiele lui Horia și ale lui Cloșca. Aici era realitatea cea mai banală, dincolo era legenda cea mai fantastică. Între ele nu exista, de fapt, nici un hotar. Exista, în schimb, așa cum există și acum, o legătură puternică și adîncă. Țara Motilor era legată din cele mai străvechi timpuri de Cimpia și de Podișul Transilvaniei, de Valea Murășului și de Valea Sebeșului, de Țara Hațegului și de Țara, numai în aparență mai îndepărtată, a Amlășului.

Țara Motilor, Țara lui Horia, Țara lui Iancu, a fost, prin veacuri, vatra unor îndelungi și cutremurătoare revolte, a unor lupte mari, care au avut, au și vor avea în veci de veci răsunet și ecou în istoria noastră națională. Ea a iradiat și iradiază împrejurimile, mai mult decît s-ar putea crede, mai profund decît s-ar putea aprecia din fuga unor constatări exterioare.

Copil fiind, am fost fascinat de tot ce se spunea despre această țară, dinaintea de a trece pragul școlii din sat. Iar după aceea, după ce am început să umblu la școală, am ascultat și am citit cu răsuflarea tăiată tot ce se referea la moșii și la țara lor nesupusă și neînfrîcată. Momentele mai de seamă, deosebi, prinderea și uciderea lui Horia și a lui Cloșca, și sinuciderea lui Crișan, m-au impresionat atît de mult și de profund încît și acum mai simt în mine impulsul cutremurului dintii. Nu puteam însă să-mi imaginez cum fusese zdrobit Horia cu roata: fusese legat de roată și rostogolit apoi sau fusese zdrobit pe loc, tot prin rostogolire? Am fost ușor dezamăgit cînd mi s-a explicat cum a decurs zdrobirea: prin lovire cu roata, care avea într-o parte „o cuțitoaie”, prin frîngerea oaselor, bucată cu bucată, de jos în sus, lovitură finală urmînd să fie aplicată în piept. Așa pierise Cloșca, sub privirile de frate ale lui Horia, așa pierise și el, Horia. Crișan se sinucisese și parcă nu se bucura de atita evlavie în fața privirii mele de copil. Nu-l desfaceam însă de ceilalți doi, treimea aceasta unică și de nedespărțit avînd de la începuturi un înțeles aparte, cel puțin pentru mine. Cei trei martiri mi se păreau apropiați, fuseseră „de ai noștri”, fuseseră țărani și se ridicaseră la „luptă” contra domnilor! chiar aici, pe meleagurile noastre, peste care au trecut atîtea viituri, din pămîntul cărora a răsărit mereu garoafa roșie a nesupunerii și a jertfirii de sine, atributul acesta din urmă fiind una din trăsăturile caracterologice esențiale ale tuturor celor ce le-au călcat și le calcă.

De Iancu aveam să mă apropiu altfel,

cu toate că el era mai puțin îndepărtat în timp, față de treimea de lut și de cremene, și de lemn fulgerat, a lui Horia, Cloșca și Crișan. El, Iancu, avea să intre în viața mea și în viața de zi cu zi a preocupărilor mele numai după ce aveam să mă dăruiesc eu însumi scrisului și literaturii, Iancu urmînd să fie unul din eroii prozei mele, ca într-o predestinare. De fapt, el există de acum și ca erou, fiindcă adevăratele cărți, care nu se pot sprijini decît pe eroi adevărați, se scriu cu mult mai devreme, sînt gîndite și regîndite de sute de ori, pînă ce sînt așternute pe hîrtie, pînă cînd sînt adunate efectiv laolaltă, în tot ce au ele mai colesitor, ca semnificație și ca frumusețe.

Altfel, plaiurile limpezi și line ale Apusenilor, atît de mioritice, atît de aparte prin tot ce au avut și au ele propriu și specific, mi-au fost atît de dragi încît am avut senzația, cînd le-am călcat cu adevărat, că am mai fost cîndva pe acolo, într-un vis nevisat sau într-o viață trăită de altcineva, cine știe cînd. Într-un rînd, măcar, cînd am auzit cocoșii cîntînd, sus, la Scărișoara, mi s-a părut că așa au cîntat ei și pe „vremea lui Horia”, avînd senzația că i-am auzit și atunci, de parcă eu însumi aș fi fost participant la marea răscoală. Altădată am văzut cum se aduna laolaltă, într-un nor sumbru, chipul de martir și de erou al lui Horia. Iar Fluierul Iancului l-am auzit de atîtea ori plîngînd, cînd trecea vîntul prin cetini, cînd șopteau alături apele cite unui riu — Murășul însuși, riul meu de suflet, riul de suflet al Transilvaniei, pîrîndu-mi-se un uriaș fluier, un buciom minios și în veci neliniștit...

Aceeași senzație am trăit-o și acum, cînd am purces de la Alba Iulia la Abrud, de la Abrud la Roșia, de la Roșia pînă sus, pe muntele Curmătura. Nu mă duceam pe urmele istoriei, nu aveam de gînd să-i evoc pe marii înaintași. Scopul călătoriei era cercetarea realităților de astăzi ale Apusenilor, istoria însă îmi ieșea mereu înainte, de peste tot. Venea, de fapt, din urmă, din amintire și de dincolo de amintire, îmi sărea în fața ochilor, ca un val purpuriu sau albăstriu, din tremurările cărui se desprindeau imagini și întimplări de altădată — de pe vremea Iancului sau de pe vremea celeilalte domnii, a lui Horia. La Abrud, mai ales, mi s-a părut că sînt într-un muzeu, nu într-un oraș. Firește, Abrudul nu mai e același, față de cum era la 1848 și în 1784 și 1785. Foarte multe case însă sînt vechi, pîrînd pe ziduri plăci memoriale. Nu știu ce soartă vor avea aceste case — vor dispărea și vor rămîne doar plăcile în urma lor, cum s-a întimplat în alte locuri, cu alte case sau lăcașuri de aducere-aminte, care au fost demolate fără milă, nu se știe de ce? Știu că în capătul dinspre Zlatna al renumitului orașel se înalță un nou cartier de locuințe și că Abrudul va avea în curînd un sistem nou de aprovizionare cu apă („deoarece apa a fost și mai este aici o mare problemă”); știu, de asemenea, că șoseaua care se încurcă acum în centrul orașului îl va ocoli printr-o „deviere” nouă și modernă; știu că aici, în centrul acestui oraș istoric, se află sediul unei întreprinderi noi și uriașe, care va schimba fața întregii zone. Întreprinderea de care este vorba se numește „Combinatul de exploatare și prelucrare a cuprului”, „obiectiv de importanță națională”, una din mîndriile de astăzi ale județului Alba. Înțeleg de la început că e vorba de o întreprindere complexă, ale cărei dimensiuni finale vor trece cu mult peste limita obișnuitului. În discuția pe care am avut-o la sediul întreprinderii, în fața unei hărți hașurate într-un anumit loc, unde se află „marele zăcămint de minereu”, am auzit rostindu-se cifre astronomice — cîți metri cubi de rocă se vor disloca pînă cînd se va ajunge la zăcămint, fiindcă exploatarea se va face la suprafață, urmînd ca după aceea, în altă etapă, să se treacă „la subteran”. O vale întregă e hașurată cu linii roșii, care o transformă, după cit se poate deduce, într-un uriaș amfiteatru.

„...Ca să ajungem la zăcămint, ne spune inginerul C. Nicoară, directorul general al întreprinderii, noi trebuie să lărgim partea superioară a pilnii!... Trebuie să dăm la o parte muntele acesta!... Și pe acesta!... Aici va fi combinatul... Dincolo va fi uzina de prelucrare, despre amplasarea căreia încă se mai discută!...”

În locul unde se va face „decoptarea” (așa se numește în termeni tehnici și reci, care au în vedere doar zăcămintul, mutarea unui munte din loc: decoptare) a fost pînă mai ieri pădure de brad.

„...Și nu v-a părut rău după pădure?” întreb eu cu oarecare naivitate.

„Ne-a părut rău, îmi răspunde inginerul Ion Igna, dar am tăiat-o, lemnul a fost evacuat din incinta exploatarei, care va avea, în final, forma unui mare amfiteatru!... O să vedeți cînd ieșim în teren... Noi i-am spus Groapa cu lei!...”

Am văzut, într-adevăr, și locul acela despădurit. Am suț pînă în Curmătura, de unde se vedeau toate, ca în palmă, atîta doar că „palma” era cam hașurată de drumuri, era spartă și răvășită. Șanțierul care se va întinde aici pe o suprafață neobișnuit de mare, fiindcă lucrarea aceasta va avea, în final, dimensiuni uriașe, cuprinzînd o întregă zonă, incluzînd cîteva localități în rețeaua ei de exploatare, de transportare a minereului, și de prelucrare. Deocamdată ea e în fața începuturilor. Se lucrează la drumuri, undeva, la jumătatea urcusului înspre Curmătura, pe o „platformă” special amenajată, se montează un excavator uriaș, a cărui cupă va ridica și va lepăda în basculantă, din cîteva mișcări ferme, 8,7 m.c. de „rocamente”. „Monstrul” va urca pînă în „carieră” cu o vi-

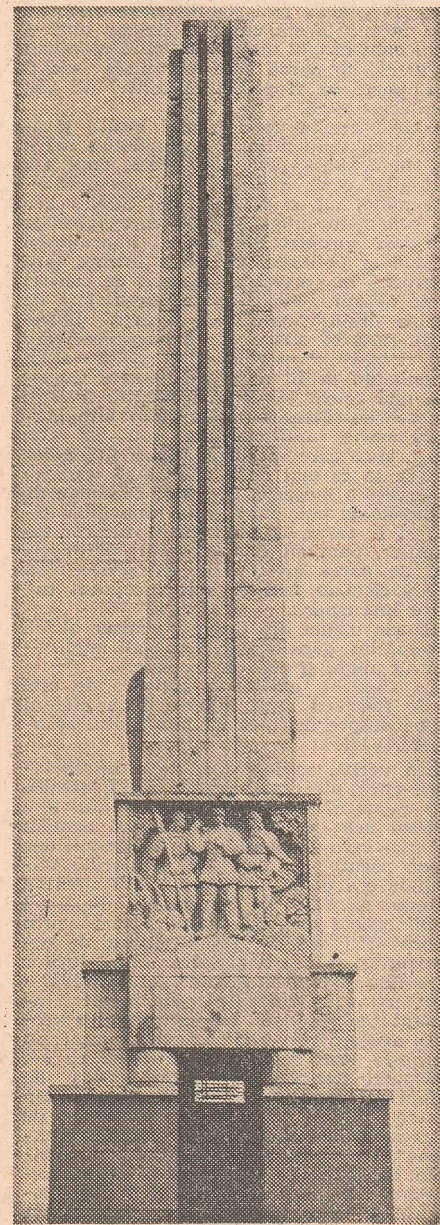
teză de melc, urmînd ca după aceea să „muste” fără milă din munte și să-l arunce în basculantele care vor duce „muntele” și îl vor „varsa” alături de drumul ce suie acum pînă în Curmătura. Valea de alături, Valea Obirșia Muntari, va dispărea, va fi umplută cu pămînturile rupte din munte, cu tot ce va „rezulta” din operațiile acestea ample, de „decoptare”, de dislocare a unor imense cantități de pămînt și de piatră, care vor schimba configurația locului, vor naște alt peisaj. Nu știu cum va fi acest peisaj, lunar sau vulcanic, cel de acum însă e cald și liric, încă mai e. Valea Obirșia alunecă lin în jos, în valuri verzi, pe care abia dacă le punctează din loc în loc cite-un pilc răzlet de copaci. În urma acestor valuri curg altele, de pămînt și de piatră. Curg încet, deocamdată, miine însă, cînd va lucra „excavatorul cel mare”, cînd vor veni și basculantele de patruzeci de tone, valurile de pămînt și de piatră se vor indesa și se vor înmulți, vor ajunge pînă în fundul văii, se vor propti în cealaltă culme, se vor așeza și se vor „tasa”, născînd alt relief — „un alt pămînt”. Iar eu mă întreb, obicei rău, obicei prost, care mi-a adus numai necazuri — cînd va crește iarba pe aceste „pămînturi noi”, cînd se va răsfața în soare mesteacănul din străfunduri!? Recunosc, bineînțeles, cutezanța întregii lucrări, îmi dau seama de importanța vitală a acestor „operații” uriașe, de „decoptare”, de exploatare și de prelucrare a minereului, la capătul cărora va străluci un metal scump și greu de găsit — cuprul — nu pot însă să nu mă gîndesc și la firul de iarbă și la tremurul înfiorat al frunzei de mesteacăn, mai ales că am văzut, în preajma Zlatnei, dealuri arse de emanațiile combinatului chimic din vechiul oraș moșesc.

„...Aceasta e, va să zică, Groapa cu lei? Întreb pe inginerul Igna, întorcîndu-mă cu spatele către valea care va „pieri”, ca miine. Aici va fi exploatarea, după cite am înțeles!?”

„Da, aici va fi! răspunde binevoitor inginerul Igna. Zăcămintul se află pe fundul văii... Iar noi, ca să ajungem la el, trebuie să lărgim deschiderea văii...”

Lărgirea este sinonimă cu înlăturarea culmilor care închid valea — a culmii pe care stăm noi, din umărul căreia mușcă un excavator (dar nu dintre „cele mari”), a culmii din dreapta noastră și a celei din stînga, care sînt negre și sumbre acum, semănînd cu porțiunile „rase” de pădure, de sus, de la Oașa, cu deosebirea că aici „raderea” a fost totală, însuși muntele urmînd să fie „sacrificat” pe altarul „nemilos” dar și aducător de progres și de bunăstare al industrializării. Mă gîndesc la un moment dat să-l întreb pe inginerul Igna ce se va întimpla cînd se va epuiza acest „mare zăcămint”, cînd nu va mai putea fi exploatat „la suprafață”. Nu-l mai întreb. Îmi amintesc că am pus aceeași întrebare jos, la sediu, și că inginerul Nicoară mi-a spus că se va trece „la subteran”, cînd nu se va mai putea lucra „la suprafață”, resursele zăcă-

(Continuare în pagina 14)

(Urmare din pagina 13)

mintului fiind atât de mari încât și „copiii copiii noștri vor avea de lucru cu ele”...

„Dar localnicii, îl ișchitese eu pe inginerul Igna, ce atitudine au față de această lucrare uriașă, cum participă la realizarea ei?”

„Participă, tineretul, mai ales, participă în număr foarte mare... Majoritatea tinerilor care învață în școlile noastre sînt de aici... Ei vor lucra miine în marele combinat de prelucrare a minereului, la exploatarea de aici și la uzina care se va ridica mai încolo... Șoferii de pe camioane, și buldozeriștii, și excavatoriștii, i-ai văzut, sînt tineri și sînt aproape toți de pe aceste meleaguri...”

La întoarcere, cînd coborîm spre Roșia, nu înainte de a mai îmbrățișa o dată cu privirea Groapa cu lei, Valea Obirșia Muntari, celelalte văi și celelalte culmi, ca într-un ultim și nerostit rămas bun — înțreb unde va fi ridicat „noul oraș minier”, „Acolo!” mi se răspunde, arătîndu-mi-se un platou din capul Roșiei. Înverzît acum, „rupt” de constructor miine, înflorit poimîne de o nouă așezare omească, pe care o văd și o doresc cît mai frumosă, care va fi așa, în final, înainte sau după ce va începe să producă „marele combinat”, după ce se vor așeza răscolirile de acum, după ce se vor concretiza toate în pulsațiile, uriașe și ele, ale întreprinderii la realizarea căreia se lucrează intens. Abruțul însuși va fi altfel, se va moderniza, așa cum vor fi altfel și împrejurimile lui, întreaga zonă, care va comunica mult mai puternic, prin ceea ce va săvîrși, cu Țara de astăzi și de miine, vechilor filoane de legătură și de unitate sufletească li se vor adăuga altele, noi, care vor angrena și Țara Moților în „circuitul marilor schimbări contemporane”.

Inteligența unei uzine

Despre Cugir se vorbea la noi în sat încă de cînd eram eu copil. Există o fabrică acolo și ai noștri începuseră să o caute. Mulți meseriași nu erau în sat, dar dintre cei care erau cițiva lucruri acolo. Plecau dimineața și veneau seara. Se duceau (pe jos sau cu bicicleta) pînă la gara din Alba Iulia, de acolo luau trenul pînă la Cugir — „la Cujer”, cum ziceau ei. Erau navetiști, cum se spune, cum s-a spus mai tîrziu. Dar erau puțini. În preajma războiului doar s-au înmulțit și ei. Au mai intrat acolo, la școala de pe lângă uzină, mai mulți băieți tineri — al lui Țițușcă, al lui Culiță, al lui Iacob, al lui Onu lui Visalom și încă vreo cițiva. Au învățat meserie cu toții, iar după aceea, cînd au ieșit „pe leafă”, au devenit și ei „navetiști”, bătînd aceleași drumuri. Se știa de pe la un timp cînd plecau și cînd veneau ei. „Pleacă cu jerenii!” spuneau oamenii dimineața, sculîndu-se să-și hrănească vitele, ori să se ducă și ei pe undeva, cu lapte, la Bilgrad, sau pe la vreun tirg. „Vin cu jerenii!” ziceau ei seara, mai rar, ce-i drept, fiindcă și „cu jerenii” veneau mai risipiți către casă, nu mai făceau larmă, nu mai strigau unii la alții, cum făceau dimineața, cînd mergeau la lucru, de parcă cine știe unde s-ar fi dus, parcă ar fi plecat definitiv din sat, de fiecare dată.

Orașul acesta nescris, mai mult țărănesc decît muncitoresc, a funcționat cițiva ani buni, pînă prin 1945—1946, cînd s-a întimplat ceva, a avut loc o perturbare. Dar nu în sat, ci la uzina din Cugir, care își căuta un „nou profil”, corespunzător sau mai apropiat de noile împrejurări sociale și politice în care intrase țara noastră. În perioada aceasta, de căutări și de tatonări, aflulx și interesul față de „uzina dintre munți” au scăzut foarte mult, pînă la uitare, iar după aceea, cînd s-a revenit la normal, cînd și-au fixat uzinele un profil nou, „fenomenul Cugir” n-a mai reușit să capteze atenția întregii zone. Se deschisese între timp alte „lucrări mari”, la Hunedoara sau în alte părți, spre care rolau ai noștri, în număr din ce în ce mai mare, fie că se duceau să învețe o meserie, fie că se înhămau de bunăvoie la cele mai grele munci, la săpat și la cărat, la plămădirea tuturor temelior, cum au făcut țărani mai peste tot, de parcă ar fi vrut să arate, încă o dată, că ei au fost și sînt începutul tuturor lucrurilor...

Istoria uzinei din Cugir ne apare altfel, bineînțeles, dacă o privim din alt unghi — din alt unghi și mai de aproape.

La Cugir a existat o „fabrică de oțel și de fier” cu mult înainte de a afla ai noștri despre ea, încă de la sfîrșitul secolului XVIII.

Era vorba, se înțelege, de o întreprindere mică, ale cărei creșteri pot fi deduse din numărul de salariați: în anul 1873 fabrica are un efectiv de 106 oameni (printre care un medic și un învățator, dar și un preot); în anul 1900 numărul salariaților era de 500; în anul 1913 cifra se apropie de 1000. În continuare, după cel dintîi război mondial, uzina trece prin împrejurări dificile, tînînd, toate, de organizările și reorganizările „capitalurilor naționale și internaționale”. În anii 1923—1929, uzina se mărește mult, este restructurată cu hale noi, moderne pentru vremea aceea. Un contract substanțial nu primește însă decît în 1935, după ce s-a consumat scandalul stîrnit în epocă de „afacerea Skoda”. Contractul venea din partea statului, fără a fi însă străin de interesele unor „capitaluri interne sau externe”. Fapt e că în această perioadă Uzinele de la Cugir au produs intens, cunoscînd totodată anumite extinderi și modernizări. Ele fabricau, în paralel cu

producția „de bază”, șublere și micrometre, calibre și altfel de „scule” ultrafine, pentru măsurat, pentru control, de unde se poate deduce că dispuneau de un număr important de specialiști și de muncitori cu o înaltă calificare profesională, amănunt care merită să fie reținut.

În anul 1948, după naționalizare, Cugirul producea o mașină de cusut — Casnica — „acționată prin pedală”. Același Cugir produce însă, în același timp, mașini de găurit, mașini de rectificat (universal, interior și plan), mașini de frezat și de ascuțit scule, mașini-unelte de mare precizie și de mare tehnicitate, care au fost perfecționate și diversificate mereu, ajungîndu-se în prezent la un mare număr de tipuri de „mașini specializate”, adevărate bijuterii ale construcției de mașini-unelte. Diversificarea producției este una din preocupările principale și permanente ale „uzinelor cugirene”: diversificarea și creșterea productivității muncii. Uzinele s-au extins și s-au modernizat mult în „anii noștri”, au fost reutilate, au beneficiat de investiții importante, în cadrul planurilor cincinale, care au pus un accent din ce în ce mai mare pe dezvoltarea construcției de mașini-unelte. Multe hale sînt, totuși, vechi, creînd impresia unei contradicții, fiindcă producția e nouă și modernă, de înalt nivel și de înaltă tehnicitate.

Caracteristica principală și esențială a acestui colectiv muncitoresc — și a orașului Cugir, fiindcă viața uzinei se împletește strîns de tot cu viața orașului, aspect asupra căruia voi reveni — a fost și este cheltuiala mare de inteligență. Căutările care au avut și au loc aici, în permanență, găsirea celor mai ingenioase și mai ieftine soluții tehnice pentru cele mai complicate mașini dar și pentru cele mai simple repere au intrat în rîndul „lucrurilor obișnuite”. La Cugir se muncește mult, dar se și gîndește mult, — mult, cu rost și cu folos. Numai așa se explică creșterile spectaculoase ale productivității muncii, care s-au permanentizat, într-un fel, nefiînd o problemă oarecare, de campanie.

Valoarea producției, considerată pe 1000 lei, este, aici, la Cugir, de 1800 lei. Nu știu dacă este cea mai mare, nu am cifre comparative la îndemînă, sînt sigur însă că între ea și cheltuiala de inteligență de care vorbeam mai înainte există o relație strînsă, una fără alta neputînd exista.

Cugirul a fost și continuă să fie, pe drept, una din mineriile județului Alba. El a dat și din mulțor întreprinderi din țară mașini-unelte de mare randament și de mare tehnicitate, unele fiind unicate, altele fiind de serie, toate avînd însă ceva comun: o realizare de înalt nivel tehnic, cotă care nu poate fi atinsă decît prin participarea la realizarea „unui produs” a întregului colectiv muncitoresc. Aici intervine calificarea, specializarea fiecărui muncitor, a fiecărui maestru, a fiecărui inginer, intervine însă și „calitatea umană” a fiecărui, conștiința fiecărui, răspunderea pe care și-o asumă fiecare, prin ceea ce săvîrșește efectiv, nu prin ceea ce zice. E și acesta un aspect revelatoriu, și semnificativ, calitatea produselor realizate la Cugir, creșterile permanente ale productivității muncii, creșterea valorii producției pe 1000 lei, diversificarea continuă a producției — dovedesc, din plin, existența unei înalte conștiințe muncitorești, a cărei concretizare a căpătat aici, a căpătat și capătă, fațete dintre cele mai noi și mai inedite.

Cugirul nu a dat industriei noastre numai mașini-unelte de mare finete, a dat și oameni de înaltă specializare, fiindcă aici s-a învățat dintotdeauna meserie, aceasta fiind o altă tradiție a „orașului de la poalele Drăganei”.

Revenind la relația de care vorbeam mai sus, dintre oraș și uzină, aș spune că aici, la Cugir, uzina nu domină orașul, nu și-l subordonează, nu-l ține în umbră. Dimpotrivă, cred că îl ajută să iasă în evidență, îi conferă un anumit specific, l-a stimulat într-o înnoire și modernizare. Lucrări edilitare de mare importanță — acoperirea rîului cu un mare planșeu, modernizarea arterelor de circulație, înălțarea unor edificii social-culturale, ridicarea, din nimic, a unor noi cartiere de locuit — sînt de neconcepț fără prezența fecundă a uzinei. E adevărat că uzina este interesată, ca unitate productivă, să creeze condiții de viață cît mai bune pentru toți locuitorii orașului, mai ales că mulți dintre ei lucrează direct în uzină, iar cei care nu lucrează o sprijină indirect, sprijinîndu-se astfel pe ei înșiși, prin ambianța pe care o creează, prin viața lor de zi cu zi.

Un alt aspect nou și interesant al dezvoltării uzinei din Cugir se referă la înființarea, la Pian, într-un sat, într-o comună, a unei secții de producție, apartinătoare, bineînțeles, de „uzina-mamă”, aflată sub direcția ei îndrumare. Ideea mi se pare interesantă, mai ales că tendința era, și încă mai este, de a desprinde oamenii de vatră, de a-i aduna în aglomerări cît mai mari și de a lăsa locul gol, în altă parte. Dar iată că aici se încearcă o nouă rezolvare a problemei, o rezolvare care mi se stîrnește numaidecît interesul.

„...De ce ați apelat la această soluție? Întreb pe tovarășul Nicodim Roșca, directorul general al întreprinderii. Nu e mai complicat așa, să duceți și să aduceți piesele, să aveți cheltuieli și probleme în plus?”

„Nu e complicat deloc! Îmi răspunde prompt tovarășul Roșca. E în avantajul oamenilor, în orice caz, de ce să nu mergem și noi la ei, de ce să vină numai ei la noi, făcînd naveta, bătînd zilnic acele drumuri... Ducerea și aducerea pieselor nu e o problemă, aprovizionarea, de ase-

menea... Dacă vom izbui în ceea ce ne-am propus, să legăm oamenii de satul lor, să-i lăsăm alături de părinți și de frați, să-i stimulăm în direcția modernizării satului — vom face asemenea secții și în alte locuri...”

Inginerul Nicodim Roșca nu e cugirean, e din Ocna-Mureș, dacă am reținut eu bine. S-a format însă ca specialist aici, la Cugir. A fost muncitor mai întîi, ridicîndu-se apoi pe treptele specializării prin muncă și prin studiu, devenind un foarte bun și un foarte competent conducător de întreprindere. Domnia-sa îmi amintește de drumul străbătut de mulți dintre colegii mei de la Uzinele „Astra” din Brașov — Bilă, Metea și alții — care au învățat mai întîi cite-o meserie, sau cite două, devenind după aceea ingineri și foarte buni specialiști, punînd astfel pe cetatea unei anumite specificități pe o întreagă generație, care s-a format într-o anumită epocă, formînd ea însăși o epocă a ei, adică a noastră, a tuturor. Dacă tovarășul Nicodim Roșca ar fi cugirean, aș putea spune, cu toată gura: „Nasc și la Cugir oameni, adică specialiști și foarte buni cirmuitori de întreprinderi...” Chiar și așa însă cred că pot să rostesc asemenea vorbe, gîndindu-mă la el și la tovarășii săi de muncă, indiferent de unde sînt veniți, gîndindu-mă la inteligența colectivă de oameni ai muncii din Cugir, gîndindu-mă și visînd, de parcă eu însumi aș fi devenit cugirean, la Cugirul de miine și de poimîne, uitînd aproape complet de Cugirul din vremea depărtată a copilăriei.

Cetatea amintirii

Municipiul Alba Iulia — străvechiul Bălgrad, mult mai străvechiul Apulum — are o existență bimilenară, care a și fost sărbătorită nu demult, în 1975. De-a lungul acestor două milenii așezarea este dreapta Murășului a cunoscut o succesiune întreaga de deveniri. A murit și a reînviat, s-a scufundat în apa umbrăoasă a istoriei, ieșind apoi din nou la lumină, intrîndu-se din aceeași năzuință, de nestins, a unui anumit loc și a unui anumit popor, vechi de cînd lumea, „deodată cu locul”, cum se zice, cum chiar ziceau ai noștri. De fapt, Apulumul din vremea romanilor s-a constituit în umbra și în vecinătatea vechiului Apulum dacic, care se afla mai înspre munți, pe Piatra Craivei. Romanii iubeau locurile deschise, după cit se pare. Nu s-au așezat însă mult prea departe, aici, la Apulum, ca și în alte părți, de vechile așezări dacice. În orice caz, aici așa au procedat, după cum o atestă numeroasele descoperiri arheologice. Fiindcă în prezent se știe că a existat o cetate dacică pe Piatra Craivei, o cetate puternică, un punct important de apărare a ținuturilor dacice. Se știe, de asemenea — o atestă anumite „piese” din Muzeul de istorie din Alba Iulia, o atestă alte multe dovezi și mărturii — că Apulumul roman a cunoscut o înflorire deosebită, întinzîndu-se într-un timp pînă peste Murăș, incluzînd în componența sa și locurile pe care se află acum Oarda. Apulum a fost un important centru politic, un important „nod de circulație”, o așezare în care pulsa o viață civilizată și bogată, de rang înalt. Iar după aceea, după retragerea aureliană, municipiul a continuat să existe, ruralizîndu-se, după cit se pare, sprijinîndu-se, cel puțin în anumite perioade, pe satele din împrejurimi, devenind astfel un creuzet în care s-a format și s-a ales un nou popor: poporul român, cum o atestă alte multe documente, cum o dovedește formarea însăși a limbii române, în plămădirea căreia locurile acestea străvechi au jucat un rol important.

În perioada ocupării Transilvaniei, în sec. X—XI, străvechiul Apulum era centru unui voivodat românesc, care se sprijinea pe pămîntul și pe oamenii întregii zone. Existența acestui voivodat românesc e confirmată, printre altele, și de faptul că ținutul acesta, ținutul aparținător voivodatului, a devenit ulterior, în cadrul administrației feudale maghiare, comitat, cum s-a întimplat și cu alte voivodate românești, de pe cuprinsul aceleiași legende Transilvanii. E de menționat, de asemenea, faptul că ocuparea Transilvaniei n-a fost pașnică și că nu s-a încheiat printr-o anumită bătălie, la o anumită dată istorică, durînd, practic, citeva sute de ani, concretizîndu-se într-o confruntare dură și îndîrjită, națională dar și socială. E adevărat că în marginea, sau chiar în centrul acestei confruntări îndelungi, și dură, tragică nu o dată, s-au născut solidarizări sociale, de clasă — nobilii s-au denaționalizat, iar iobagii, și alte pături muncitoare, de mai tîrziu, s-au solidarizat în cadrul unor interese comune, creînd astfel premisele înfrățirilor de azi — e tot atât de adevărat însă că înfruntarea aceasta a durat, dovada cea mai certă a dănuirii și intensității ei fiind toate mișcărilor sociale și revoluționare din Transilvania, care au avut, fără greș, un caracter dublu, social dar și național.

În timpul marilor invazii tătarăști, din secolul XIII, Alba Iulia a suferit o devastare cumplită, ca și împrejurimile. N-a rămas, cum se spune, piatră pe piatră. Dar viața s-a dovedit mai puternică decît cenușa invaziilor, adunîndu-se din nou laolaltă, nu deodată, desigur, adunîndu-se totuși, dînd noi străluciri orașului din dreapta Murășului, care a fost un timp capitala întregului voivodat transilvan, prin care au trecut regi și împărați, în care doarme somnul de veci Ioan Corvin, în care a intrat triumfător, parcă ar fi fost scos din pămînt de puterea unei năzuinți fără seamăn de mare,

neînvingul și neuitatul Mihai Viteazul. „Atunci, spune Nicolae Iorga, minunea care după trei sute de ani încheiați nu ne poate ieși din minte, cum nu ne va ieși cît vom dăinui pe lume, se împlini. Prin porți care s-au dărîmat demult, ca și izbînda noastră, un „Valah” intră în Bălgradul Craiilor Ardealului, îmbrăcat în hainele lor de paradă și aducînd după el oștile românești, mulțimile „ciobanilor” care biruiseră, și steagurile purtînd crucea răsăriteană înălțată pe cîmpul bătăliei cîștigate. Și în petreceri, și în gînduri triste, și în prevederi grozave, a stat luni de zile aici pe acest petec de deal ardelenesc Mihai, voinicul nostru, viteazul nostru, stăpînînd din Sătmar pînă în Secuime, pînă la Nistru apoi, și din codrii Maramureșului, pînă la Dunărea cîntecelor străbune”.

Un timp, Alba Iulia s-a separat și s-a instrăinat de împrejurimile care au ținut-o în brațe, de la începuturi. Orașul a fost izolat și o mare cetate. La înălțarea căreia au lucrat mii de iobagi. Iar iobagii aceștia nu puteau să vadă altceva, în cetate și în orașul din preajma cetății, decît un centru al propriei lor opresii. În asta consta instrăinarea, care a fost zguduită de jertfele lui Horia, Cloșca și Crișan, de strădanile și luptele pasopistilor, fiind aruncată apoi în trecut, pentru totdeauna, de Unirea din 1918, care s-a înfăptuit chiar aici, cum era normal. Neuitat va rămîne acest moment de seamă al istoriei noastre naționale, creat cu adevărat de voința poporului, inițiat de cele mai luminate minti ale Transilvaniei și ale Țării și ratificat de țărani și de muncitorii care au participat la festivități, punîndu-și mulți dintre ei semnătura pe actul Unirii, cum o atestă „cătășile” din sala care poartă același nume sfînt și inestricabil, al Unirii, pe care poporul a dorit-o și a înfăptuit-o, într-adevăr, același popor care a suferit și a plîns adînc pe urmă, în 1940, cînd a fost sfărîmată din nou dreptatea străveche — a plîns și a visat la zile mai bune, la zile mai înalte...

În perioada interbelică, Alba Iulia a dus viața de oraș mărunț, cu deosebirea că aici, mai mult decît în alte părți, se trăia alături de legendă. După război, orașul a trecut printr-o penumbră nejustificată, ieșind apoi, ca și județul în fruntea căreia se află, în lumina afirmărilor de astăzi, căutîndu-și un nou și cît mai semnificativ chip, industrializîndu-se, împodobindu-se cu uzine noi și noi cartiere de locuit, căutînd și reușind în bună măsură să împletească trecutul cu prezentul, lăsînd cetății ceea ce e al cetății, dînd orașului din preajma cetății ceea ce i se cuvine: șiruri noi de blocuri, o nouă și impunătoare casă de cultură, un nou spital, un nou stadion (la care se lucrează încă), un nou cinematograful, un nou hotel. Cuvîntul nou a fost și este rostît des la Alba Iulia, va fi rostît și miine, și poimîne, tineretea de astăzi a bătrînilui municipiu cerînd în mod firesc noi și noi... înnoiri.

Dealtfel, dacă ar fi să evidențiez, fie și în treacă, o caracteristică a orașului de azi, ar trebui să evidențiez și să evoc predominantă și reconfortantă sa tinerete. 15000 de tineri muncesc și învață în prezent în Alba Iulia, alcătuiind ei înșiși un oraș, fiind totuși parte din municipiul de acum, creîndu-și premisele celui de miine, prin tot ce făptuiesc, prin tot ce gîndesc și visează.

Altă caracteristică a orașului din dreapta Murășului, care s-a întins din nou peste apă, ca mai demult — rezidă, cred, în „ruralizarea” lui, în faptul că mulți dintre locuitorii săi sînt veniți din satele din împrejurimi, sînt țărani sau copii de țărani, sînt urmașii celor ce s-au uitat cu teamă și cu ură la cetatea în care stăteau cuibărite opresiunea și vrăjmășia. Abia acum au fost spulberate, în socialism și prin socialism, toate despărțirile — atît despărțirile dintre oraș și împrejurimile care l-au scos în lumina istoriei, cît și despărțirile celelalte, dintre oameni, frăția muncii fiind cea mai sfîntă și mai traică frăție.

Abordat dinspre Apuseni, orașul pare un mare și modern municipiu: undeva, în dreapta, se află Platoul Romanilor, cu blocurile sale impunătoare și elegante, în stînga se profilează fabrica „Refractara”, iar înainte se văd „marile clădiri” din centru. Cîndva, peste zece sau peste cincisprezece ani, el va apărea la fel, indiferent din ce parte va fi abordat — dinspre Oarda sau dinspre Sintimbru, sau dinspre Ciugud — va fi, ca atare, așa: un nou și impunător municipiu, bătrîn dar și tînăr.

Transilvania era plină de lumină, cînd l-am călcat pragul, cînd m-am întors din nou spre dînsa, spre mine însumi, de fapt, pentru că între noi doi, dacă mi se îngăduie să spun astfel, n-a existat nici o despărțanie.

Cînd am „părăsit-o”, Transilvania era atînsă de ceturi ușoare. Stătea să plouă pe undeva. Dar nu ploua. Altundeva suna un dangăt greu și adînc, de clopot mare (în Cetate sau în amintire?). Iar eu mă gîndeam, mîngîind cu privirea fruntea cîte unui deal, cum să-mi ordonez „însemnările” pe care urma să le închin meleagurilor mele de naștere și de suflet.

Vroiam și mă gîndeam, am vrut-o și am dorit-o și după aceea, ca aceste însemnări să fie cît mai atractive, cît mai cuprinzătoare, cît mai frumoase.

Iar acum, cînd caut să le închei, mă gîndesc că nu e vina mea pentru că nu am reușit să le ridic la înălțimea unor asemenea cerințe.

Vina e a lor, a meleagurilor acestora legendare, a căror frumusețe, ale căror bogății, ale căror lupte și izbîndiri sînt, nu multe, nu mari, ci infinite, neputînd fi cuprinse în pagina de ziar sau de carte.

În revista din 8 martie a.c. a apărut o scrisoare a mea adresată redacției în care sesizăm întârzieri nedorite în difuzarea presei. Imediat după publicare, la poarta subsemnatului și-au făcut apariția un tovarăș de la difuzarea presei a județului Arad și dirigintele oficiului P.T.T. local, promițându-mi că situația se va rezolva, urmînd ca de la 1 aprilie să primesc presa la zi. Să zicem că 1 aprilie a fost o păcăleală, dar a trecut și 1 mai, și 1 iunie, iar situația a rămas neschimbată. (Filip Ticaciuc, Vinga, Arad)

Din partea Departamentului Căilor Ferate: În revista FLACĂRA din 14 iunie 1979 s-a publicat scrisoarea tovarășului Nicolae Bălceanu prin care se arată că nu i s-a restituit o sumă de bani reprezentînd contravaloarea a două bilete internaționale pe care nu le-a folosit. Vă informăm că prin mandatul postal nr. 8 688 din 16 mai, deci cu o lună de zile înainte de apariția scrisorii, Direcția de control a veniturilor din M.T.C. a expediat pe adresa tovarășului Nicolae Bălceanu suma de 1 635 lei, suma în cauză.

Mă numesc **Boldura Cornel**, domiciliu în Deva, strada A. Muresanu bloc 2, scara III, etajul I apartamentul 13. La începutul anului 1978 am încheiat contract pentru construirea unui apartament proprietate personală, plătiind peste prevederile din deviz suma de aproape 2 400 lei pentru o placare suplimentară cu faianță. Lăsînd de o parte faptul că această lucrare nu s-a efectuat, fiind obligat să iau în primire și să cheltuiască alți bani pentru a o face ulterior, Oficiul județean pentru construirea de locuințe nu mi-a mai înapoiat nici măcar suma, motivînd că banii s-au predat la C.E.C., apoi la Banca de Investiții etc. De peste cinci luni suma îmi este reținută; este oare firesc ca, pentru a o recupera, să mă adresez justiției? Cel puțin așa mi s-a sugerat!

Din partea Ministerului de Interne: În legătură cu scrisoarea cititorilor Francisc și Ecaterina Michler din Timișoara, vă facem cunoscut că dosarul de schimbarea numelui minorului a fost soluționat pozitiv la data de 18 iunie a.c., decizia fiind trimisă Consiliului popular al municipiului Timișoara, în vederea eliberării unui nou certificat de naștere.

Interesîndu-mă de motivul lipsei măturilor în comerțul de stat, mi s-a invocat drept motiv „nerentabilitatea”. De ani de zile nu găsim măhuri decât în sectorul particular, plătiindu-le cu 35-40 lei bucata. Este admisibil? Pe vremuri se găseau în comerț cu 9, 11 și 13 lei. Nu e rentabil? Să fie chiar 20 lei și imediat vor fi rentabile pentru C.A.P.-uri și se va tăia „avîntul” profiturilor particulare. (S. Ivan, Timișoara)

Din partea Întreprinderii de utilaje și piese de schimb București: Referitor la scrisoarea Tudorei Nastasa, vă anunțăm că i s-a satisfăcut cererea, în sensul că din cota de apartamente pe anul 1979, Consiliul popular al sectorului 8 ne-a repartizat mai multe apartamente cu trei camere. În cursul lunii iunie tovarășa Tudora Nastasa a primit repartite pe unul dintre aceste apartamente.

Din partea Procuraturii Generale a Republicii Socialiste România: Referitor la scrisoarea lui Traian Mezei, din Oradea: s-a dispus aplicarea unei sancțiuni cu caracter administrativ, respectiv amendarea cu suma de 1 000 lei a numitului Gheorghe Pop, tehnician principal la atelierul Dacia-Service Oradea, pentru faptul că a trecut ca executate lucrări ce nu au fost de fapt efectuate.

Mă numesc **Ștefan Ludovic Szabo** și domiciliu în municipiul Turda. Prin scrisoarea pe care am adresat-o redacției în 14 mai 1979 am solicitat sprijinul dumneavoastră în obținerea unei autorizații de înstrăinare pentru un imobil proprietatea mea. Țin să vă mulțumesc atât dumneavoastră cit și Consiliului popular al municipiului Tg. Mureș pentru rezolvarea cererii

mele care, după o așteptare de cinci luni, la intervenția revistei FLACĂRA, s-a efectuat în nici trei săptămîni. Primiți expresia respectului meu călduros.

Din partea Institutului central pentru conducere și informatică: Conducerea institutului nostru a luat act de articolul apărut în revista FLACĂRA din ziua de 14 iunie a.c. prin care se preciza că tov. Gumeniuc Mihai avînd funcția de merceolog principal a fost găsit în timpul programului jucînd șah în Parcul Cismigiu. Dat fiind că pînă în prezent el nu a mai săvîrșit vre-o abatere disciplinară, și că la acea oră se afla trimis de institut spre a ridica un bilet de avion de la agenția TAROM situată în apropiere, conducerea institutului i-a aplicat sancțiunea disciplinară „avertisment”, abaterea sa fiind prelucrată în colectivul de muncă al unității noastre.

Mă numesc **Floarea Trifoi** și locuiesc în Oravița, Zona Gării, blocul C. 3, etajul II, apartamentul 12, județul Caras-Severin. Vă scriu în numele meu și al celorlalți locatari din blocul meu și, cred, și din alte blocuri. De mai bine de trei ani de zile problema apei reci la etajele II, III și IV lasă foarte mult de dorit. Încăperile noastre au devenit adevărate depozite de apă, firește atunci cînd apucăm să o stringem. În schimb, miercuri după-amiază, cînd avem „program” de apă caldă — care este de fapt clocotită! — nu avem pic de apă rece, așa fierbinte devenind practic de nefolosit.

Din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor: În legătură cu aspectele sesizate în scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un grup de electromecanici de la Oficiul municipal de poștă și telecomunicații Petrosani se confirmă, tovarășul Aurel Ion Cristescu, tehnician principal la stația de frecvență Petrosani, răspunde și de formația de lucru ce deservește această stație. Sus-numitul nu are o pregătire profesională corespunzătoare (are numai patru clase de liceu) și a întreprins în colectiv o stare conflictuală permanentă datorită unui stil de muncă necorespunzător în relațiile de serviciu. Din discuțiile avute cu oamenii muncii de aici a reieșit că este necesar ca A.I.C. să nu mai răspundă de formația respectivă de lucru, urmînd ca pînă la 1 septembrie să fie schimbat cu un alt om al muncii, cu o bună pregătire și autoritate profesională.

Mă numesc **Mihai Huțuleac**, sînt din Brăila, și fac o propunere: deși s-a introdus cu succes autotaxarea, totuși acest lucru nu-i împiedică pe unii cetățeni să arunce, mai din grabă, mai din comoditate, biletele pe jos. Propun ca lunar sau trimestrial, seriile unor bilete să fie declarate cîstigătoare, prin tragere la sorți, a unor premii, cum ar fi de pildă un abonament lunar gratuit. Sînt convins că în acest fel cetățenii vor fi mai atenți cu... curățenia orașului și cu propriul lor buzunar. Celor care vor zîmbi cu scepticism, le propun să se intereseze pe la cei mai vîrstnici și vor afla astfel, cu surprindere, că această practică a mai existat.

Am fost martorul unei întîmplări ieșite din comun și atrag atenția că pentru orice exagerare mă oblig să suport consecințele: în ziua de 5 iunie, în jurul orei 16, așteptam autobuzul 35 în stația Piața Vitan. Vizavi, colț cu strada Moruzi, a ieșit dintr-o alimentară un cetățean în halat alb, în jur de 37 ani, solid, bine făcut, care, după ce s-a repezit la o fetiță de 10-12 ani, a prins-o de gît începînd să-i care la pumni în cap cu o viteză și o sete care m-au uluit pur și simplu. Scena a durat cîteva minute, pînă m-am dezmeticit, am traversat și l-am prins pe individ de rever, mirosea puternic a băutură, încercînd să-l fac să-și vină în fire; i-au sărit însă în ajutor și vinzătoarele, una dintre ele era gravidă. Am mers cu fetița la secția 8 miliție, am crezut că voi fi citat ca martor. Dar, în data de 7 iunie, am primit un telefon de la mama fetiței maltratate atît de sălbatic, deoarece responsabilul alimentării nr. 19 nu poartă ecuson pe piept și a smuls și afișul din

vitrină conținînd numele și adresa, vinzătoarele continuă să-l ajute, nu vor să-i decline numele etc. În plus, responsabilul i-a spus rîzînd bieteii femeii că nu i-a dat fetiței decît o palmă, că poate să se ducă oriunde, că el are relații etc. (Fundeanu Adrian, București)

Din partea Consiliului popular al municipiului Baia Mare: La scrisoarea numitei Török Elisabeta din Baia Mare, prin care aceasta solicită sprijin în obținerea celei de-a doua camere din apartamentul în care locuiește, vă facem cunoscut că solicitarea ei a fost rezolvată favorabil, în sensul că i s-a aprobat extinderea în cea de-a doua cameră.

Din partea Procuraturii județene Brașov: Urmare articolului „CUM SE POATE INCHIRIA UN MUNTE” apărut în numărul 20 al revistei FLACĂRA, vă informăm că în dosarul nostru penal nr. 211/B/1979 privind pe Togoie Traian, prin rechizitoriul din 15 iunie a.c. s-a dispus trimiterea în judecată a sus-numitului pentru infracțiunea de nerespectare a regimului materialelor explozive, prevăzută de articolul 280 din Codul penal, cauza fiind pendinte de judecătoria Brașov.

Locatarul Ioan Mircea Bachner din București, sectorul 4, strada Romulus nr. 32, mutat de cîteva luni numai la această adresă, a aplicat un lacăt pe poarta de acces a grădinii, împiedicînd folosirea acestui spațiu verde în suprafață de 500 m.p. de către 7 familii din corpul B. Acest spațiu a fost închiriat tuturor locatarilor de la adresa de mai sus încă din anul 1958 și, deși este plătit de noi toți, este folosit acum numai de locatarul Bachner. (Valeria Nistor, București)

Din partea Inspectoratului școlar al județului Botosani: Referitor la scrisoarea lui Victor Cozma din comuna Dersca, în urma cercetărilor s-au constatat următoarele: este real faptul că în familia minorului sînt un număr de 6 copii, din care 5 elevi. Tatăl este decedat, iar mama lucrează la C.A.P. La începutul acestui an școlar, avîndu-se în vedere numărul mic de burse repartizate de M.E.I. și numărul mare de elevi care aveau dreptul la bursă, conducerea școlii a aprobat o bursă întregă a elevei Nicoleta Cozma din clasa a VIII-a. În urma suplimentării numărului de burse de către M.E.I. a fost aprobată o bursă de scolarizare elevului Victor Cozma începînd cu trimestrul II al anului școlar în curs.

Din partea Liceului economic și de drept administrativ, București: Referitor la scrisoarea grupului de elevi publicată în revista FLACĂRA nr. 25, vă facem cunoscut: măsurile luate de școală în sensul obligativității servirii mesei de prînz s-au luat pe baza aplicării H.C.M. nr. 247/1955 și adresei Ministerului Comerțului Interior nr. 21/3059 din 28 septembrie. Precizăm că orarul de funcționare al cantinei școlii este între orele 12-15.30, creîndu-se astfel posibilitatea ca elevii să poată servi masa înainte sau după programul de școală și practic. Considerăm deci neîntemeiată nedumerirea elevilor, mai ales că reglementările respective au fost popularizate prin avizierele școlii și de către diriginții claselor școlii profesionale.

Din partea Consiliului popular al sectorului 2: Referitor la scrisoarea Nataliei Stanciu, prin care sesizează lipsa apei calde menajere la etajele superioare ale clădirii unde locuiește: Întreprinderea de gospodărie comunală ne-a comunicat că pentru îmbunătățirea alimentării cu apă caldă a blocului 60, strada Suren Spandarian nr. 12 a schimbat încă din 1978 una din pompele pentru ridicarea presiunii, montînd o pompă de 80 mc în loc de 50 mc. De la data de 3 mai a.c. ambele pompe pentru ridicarea presiunii apei calde funcționează au-

tomat, în sensul că ele intră în funcțiune atunci cînd presiunea scade. Se va mări și diametrul bransamentului de apă rece care intră în punctul termic de la 100 mm la 150 mm. După executarea acestei lucrări, situația alimentării cu apă caldă va intra în normal.

Sîntem un grup de cetățeni care locuim în București vizavi de restaurantul „MODERN” de pe bulevardul Republicii. În fiecare sîfîrit de săptămîna aici se organizează tot felul de petreceri — nunți, aniversări etc. — care de multe ori depășesc nu numai durata permisă, dar și limitele bunului-simț, provocînd o gălgăie infernală. Mai ales cînd evenimentul se desfășoară pe terasa restaurantului, muzica, difuzoarele deschise la maximum, „discuțiile” petrecăreților ne obligă să facem noaptea albă, ne este foarte greu să ne refacem forța de muncă, mulți dintre noi avînd munci de răspundere, lucrăm la Uzinele „23 August” de pildă, în schimburi. Dacă nu există un sentiment civic din partea organizatorilor, cum rămîne atunci cu legea, care trebuie să ne apere, și care trebuie aplicată întocmi? (Scrisoarea este semnată de un număr de 6 cetățeni)

Din partea Consiliului popular al județului Galați: Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Tudorița Mindrescu din Galați, prin care aceasta solicită un loc de muncă, vă facem cunoscut că numita a fost încadrată ca vinzătoare la I.C.S. Alimentara Galați.

Drumul care face legătura între comuna Valea Lungă și orașul Pucioasa și care trece și prin satul nostru, Izvoru, județul Dimbovița, este declarat drum turistic, dar aceasta numai prin acte, în realitate mai sînt de asfaltat încă 5 kilometri, lucrarea fiind întreruptă încă din anul 1977 cînd s-au adus balast ciment, borduri etc. — materiale care s-au distrus sau au dispărut pur și simplu. De ce s-au cheltuit oare atîtia bani? (Scrisoarea este semnată de un număr de 21 de cetățeni)

Din partea M.A.I.A.: La scrisoarea trimisă redacției de ing. Alexandru Perghe, vă informăm că Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară din județul Brașov ne-a comunicat că a trimis sus-numitului cartea de muncă solicitată.

În ziua de 10 iunie a.c. în jurul orei 21 copilul meu în etate de 10 ani a prezentat o stare alarmantă în ce privește temperatura, însoțită de dureri abdominale de nesuportat. Am apelat la serviciile stației de salvare pentru copii — telefon 65 35 15 — la ora 21,25 și mi s-a promis din partea tovarășei care a răspuns la telefon că în cîteva minute va sosi un medic la domiciliul pe care i l-am indicat cu lux de amănunte. Am așteptat însă zadarnic. La ora 4 dimineața am revenit cu telefonul, mi s-a motivat că pe fișă nu era precizat decît „Bd. Magheru, bloc O.N.T.”. Chiar și de ar fi fost așa, blocurile O.N.T. și Eva de pe acest bulevard sînt cunoscute de oricine. Nu a venit nimeni nici după ora 4, am mai revenit la ora 6 în ziua de 11 iunie, am așteptat de asemenea, degeaba, deși usa mea a rămas deschisă ziua și noaptea. (Mihăilă Mirea, Bd. Magheru nr. 7, scara 2, ap. 60, București, sectorul 1)

Întreprinderea de transporturi auto Cluj: Referitor la scrisoarea tovarășului Gheorghe Bejan: din verificări s-a constatat că sesizarea se confirmă. Pentru tratarea problemelor ridicate de către Gh. Bejan cu superficialitate am dispus sancționarea împiegatului de mișcare de serviciu Ioan Ciobanu cu „avertisment” conform art. 35

litera b din Statutul disciplinar al personalului C.T.A. Am luat totodată măsuri pentru restituirea sumei de 32,50 lei prin mandat postal.

Consiliul popular al județului Argeș: Privind scrisoarea lui Gheorghe M. Dima din comuna Birla, satul Brădești: Biroul Executiv al Consiliului popular al comunei Birla a aprobat lui Gh. M. Dima un număr de 3 bucăți stlpi pentru executarea bransamentului electric la locuința sa.

Mă numesc **A. Negreanu**, locuiesc în Turda, str. Aleea Libertății nr. 8. Vizitînd frumoasa stațiune Monteoru din județul Buzău am rămas plăcut impresionat de castelul Monteoru și de parcul ce-l înconjoară. Arhitectonica deosebită a castelului creează atmosferă, flora parcului incintă ochiul. Se observă însă în același timp cum de toate cite sînt acolo nu se ocupă nimeni, cum amenintă să se instauraze paragina. Să intervenim la timp, să ne salvăm monumentele și aerul care le înconjoară. Numai de am fi auziți.

Ministerul Sănătății. La sesizarea tovarășului dr. Doru G. Nicolae, medic de medicină generală, și ăare se declară nemulțumit de faptul că Direcția sanitară a județului Caras-Severin nu-l încadrează la dispensarul medical de întreprindere Ruschita, vă facem cunoscut următoarele: Direcția sanitară a județului Caras-Severin ne-a înștiințat că la 18 mai a.c. a avizat favorabil numirea sa în locul solicitat. La 24 mai Ministerul Sănătății a aprobat această numire începînd cu data de 1 iunie a.c.

Mă numesc **Ilea Mihai**, locuiesc la Hunedoara, cîminul studențesc nr. 1 și vă scriu în numele studenților care în ziua de 19 mai a.c. au participat ca figuranți la turnarea filmului „Întoarcerea lui Vodă Lăpusneanu”, care în curînd va rula pe ecrane avîndu-l ca protagonist pe actorul George Motoi. După ce am completat, fiecare, cite două buletine, am avut de lucru de la orele 8 dimineața pînă la orele 15.30. Regizorul tehnic ne-a explicat că nu au bani atunci și că ni-i vor trimite prin mandat postal. Nici pînă în ziua de azi nu am primit nimic. În curînd se va întoarce și Vodă Lăpusneanu, dar se vede că acei care nu se tîn de cuvînt îl așteaptă pe Vlad Tepeș.

În urmă cu cîteva zile am ajuns la Hobita, împreună cu 18 studenți de la Facultatea de Limba și literatura română din Caolaltă. Mărturisesc că toți am fost emoționați cînd am afla că vom merge acasă la Brăncuși. Coborînd din autocar, aveam sentimentul că trecem pragul unui templu. Și totuși decepțiile s-au ținut lanț. Pe strada principală, nici un indicator. La o răscruce un indicator răsturnat pe punea în derută. În fața casei, nimic relevant. Într-un zărzăr, pe marginea șoselei, agățată o plăcuță cu lățimea de 10 cm, pe care scria abia vizibil: Spre casa C. Brăncuși. Tristetea a mai fost atenuată de entuziasmul cu care profesorul Ion Blendea a prezentat viața geniului de la Hobita. Un loc de mare cinste pentru poporul nostru se află, la el acasă, în anonim. Pînă cînd? (Eugen Marinescu)

Am citit cu multă atenție articolul „ANTARCTICA ȘI REALITATEA UNUI VIS ROMÂNESC” apărut în nr. 25 al revistei FLACĂRA. Mă interesează și pe mine, și nu de ieri, alaltăieri, problema în cauză. Aș dori din suflet să intru în legătură cu membrii grupului dar sînt prea departe de Capitală pentru a merge într-o marte la Casa de cultură „G. Preoteasa” Poate că prin apariția acestor rînduri se va găsi o soluție, pentru care vă mulțumesc anticipat (Ioan F. Mahala, satul Bologa nr. 33, of. poștal Poieni, județul Cluj — 3535)

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Eveniment cultural

Florian Pittiș și Mircea Vintilă
sau poezie și muzică

Intr-o atmosferă aparent destinsă, supravegheată de câteva reflectoare care ard discret, într-un decor paradoxal și eclectic (aglomerare de mobilieră sinuș din câteva secole: o poartă grea, barocă, deschisă spre un bust alb și orb, o scară în spirală în vârful căreia înflorește pînă uriașă a unui bătrîn gramofon, un candelabru somptuos, o masă de scris cu lampă de noapte modernă care se aprinde din cînd în cînd, ferestre cu jaluzele trase etc.), doi tineri bărbați joacă șah. Undeva, în fundul scenei, într-un jilț masiv din piele, un bărbat în vîrstă, imobil, îmbrăcat în ținută de gală, cu joben și mănuși albe, ținînd în mînă un baston lustruit, privește absent la ce se întîmplă pe scenă și în sală, ca un simbol etern al indiferenței și refuzului. Publicul intră, ca de obicei, cu treizeci de minute mai devreme în teatru, intră în liniște, urmărește decorul încercînd să înțeleagă simbolurile de pe scenă, să-și alcătuiască o imagine asupra celor ce vor urma, asistă comentînd în șoaptă la jocul prelung de șah al celor doi protagoniști, pînă cînd, treptat, invitat la meditație dar nerăbdător să participe la actul estetic anunțat prin afiș, aplaudă în semn de „atenție”. Așa începe spectacolul „Față în față cu lumea” de la Teatrul Bulandra. Spectacol de poezie și muzică, trăit și simțit cu incandescență, spectacol care își propune să dezbătă cu luciditate și gravă responsabilitate câteva din problemele omului contemporan.

Rar am asistat la un recital de poezie și muzică în atît de perfectă consonanță cu lumea în care trăim, atît de acut actual, de fierbinte, de incisiv. Prin poezie sîntem chemați să ieșim din spațiul banal de rezonanță al cuvîntului ca monedă uzată de schimb, să pătrundem sensurile filozofice ale metaforelor; prin muzică sîntem invitați să ascultăm mai atent vocile noastre interioare. Florian Pittiș se dovedește și în acest spectacol unul dintre cei mai profunzi interpreți de poezie ai timpului nostru. El se confundă cu poezia. El nu mai există parcă în sine și pentru sine ci numai pentru adevărurile zguduitoare rostite pe scenă, adevăruri care ating cele mai sensibile aspecte ale conștiinței. „Eu nu mai sînt, e-un cîntec tot ce sînt” — aceasta pare a fi definiția exactă a lui Florian Pittiș în acest spectacol! Mircea Vintilă, cu glasul său cald, învăluitor, suav, cu prezența sa hieratică, rămîne cîntărețul cel mai expresiv al tinerei generații, bărbatul tînăr care a găsit cea mai exactă modalitate de transfigurare a poeziei moderne prin muzică.

Reproșurile noastre sînt adresate faptului că elementele de decor nu-și găsesc întotdeauna exact semnificația prin miza în scenă și mai ales faptului că personajul imobil, indiferent din jilțul demodat, care reprezintă acea parte din noi sau din lume incapabilă să adere la frămîntările nobile ale epocii, rămîne pe parcursul spectacolului în afara demonstrației. Înțelegem că în intenția autorilor el trebuie să se confunde cu mobilele vechi și extravagante, mirosînd a mușgai, dar faptul că nu e subliniat semnificativ în această ipostază, simbolul său scapă spectatorilor.

Prin recitalul „Față în față cu lumea” Florian Pittiș și Mircea Vintilă ne învață cum se trăiește și cum se simte poezia vieții noastre. Dincolo de actul artistic, interpretarea conferită versurilor lui Geo Bogza, Geo Dumitrescu, Ioan Alexandru, Mircea Dinescu sau Adrian Păunescu (pe ale cărui poezii e conceput întreg scenariul spectacolului) reprezintă o adevărată lecție de poezie pe care o vom ține minte ori de cîte ori vom reciti cărțile de poezie ale vremii noastre.

ADRIAN DOHOTARU

N. R. Rîndurile de față nu vor să rămîină la nivelul consemnării unui spectacol eveniment, ci se vor o invitație adresată tuturor la un spectacol care poate deveni laborator, care se poate modifica pe parcurs, ca o sculptură cinetică, în relație directă cu sala, prin participarea efectivă a publicului la desfășurarea sa.

OPINII

O carte mincinoasă

Poeți români de azi (Editura „Cartea românească”, 1979) pare la prima vedere un op serios și temeinic întocmit, capabil să lămurească odată pentru totdeauna orice chestiune legată de lirismul nostru actual. Dacă am aminti numai înfățișarea impunătoare a volumului — peste 500 de pagini — și am să înclinăm să-l credem pe autor că a dorit într-adevăr să ofere „o imagine cit mai cuprinzătoare a poeziei noastre actuale” — p. 7.

Cine parcurge însă masiva lucrare înțelege că e vorba de o înscenare grosolană. Gheorghe Grigurcu este autorul unei mistificări ușor de descoperit. În zadar încearcă el să fure ochii cititorului executînd cu gravitate gesturile ritualului critic, ca un sacerdot incoruptibil și atoateștiutor, chemat să pună ordine în arena literară, ca singur deținător al tuturor secretelor. Autorul risipește în van mijloace de camuflare a scopului adevărat pentru care și-a compus volumul, neinteresat cituși de puțin de cauza poeziei naționale. Frazele frumos alcătuite, presărate uneori cu cuvinte rare, citatele din scriitori prestigioși, români sau străini, sistematizarea pedantă a celor 92 de poezii discutate în 14 compartimente distincte vor să acrediteze că avem în față o carte de anvergură, demnă de respect, plină de argumente și bogată în învățămînte, datorată unui specialist în materie. Dar întreaga convocare de forțe servește de fapt pentru a masca o răfuială cu o generație de poezii din care autorul volumului de poezii „Un trandafir învață matematica” n-a reușit să facă parte decît ca vîrstă, nu și ca talent. Comentariile despre alți poezii decît Nichita Stănescu, Grigore Hașigiu, Cezar Baltag, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Marin Sorescu ș.a., nu sînt decît perdele de fum înălțate pentru a-l crede pe criticul drapat în mîntia unui justiciar și a-l urma cu smerenie și atunci cînd renunță la tonul grav și exoresia echilibrată și lansează atacuri violente împotriva scriitorilor amintiți mai sus. Pe aceștia, Gheorghe Grigurcu îi întuteste la stîlbul infamiei, îi defăimează cu o plăcere neîsimulată, le ridică la rang de esență orice defect mărunț, le uzură dreptul de a fi socotiți reprezentanți de frunte ai acestui moment liric. Succesul lor provoacă autorului o vizibilă iritare și el caută să convingă publicul că se înșală acordîndu-le pretuirea de atîta ani, semnele poeziei autentice aflîndu-se, chipurile, numai în altă parte: „Prin poezii „noi serii”, alături, evident, de reprezentanții de seamă ai generațiilor mai vechi aflați în stadiu activ (de la Al. Philippide la Șt. Aug. Doinaș și de la Gellu Naum la Nina Cassian) dobîndim, credem, fundamentul cel mai solid al lirismului nostru de azi” (p. 25). Autorii pe care Gheorghe Grigurcu pariază sînt Mircea Ivănescu, Leonid Dimov, Cezar Ivănescu, Emil Brumaru, Serban Foartă și alți citiva, surprinși deseori în expresii memorabile, dovadă a unui evident har critic, a unei remarcabile puteri de analiză. Mircea Ivănescu este un „seraf ultragial”, lirica lui Emil Brumaru este „gentil liliputană”, poezia lui Cezar Ivănescu este „cea mai înaltă expresie a pasiionalității valahe, pornind de la Văcărești”. Poeții de mai sus sînt, desigur, remarcabili, dar

a afirma acest lucru nu înseamnă implicit a-i pune negri pe ceilalți. Cartea lui Gheorghe Grigurcu este o încercare de a introduce discordia în cîmpul poeziei contemporane de la noi, de a învrăjbi între ele generațiile de poezii — acum, cînd bătaia pentru o literatură bună ar cere unirea lor, și de a deruta publicul prin sădirea neîncrederii în valori recunoscute și apreciate de atîta vreme. Să fie doar un gest teribilist al criticului dornic să atragă cu orice preț atenția asupra sa? Sau gelozia față de participanții la un ospăț la care el nu a fost invitat și pe care îl contemplă de pe margine? La astfel de întrebări nu vom afla răspunsul așa că e mai bine să observăm lipsa de unitate a volumului, încropit parcă din tot felul de cronici literare, care nu are rigoarea și frumusețea unei demonstrații. El se transformă într-un fel de repertoriu de autori, util dealtfel, dacă ar fi fost întocmit cu bună-credință și dacă ar fi fost cu adevărat vorba de niște profiluri de scriitori, și nu de comentarii, de obicei, la cite una sau două cărți ale unui poet, după cum i-a fost norocul fiecăruia. Cînd ar fi avut, de pildă, șansa să discute o operă în amplexarea ei — vezi paginile despre Alexandru Philippide — textul analizează școlărește, volum cu volum, creația marelui poet, fără a aduce nimic nou, fără nici o tentativă de interpretare mai personală. (În treacăt fie zis, poezia Tainicul țel face parte din Monolog în Babilon și nu din Visuri în vîlcutul vremii, cum greșit se spune în carte.) Dealtfel, Gheorghe Grigurcu este mai interesant atunci cînd neagă decît atunci cînd susține pe cineva. Ce s-ar întîmpla cu Poeți români de azi dacă s-ar scoate din ea injustitiile comise cu atîta sînge rece? Lectura volumului ar fi destul de anevoioasă și plictisitoare s-ar instala repede în spiritul cititorului.

Cît despre dimensiunile volumului ele constituie o altă tentativă de păcălire a asistentului. Scuturat de citatele abundente, proporțiile lui scad vertiginos și din 500 de pagini abia mai rămîn jumătate de contribuție propriu-zisă a autorului. Totul uriaș, care ar fi trebuit să ne impresioneze, are în proporțiile sale reale dimensiunile unui opuscul. În locul unui savant descoperi un magician de bilci, care, cu panglici colorate fluturate abil, caută să te facă să crezi că e posesorul tuturor tainelor lumii.

Oricine are dreptul să-și spună opiniile, să conteste și să susțină păreri. Cu condiția să nu încerce să înșele opinia publică, să nu ascundă adevărul și să nu promoveze cu nonșalantă minciuna. Gheorghe Grigurcu este vinovat că a renunțat la morala scrisului și și-a deturnat talentul de exeget — pe care nu i-l contestăm — numai pentru a obține cit mai grabnic aplauze și a se face remarcat. Dar lipsa de cinste se plătește și în literatură. De aceea socotim Poeți români de azi o carte nocivă și apariția ei neavenită, deși destinul lirismului românesc nu va putea fi compromis de ea. Și ne mai exprimăm mirarea că o editură de prestigiu „Cărțile românești”, condusă de un mare scriitor, a permis publicarea unei astfel de lucrări care infestază climatul nostru literar.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

CAPITOLUL

În jurnalul de călătorie cu multe din virtutile genului, mai puțin poncifele, tipărește medicul Constantin Ioan Rădulescu: „Zile și nopți în Maroc”, Ed. Sport-Turism, 1979. Oprindu-se „pentru o clipă de mai mulți ani în viață” acolo unde „portocalli și mandarinii cresc din adînc, colorînd cu fructele lor galbene peisajul verde al colinelor, acolo unde pădurile pitice de măsline înveselească bledurile, unde Mediterana stă calmă și apele oceanului vîlesc neliniștite”, autorul pare sedus de exotismul decorativ, de fabulosul cromatic al acestei apropiate, dar atît de îndepărtate lumi (medicul-scriitor e și pictor, „totdeauna mi-au plăcut culorile”, mărturisește el, pe prima filă a cărții), dar, iată, răsfoind mai departe paginile, observi că elementele peisagistice, descrierile propriu-

zise, sînt, practic, subordonate unei alte preocupări, aceea de a transmite, prin intermediul unei largi palete de mărturii și fapte, ceva din tumultul uman, din procesele sociale și economice ale unei lumi ce încearcă, azi, să-și trăiască propria ei istorie. Altfel spus, autorul știe să vadă, să radiografieze și oamenii, și locurile, în procesele lor intime, să pătrundă în miezul problemelor cu care, la ceasul de față, se confruntă această lume. Remarcabile, în acest sens, paginile despre Medina din Fèz, acest sanctuar sau rezervație a istoriei, pe zidurile căreia s-a depus, îngrosîndu-i încremenirea solemnă, calciul atîtor și atîtor generații, dar care pentru oamenii de azi, în special pentru tineri, „devine pe zi ce trece insuficientă, nu mai place, este prea întunecoasă, sălbatică și primitivă, ca o imensă închisoare a aspirațiilor spre progres și emancipare”. Dacă este adevărat (cum scrie Marin Preda)

că „ceea ce poate să intereseze, în zilele noastre, într-o călătorie, este dacă ai pătît ceva”, cartea lui C. I. R. oferă amatorului de „pătânii” (văzute ca „subiect de un etern omenesc”, cum spunea tot M. Preda) destule file pline de interes, inclusiv o „Aventura în Sahara”, dezvoltînd un real talent de povestitor. Toate, însă, și întîmplările viei ale vieții, și considerațiile istorice, etnografice, artistice (cartea fiind, și sub acest raport, exemplară, ea comunicînd îndeașung de constructiv și de accesibil cu diverse categorii de lectori), sînt subsumate amintitei preocupări, autorul ambiționînd, și reușind în cele mai multe cazuri, surprinderea unor esențe. Vom mai nota, între „alte, calități ale cărții, gustul (a se citi: bunul gust) al reflecției intelectuale, pregnanța formulărilor aforistice, în genul „memorialelor” lui Ralea, și, nu în ultimul rînd, desenele care ilustrează paginile. Medicul-scriitor își secondează

rîndurile cu propriile desene, executate cu o peniță fină, exactă, de suavă fantezie, care face cu atît mai memorabilă tipăritura.

I. OLTEANU

Prin natura profesiei mele, urmăresc cu interes emisiunile de știință „Mai aveți o întrebare?” ale televiziunii. Mă refer la emisiunea din 21 mai cînd apreciați specialiști, doi biologi și un chimist, profesor universitar, au discutat despre fenomenul îmbătrînirii. Nu contest competența persoanelor invitate, dar cred că discuția a fost centrată asupra unei pseudoprobleme care — din punct de vedere filozofic — generează confuzii (un conferențiar a vorbit despre îmbătrînire ca „fenomen cosmic”, ireductibil la domeniul vieții). Este vorba, de fapt, de problema

de mai largă semnificație a metafizei care, aplicată în știință, poate da naștere la confuzii. Or, se știe că oamenii de știință au fost deseori siliți să imprumute unele cuvinte din limbajul comun sau din alte științe, atunci cînd le lipseau termenii adecvați, folosind — prin intermediul metaforei — unele analogii superficiale surprinse între fenomene cu totul diferite între ele. În acest sens, încă din secolul trecut, unii savanți au descoperit o analogie între uzura metalelor și fenomenul — specific biologic — al îmbătrînirii (și aceasta e de fapt o uzură). Aceste două fenomene, atît de diferite între ele, incomparabile prin natura lor, sînt denumite din întîmplare prin același cuvînt, dar aceasta nu poate justifica compararea lor. Ocupîndu-mă în cea mai mare parte a vieții mele — atît în activitatea mea didactică universitară, cît mai ales în cea științifică — de filozofie și în special de problemele filozofice ale

științelor naturii, mi s-a părut cel puțin nefirească axarea discuției — ce se anunța foarte interesantă — pe compararea unor fenomene atît de eterogene, ca îmbătrînirea biologică și uzura fizică a metalelor sau a substanțelor (comparare care a mers pînă la unele analogii „genetice” în unele construcții moleculare, fizice). Se vorbește curent și de „îmbătrînirea” sau „viața” stelelor (se nasc și mor) dar nimeni n-a încercat să compare această „viață” cu viața propriu-zisă a ființelor viei. Nu cred că fenomenul binecunoscut al descompunerii chimice a celulozei inerte în glucide și apoi în alcool e tot un fenomen de îmbătrînire. Cu astfel de „extensiuni” arbitrare ale sensurilor unor termeni se ajunge la denaturarea sensurilor — consacrate de milenii — ale unor termeni științifici. Ce e comun între tristetea vremii și aceea a timpului și cărui om de știință i-ar trece prin cap să analizeze aceste două fenomene, numai

Să ne cinstim ctitori

S-au împlinit 160 de ani de la nașterea marelui patriot și revoluționar Nicolae Bălcescu, autorul Istoriei Românilor supt Mihai Vodă Viteazul.

NICOLAE BĂLCESCU

„Junime Română! Timpul grăbește să ne ridicăm caracterele, să smulgem egoismul din inima noastră, să ne pătrundem de misiia Românilor. E timpul de lucru și de o gândire frățească și să jurăm pe atîția secolii de selavie că nu vom pregeta pînă nu vom lumina poporul. Datoria noastră e mare: trebuie să știm a ne ridica pînă la dînsa. Trebuie să arătăm că în junie e entuziasmul lucrurilor mari și devotamentul pentru adevăr.”

Vorbiri și scrieri românești

Eufonie și „eufonie”

Cînd poetul George Sion a spus despre limba noastră: „mult e dulce și frumoasă”, el s-a referit, desigur, la armonia vorbirii românești, la imbinarea plăcută a sunetelor și a cuvintelor, excluzînd efectele neeufonice produse, uneori, prin neglijență, de alăturarea intempestivă a unor elemente lexicale. Și nu este vorba, în atari situații, numai de efecte neeufonice: nu o dată ciocnirea sunetelor produce sensuri de-a dreptul triviale...

Intr-o schiță umoristică, intitulată *Ca-dou*, autorul, I.L. Caragiale, pune în gura unui personaj ridicol cuvintele: „...m-am gîndit să vă aduc la fișecare cite ceva ca cadou”. Este cit se poate de evident că, prin asocierea ultimelor două vocabule ale enunțului citat, marele nostru scriitor a urmărit să potențeze efectul comic pe care acțiunile personajului în cauză îl trezesc la tot pasul, inclusiv vorbirea sa cacofonică.

Dintre multele prestigioase — și, de astă dată, directe — reacții împotriva exprimării neeufonice, să amintesc, aici, în treacăt, pe cea a lui Titu Maiorescu ma-

nifestată în mai multe rînduri. De pildă, cînd eminentul critic citează din scrierea unui autor formularea „elemente aduse ca captivi”, el notează ironic, numaidect în paranteză: „eufonia este a d-lui Radu Rosetti”. (Vezi articolul *In chestia poeziei populare*.)

Cu toate acestea, exprimările „eufonice” de tipul celui pe care o sfichiua Maiorescu pot fi, din păcate, frecvent întâlnite.

Vom cita două exemple, numai două dintre cele, numeroase, existente în unele publicații — și aceasta, firește, pentru a nu-i permite formulării cacofonice o etalare la dimensiunile ei reale.

Primul exemplu sună așa: „Dacă aș încerca ca într-o formă lapidară să rezum...” (S-ar fi putut spune: „Dacă aș încerca să rezum într-o formă lapidară...”)

Al doilea exemplu aparține altei „specii” a neeufoniei: este vorba de apariția aceluiași sunet în mai multe cuvinte succedate direct. Iată: „Unite tematic de ideea de drum, prozele sint...” (S-ar fi putut scrie: „Unite, ca temă, de sensul drumului...”)

Cum se explică asemenea „eufonii”? Cred că autorii respectivi nu-și dau seama că atari exprimări dăunează scrisului lor, pentru motivele arătate, și, de asemenea, cred că lucrările normative de specialitate poartă vina de a nu se referi la ele, firește, condamîndu-le...

N. MIHĂESCU

Cronica literară

Ștefan Aug. Doinaș: „Hesperia”

Hesperia ne amintește, în primul rînd, că Ștefan Aug. Doinaș e traducătorul în românește al lui Hölderlin. Primul ciclu reia, cu o singură excepție, ineditele din *Alfabet poetic*, volumul selectiv anterior. Toate ni se par însă compuse în spiritul programului conținut într-un alt titlu de rezonanță: *Conjurație poetică*. Poetul vrea parcă să întemeieze o religie a poemului și să facă din poezie o meserie ocultă. Pentru aceasta redescoperă mai întîi forța magică a cîntecului. Dar calea spre mit și spre fundamentele lirismului trece, cum sugerează poetul, prin Hölderlin. Cîteva poeme cel puțin par comentarii la versurile acestuia, citate ca moto. Apropierea de marele poet german e însă una de substanță și nu se reduce doar la anecdotică mitologică. Poetul visează la un spațiu numai al poeziei, la o lume fără întindere („locul-neloc”) transfigurată de logosul primordial. Apoi dialogul cu timpul se transformă în dialog cu destinul. Osînda poetului e de a conjuga omenescul cu divinul, în sensul religiozității poetice, și de a spori astfel ființa. Numai el are putere să treacă lucrurile în veșnicie: „Durabilul însă demult s-a zidit / în văzduh — cu poezii”. Hölderlin spunea „Was bleibt aber, stiften die Dichter” („Ce dăinuie însă poezii-ntemeiază”). Uneori poetul invocă deopotrivă, cu aceeași voluptate, realul și absența acestuia — contrariile (în totalitate) fiind o altă imagine a plinului existențial. În fond, pentru ca ceva să fie revelat trebuie mai întîi să fie ascuns. Tonul poemelor e și el sublim imnic, în ciuda sintaxei destul de contorsionate. Nu e acea „bolboroseală divină”, de care vorbește undeva poetul. Dacă ar fi să dăm totuși o definiție, poeziile lui Doinaș ni se par alcătuite de „forme senine” ce innoptează în cuvînt. Noaptea logosului e ținutul lui Orfeu. Într-un poem scribul se naște din propriul său nume, iar el la rîndul său zămislește din nou lumea din cuvinte (*Cuvîntarea scribului*). Dar și cuvintele, într-un fel, se nasc și nici o geneză nu este inocentă: „Sunt oare cuvinte? Captivă, / materia altui tărîm / palpită suav-eruptivă; / grăim, și grăind omorîm / fierbîntele, purul, plîpîndul, / și singele lor ca din teasc / ne umple de spaimă, și bindu-l / abia le simțim că se nasc...”

În alt plan, mitul hesperidelor asază poezia sub semnul tinereții și rodirii veșnice. Dar așa cum chipul poetului apare, la un moment dat, șlefuit de idei (în *Amințirea poetului*), în locul unei naturi a zeilor Doinaș preferă tablouri de limbaj, însuflețite mai mult de elanul gnostic. Natura înseamnă aici mister, enigmă — fie și o „enigmă lehoză”. Se infiltrează, cu alte cuvinte, treptat sentimentul înstrăinării de natură. Am pomenit mai înainte „locul-neloc”, un fel de *Niemandsland*. Imaginea, aproape de neconceput plastic, se subtilizează într-un joc grațios de contrarii, cu ecou metafizic: „Ca lui Ahile-n călcii, ca pe spatele / invulnerabil, sub frunză, o pată: / — așa străluceste din marele Tot / un fragment ispitind, parcă, lancea. / / Mistice deschisă sub ceruri — sensibila / zonă e zilnic rănită: o floare-i / de-ajuns, un cuvînt; uneori sub sărut / se destramă țesuturi plîpînde”. După cum se vede, deosebirea față de Hölderlin sint la fel de mari ca și asemănările. Diferențierea se realizează mai ales în limbaj, deși starea de poezie la Doinaș e tot un extaz lucid. Uneori se face simțit sentimentul de pustiu și neîmplinire. Și cînd poetul nostru invocă din nou un vers din Hölderlin („Und wozu Dichter in dürtiger Zeit?” — „Și la ce bun poetul într-un timp secetos?”) n-o face chiar indiferent. De acum și reprezentările cele mai luminoase (bănuim) vor avea un revers thanatic. Se poate scrie deci despre eternitate nu neapărat solemn. Iar dacă poetul nu-și exprimă întotdeauna indoielele, cel puțin le insinuează: „Oare acesta e drumul Poetului? Tu l-ai urmat. / Din explozia formelor sacre, păstrat-ai / doar zorii limbajului vechi, ca o lavă / corosiv-grăitoare de sine”.

În al doilea ciclu, *Parada orelor*, domină surprinzător gustul pentru spectacol, care tinde să se interiorizeze. Textele conțin de astă dată reprezentări ale percepției diurne, spuse totuși cu un aer criptic. Un poem ca *Heraclit* adună la un loc toate contrariile posibile. Se configurează o stare de spirit, dar și un mod poetic: „Armonie-n conflict precum arcul și lira”. Alte poezii dezvoltă metafora oglinzii confuze. Impresia e de senzorialitate rece, filtrată intelectual.

Țara lui Orfeu este un ținut la fel de indeterminat ca și „locul-neloc”. Undeva îl spune „Limb în delir” sau „Limb al zilnic repetatei invierii” — adică regat al morții și jubirii. Orfeu însuși este cel care a fost dincolo, deci un dublu al poetului. Iată cum formulează acum programatic tentația realului: „Un dublu al meu, pe care insurgenții / păunii îl strigă în amurg pe nume, / se află-n comă. Incapacitatea / realului de-a se-nălța la starea / de ficțiune semnificativă / l-a otrăvit”. Alteori e vorba de un ținut inaccesibil. Poetul se depărtează de fabulația mitologică propriu-zisă și ne oferă de fapt interpretarea mitului: „Să știi, prietene, că ești departe / de Țara lui Orfeu. Și nu se știe / de-o vei atinge: cîtece deșarte / se nasc oricînd, există-o moarte vie”. Ștefan Aug. Doinaș scoate din mitul orfic aproape tot ce se poate scoate. Ne-a mai impresionat *Balada prințului nesărutat*, un scenariu despre iubire, asceză, virilitate și moartea inocentă. Poetul a renunțat se pare definitiv la subiect și anecdotă în favoarea lirismului.

CORNEL MORARU

CAP LIMPEDE

pentru că se folosește același cuvînt? E atît de mare deosebirea dintre uzura fizică și îmbătrînirea biologică, încît discuțarea lor împreună și compararea lor numai prin faptul că sînt denumite prin același cuvînt riscă să dea naștere la multe confuzii și să contravină astfel scopului, educația științifică în lumina materialismului dialectic propusă de aceste emisiuni.

Conf. univ. HEINRICH USCHERSHON

TEATRU

BOEMA CINTĂ, SPECTATORII SUSPINA

Teatrul „C. Tănase” are o nouă premieră. De cîteva zile, la grădina Boema se joacă „Boema cîntă, ride și dansează”, dar totul este contrazis la puțin timp după ridicarea cortinei. Premiera nu e premieră, iar Boema mai mult plînge și oftează.

Din păcate, pe afiș nu apare nici un autor, ceea ce creează din capul locului niște nedumeriri. Cînd părăsești grădina lucrurile se clarifică puțin, în sensul că multe scenete îți sînt cunoscute, ele aparținînd unor autori dintre care unii de mult nu mai sînt printre noi. Asta înseamnă, probabil, că din dorința de a face economie direcțiunea teatrului s-a gîndit mai mult la acest capitol din buget decît la spectatori.

Mă rog, este un fel de a privi lucrurile puțin cam ciudat.

În ultimii doi ani, în aceeași grădină, am asistat la spectacole de o bună ținută artistică pe care le datoram, dacă memoria nu ne înșală, lui Mihai Maximilian. Am fi dorit și în acest an cel puțin un asemenea spectacol, dacă nu unul mai bun, din simplul motiv că vremea nu stă pe loc.

De data aceasta am plecat dezamăgiți, cu atît mai mult cu cît ne așteptam la unele îmbunătățiri artistice, ca urmare a criticilor juste pe care revista

noastră le-a adus, nu de multă vreme, teatrului de pe Calea Victoriei. Cu acel prilej am relatat punctul de vedere al unui om de mare specialitate și rafinament artistic, care printre altele ne-a declarat că este condamnat să asiste la un spectacol în care una scriem (pe afiș) și alta fumăm (pe scenă). În seara cînd am luat loc în stal, Al. Lulescu n-a apărut în spectacol, cu toate că era trecut în fruntea distribuției. Din păcate nimeni nu ne-a explicat, cum era obligatoriu, de ce...

Scenetele, așa cum am mai spus, au mai văzut lumina rampei și în alți ani. De data aceasta pe lingă faptul că erau cunoscute, au mai fost și prost interpretate. Oare la revistă nu se știe că nu oricine poate apărea pe scenă? Pe lingă bunăvoința mai este nevoie de puțin talent și ceva față scenică. Din păcate, mîna experimentată și sigură a regizorului, Constantin Dinulescu, nu s-a prea simțit.

Baletul nu aduce nimic

nou în afara costumelor, pe care le-am mai admirat cel puțin o dată. Cît privește orchestra, cînd o vedeai te apuca mila. Fiecare membru era îmbrăcat așa cum a plecat de acasă. Decorul jalnic, iar scena avea lipsă, probabil, o scîndură, ceea ce ne face să anticipăm un eventual accident.

Ciupi Rădulescu, cuplețist de talent, nu a putut face nimic. Este drept că în scenete nu a avut parteneri, dar pînă cînd cuplețele lui vor avea un subiect invariabil, fotbalul? Vorba lui Tănase: pînă cînd, măi, pînă cînd?

În reprezentatie apare, după o absență de doi ani, cunoscutul cîntăreț italian Antonio Furnari. Ne-a mărturisit, la începutul microrecitalului, că de data aceasta este într-un turneu în lume. Teatrul l-a trecut însă pe afiș. Dacă va sta în fiecare țară cîteva luni, atunci riscă să lasă la pensie fără a-și termina turneul. Și e păcat, cu atît mai mult cu cît pu-

blicul bucureștean îi cunoaște de ani de zile repertoriul.

După părerea noastră, un asemenea spectacol din vechituri, sîrac în idei și conținut, nu face nici un fel de cinste Capitalei.

DAN BÎRLĂDEANU

PLASTICĂ

Cu toate că pictorul de șevalet Constantin Nircă de multă vreme este preocupat de străvechea artă a întîlnirii lutului cu focul, pentru prima oară acceptă confruntarea cu publicul bucureștean, în sala „Galateea”, unde expune un număr de 40 de platouri de porțelan pictate cu cobalt. Pentru cei care vizitează de regulă săliile de expoziții, întîlnirea cu Nircă poate părea un gest singular înscris în peisajul expozițional al Capitalei. Pentru autor însă, această expoziție înseamnă verificarea unei pasiuni: porțelanul, care-

atrage datorită posibilităților de expresie dar și procesului tehnologic plin de neprevăzut. Platourile artistului, pe care filigranează cu albastru de cobalt scene din folclorul și obiceiurile poporului nostru, dar și imagini din numeroasele țări pe care le-a vizitat, capătă o forță de o fantastică autenticitate, datorată echilibrului dintre suprafețele colorate în raport cu albul glazurat. Platourile beneficiază de o cromatică și simetrie aproape perfecte, iar expoziția este urmărită cu mult interes și participare.

B. DAN

„Caminante”

Jurnal mexican (69)

Note răzlețe

3.

La început, Tatle a fost numai un nume, un semn, un ecou destul de vag dintr-un mit. Ceva care unește uimirea cu înțelepciunea fără să le degradeze, într-o stare de inocență pe care n-o mai găsim decât la copii. Mi-a căzut în mină un album și, în el, fără să mă fi așteptat la asta, i-am găsit acum o imagine reală, posibilă, lui Tatle. Nu mă interesează că această fotografie e a unui copil adevărat din Mexic. (Nici măcar nu știu din ce parte a Mexicului este.) Ceea ce mă interesează este că în căutătura lui bănuitoare am recunoscut ceva din ficțiunea mea; destul de echivocă dealtfel, acceptând că poate exista un copil în vîrstă de cîteva veacuri.

Natura mexicană se comportă ca și vechii zei ai acestei țări. Se vorbește despre insomnia vulcanilor. La erupția unuia dintre ei, o întreagă regiune a fost pustie, iar din două sate evacuate n-a mai rămas decât clopotnița bisericii deasupra stratului de lavă. Taifunuri și uragane cu nume indiene devastează uneori coastele. Ploile sînt violente ca și seceta. Și se pare că nici cutremurele nu sînt foarte rare. Acalmia naturii mexicane e numai aparentă. Ca și acalmia mexicanului pe care dacă l-ai insultat, vai!

Maratonul i-a costat pe greci, dacă-l credem pe Herodot, moartea a 122 de soldați. Cezar pretinde că la Farsala a pierdut numai 200 de oameni. În schimb, la inaugurarea marelui templu din Tenochtitlan, cu vreo trei decenii înainte de venirea spaniolilor, au fost sacrificați 20 000 de prizonieri.

S-a spus că sacrificiile umane practicate de azteci nu erau inspirate de cruzime, nici de ură. Că erau răspunsul unei lumi permanent amenințate, ce-și plătea mintuirea provizorie cu sînge. Și că, deci, cel sacrificat, nu era un inamic ucis, ci un mesager trimis zeilor să-i regenereze. Toate acestea sînt probabil adevărate. Dar oricît adevăr ar exista aici, nu-l putem accepta fără nici o urmă de amărăciune. Omul e, firește, „măsura tuturor lucrurilor”. Această măsură a fost totuși adesea, cum spunea cineva, o măsură tristă. Ea a fost ofensată, strivită, mutilată, constrinsă, azvîrlită în lanțuri, în tăcere. În moarte de o putere ce nu și-a schimbat uneori decît scena. E adevărat, de pildă, că aztecii n-au avut un nebul care să dea foc Tenochtitlanului, dar felul cum toată lumea sîrta pămîntul pe care călca Moctezuma ne-ar îndreptăți să credem că ei n-au avut un cal ales printre nobili numai datorită faptului că n-au cunoscut pînă la venirea spaniolilor caii. Și cum să uităm că lumea de azi nu e chiar atît de inocentă cît vrea să pară cutremurîndu-se în fața piramidelor din Mexic?

Abia acum e momentul să recunoaștem că pe treptele acestor piramide ne rămîne și altceva decît oroarea. Omul a mers aici cu iluzia pînă acolo încît a crezut că poate exorciza moartea. Așa cum deșertul și-o creează pe Fata Morgana, fiica nefericită a năsiurilor, sortită să nu atragă pe nimeni decît pentru a ucide și să nu fie atinsă decît pentru a muri ea însăși.

Probabil, gîndesc mai ușor în metafore mitologice, de aceea mă întorc mereu la Quetzalcóatl. Ele se transformă de la sine în noțiuni morale. Sînt mai puțin uzate și după ce le-am gîndit, chiar în tăcere, continuă să lumineze ca o fosforescență ciudată. Și, vorba lui Goethe, tot ce mă sperste e adevărat. Puțin îmi pasă, în definitiv, că fluturii grași și colorați de aici au nume complicate în zoologie. Eu voi pleca fără să știu cum se cheamă. Dar am văzut fluturii dormind pe tășul securii de obsidian și i-am văzut stînd cu aripile desfăcute pe fruntea și pieptul stațiilor. Asta îmi spune infinit mai mult decît o enciclopedie întreagă de nume savante. La nevoie, cine vrea să mă confrunte cu enciclopediile n-are decît să considere că n-am fost în Mexic, ci într-o țară cu acest nume; unde în fața zeilor de piatră am simțit că în zadar le-am adresa în clipele de melancolie strigătul lui Apollinaire: „Fie-vă milă de noi, de noi cei care trăim această îndelungată gilceavă dintre Ordine și Aventură”. Cu excepția lui Quetzalcóatl, șarpele înaripat, ei nu surid țării.

Uneori am fost tentat să le dau dreptate celor care nu s-au mișcat niciodată din orașul lor. Poate în mine mă trăiește copilul care s-a despărțit greu de Munții Făgărașului și care nu poate uita cerul unde numărăm stelele noaptea, cum numeri boabele de porumb. Și poate că acesta e norocul meu. Dacă e un noroc să poți călători, e un nenoroc să nu simți niciodată că o călătorie are limite dincolo de care devine insuportabilă. La Roma, în fața Columnei lui Traian, am fost convins că sînt urmașul unuia dintre dacii care mor pe această columnă nesuportînd să trăiască departe de geografia ce le-a fost hărăzită.

Există momente cînd și despre fericire se poate spune ca despre Popocatepetl: „se vede”.

OCTAVIAN PALER

Demnă strălucire

Selecționarea materialului prezentat de interpreții de muzică populară, fie în vederea gravării pe disc, fie pentru audițiile de Radio, TV sau alte împrejurări, este o muncă de răspundere foarte anevoioasă.

Astfel fiind, atît pentru simplificarea acestei munci cît și pentru economisire de timp, li se cer candidaților să prezinte pe bandă de magnetofon repertoriul asupra căruia comisia muzicală urmează să-și dea avizul. Alături de înregistrare, interpretului îi revine și obligația de a prezenta un dosar cu textele acestor cîntece spre a fi verificate de comisia literară.

Dar dacă cu ani în urmă cîntecele se cereau înregistrate corect, în întregime, nu știm de ce în ultima vreme i se cere cîntărețului să prezinte numai prima frază melodică pe bandă, firește cu textul ce îi aparține.

Nu prea pricep tîlcul acestei noi metode. Uneori, vreun cîntăreț mă roagă să-l înregistrez pe aparatele mele banda ce urmează s-o prezinte comisiilor de selecție. Deși îi fac hațîrul, această prezentare de „mostre” deloc nu mă satisface.

Înregistrarea unei singure fraze melodice nu mi se pare defel concludentă. Aidoma unui trunchi fără crăci, ce-ți pare mort și lipsit de viață. Privindu-l nu-ți poți da seama de o într-adevăr uscat sau mai are puțința de a se primeni cu noi și noi ramuri înverzite.

Ascultarea ciuită a cîntecului nu-mi îngăduie să lămuresc în ce fel interpretul îi va da viață. Va introduce el oare de-a lungul execuției nenumăratele variații obligato-

rii în desfășurarea cîntecului popular atît din punct de vedere strict muzical cît și îngemănat cu textul?

Criteriile autenticității nu pot fi stabilite decît la o ascultare integrală. Dar să admitem că acei ce au născocit noul procedeu sînt atît de pricepuți încît se pot orienta și în acest fel. Tot așa cum savanții etnomuzicologi clasifică melodiile după anumite criterii de orînduire și prin reducerea lor la caracterele esențiale.

Procedeu, după cum se poate vedea, exact invers.

Deci dacă folosirea acestei metode rezumative își poate găsi, cu oarecare bunăvoință, justificare, nedoritul apare în clipa în care mijloacele se confundă cu scopul în sine.

Constatarea mi-a fost prilejuită de o emisiune de muzică populară programată, nu de prea multă vreme, pe micul ecran.

Cîntăreți... Cîntăreți... Mulți și multe. Din păcate nici nu i-am prea văzut, nici nu i-am prea auzit. Nici dacă aveau sau nu aveau reale calități, nu mi-am putut da seama. Se succedau, cavalcadă nebunică, într-un asemenea iureș că nu ne era cu puțință, nouă, telespectatorilor, să citim nici măcar întreg numele interpretului, darmită să urmărim melodia sau să înțelegem cît de cit din ea.

Și cum am fi putut-o urmări dacă fiecare cîntăreț nu cînta decît prima strofă a cîntecului? Cum am fi putut să ne dăm seama de valoarea cîntăreților, de valoarea cîntecelor în această prezentare „non stop” în care s-au depănat, parcă, benzile

propuse de cîntăreți în vederea înregistrării eventuale?

Am fi preferat și ne-ar fi fost cu mult mai folositor să ascultăm în locul nenumăratelor cîntece prezentate atît de fragmentar, doar cîteva cîntece bine alese și prezentate așa cum se cuvine și cum li se cuvine: de la început și pînă la sfîrșit. Nici trunchi gol, nici rămurele stînghere, ci falnic copac în toată nobila lui strălucire.

Ne punem întrebarea: cui oare folosește o asemenea emisiune? Oare bieților interpreți goniți de la spate pentru că s-au văzut și ei, în sfîrșit, „promovați” la TV, spre fericirea familiilor iubitoare, a vecinilor și a cunoscuților? Oare celor care își inchipuie că realizînd în minimum de timp maximum de „prezențe folclorice”, au bătut toate normele prevăzute cu privire la prezența muzicii populare pe micul ecran? Nu, nici unora, nici celorlalți și cu atît mai puțin folosește telespectatorilor iubitori de muzică populară românească, de adevărată și demnă muzică populară românească.

Iar nouă ne e teamă că o asemenea atitudine, departe de a dovedi dragoste față de creația populară, respect față de popor și față de misiunea ce li s-a încredințat, nu face decît să bagatelizeze ceea ce se cădea promovată. Promovată în demnă lumină și mîndră strălucire așa cum a fost zămislită muzica populară românească, cum dăinuie de veacuri și cum noi toți cei ce o iubim și respectăm dorim să dăinuie în veac.

Ar fi de dorit ca nimeni să nu își inchipuie că poate înlocui cu reflectoare această demnă lumină și nici cu paiele — chiar de le va numi țărăncuțe „fluturi” — mindra ei strălucire.

HARI BRAUNER

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

Citeva fapte diverse și fiorul sfînt al artei

Preocupăți înainte de toate, cum e și firesc, de evoluțiile artistice propriu-zise, comentatorii Festivalului național „Cîntarea României” sînt prea puțin atenți la faptul, divers intîmplat fie pe scenă, fie în afara ei. Și totuși, cît de încercat de emoții este acest fapt ce probează, cu o unanimă elocvență, acel fior sfînt al artei ce-i innobilează pe oamenii simpli. Aducîndu-i din viața și munca lor cînsilită, anonimă, în prim-planul atenției publice. Și aceasta nu din vreun orgoliu, ci pur și simplu din imboldul lăuntric de a arăta semenilor frumusețea înnăscută și crescută într-atît în ființa lor încît, vorba prietenului meu, pictorul Sabin Bălașa, simt într-o zi că li se dilată sufletul.

L-am invocat pe atît de vizionarul și profundul nostru artist poate și pentru că, intîmplător, la Suceava, i-am întîlnit semnătura în caietul personal de impresii, sub un adevărat poem dedicat unui împătimit al culorilor, pictorului amator Romeo Calancea, care nu e altul decît șeful agenției Tarom din localitate. Mergînd să-mi iau bilet de avion, un amic mi-a recomandat să-l rog pe nea Calancea să-mi arate „agenția” lui artistică. Cu acea amabilitate proprie oamenilor de prin aceste locuri, artistul din orele libere de grijile zborului m-a condus într-un cotlon de ia subzol unde era concentrată parcă întreaga lumină ce se revărsa peste Țara de Sus, peste dulcea Bucovină, slăvită de Eminescu. Căci ea

era prezentă într-adevăr, cu toată ființa de ieri și de azi, în viziunile zugrăvite, cu predilectie pe stîci, ale lui Romeo Calancea. Alegoriile cu Ștefan cel Mare erau dominate de legenda cu stejarul din Borzești, numai că de data aceasta stejarul îl intruchipa pe domnitorul însuși, nu mai era copacul de care fusese legat în jocurile copilăriei. Tot într-o postură solemnă apare în picturile lui Romeo Calancea această domniță a cîntecului bucovinean care este Sofia Vicoaveanca. Oricît de tentați am fi să relevăm diferitele ipostaze de pictor, grafician, caricaturist ale lui Romeo Calancea, trebuie să spunem că vocația sa artistică s-a ilustrat și printr-o bogată activitate de animator al cîncuburilor sindicatelor și pionierilor și al unor cercuri foto. Chiar la faza interjudețeană a „Cîntării României” Romeo Calancea figura deopotrivă cu lucrări la expoziția de artă plastică și cea de fotografie.

Tot de pe plaiuri moldave de origine este și muncitoarea poetă Maria Cristea-Vrancea care, plecînd cu patru copii de mină, în urma unei nefericite intîmplări familiale, și-a găsit și loc de muncă și cămin pe malul Dunării, la Oitenița, unde lucrează de mulți ani la filatura din această localitate. Primul secretar al Comitetului de partid al acestui oraș s-a îngrijit să i se dea o locuință, inclusiv o butelie necesară gospodăriei. Vrednica muncitoare și-a crescut și își crește exemplar copiii, acum cu toți aproape mari, în orele de ră-

gaz, dăruindu-se însă și poeziei. Așa se și cheamă prima sa carte, „Dăruire”, tipărită, pe banii ei muncii, la Editura „Litera”, nu din veleitarism, ci pur și simplu pentru că tovarășele sale de muncă de la filatură îi tot cereau „dă-ne și nouă cartea ta de versuri”.

Demnitătea dată de fiorul sfînt al artei i-a adus la mine, într-o pauză a fazii județene de la Alba Iulia, pe doi baci din Loman, însoțiți de tovarășul lor de scenă, profesorul de matematică Filimon Petru.

— Care-i baiul, baciule Nicolae Bădea? i-am zis eu celui mai în vîrstă, care apropie 80 de ani.

— Apăi e unul vechi și ceream să ni se facă dreptate. Dreptatea pe care o caută cei din Loman este să li se recunoască întîietatea în constituirea primei formații de flueriști din țară, căci, cum zice al doilea baci, și el trecut de 70 de ani, Stancu Ilie a lui Petru, dînsii au fost la scînteia începutului și nu ciobanii din Jina. Ba, pe deasupra, nu numai că am fost primii, după cum dovedește și un calendar al oierilor pe 1937, dar „grăunțele” săsărit atunci i se ține sămînta” din moment ce la Loman în toată easa e un fluerăș și numai baciul Bădea Nicolae are cu dînsul „trei activiști cu fluerul”.

În speranța că toate faptele diverse relatate vorbesc prin ele însele, mi se pare de prisos să le mai comentez. Ele dezvăluie în egală măsură un mare adevăr de viață, miezul de foc al Festivalului național „Cîntarea României”: acea înălțare atît de personală a oamenilor muncii prin artă, prin mesajul ei unanist atît de profund.

NICULAE STOIAN

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Fählt ein...

Sfîrșitul fiecărui Appel — la Birkenau-Auschwitz — era așteptat ca o minune. Abia după terminarea lui puteai considera că ai mai supraviețuit o zi.

Pregătirea apeluului dura ore întregi. Ore întregi eram izbiți cu bita incovoiată a șefului de baracă și a ajutoarelor sale ori cu vîna de bou pînă se forma din 1000 de inși, fără nume și fără să poarte măcar un număr, din 1000 de inși istovii care abia se țineau pe picioare, un front perfect aliniat din rînduri de cite cinci.

După teribila clipă în care trecea SS-istul prin fața rîndului tău și cînd o simplă tresărire era suficientă ca să nu mai fii printre cei vii, în tine totul era încremenit, mort. Ți se oprea și respirația. Rămînea viu numai auzul. Trupul, creierul, inima, viața din tine — ca să renască, ca să se pună în mișcare — aveau nevoie de un cuvînt, de cuvîntul *stimm!*, rostît de SS-ist, și care însemna că numărul celor în picioare, adunat cu cel al cada-

vrelor din flancul drept, corespunde cu totalul înscris în carnetul lui în seara anterioară.

După ce rostea cu glas tare *stimm!*, SS-istul părăsea platoul cu pași egali, ritmici. Asta prevestea că peste cîteva minute, cînd pe toate platformele din lagărele Birkenau-lui se va striga *stimm!*, corespunde, vom putea spune că am mai supraviețuit o zi...

Dar dacă într-un singur lagăr, în A sau în B, ori în C... pe un singur platou din fața unei barăci, SS-istul răcnea *fählt ein!*, lipsește unul!, atunci cei peste 100 000 de *Häftlingi* din Birkenau trebuiau să continue să stea în poziție de drepti o oră, două, trei... toată noaptea, în ploaie, pe furtună, după cum le era norocul. Cei sleiți de puteri leșinau, se prăbuseau, dar nimeni nu părăsea frontul pînă cînd din lagăr în lagăr, din baracă în baracă nu se auzea cuvîntul *stimm!*, corespunde.

Și totuși, cînd auzeam răcnetul speriat al SS-istului *fählt ein!*, lipsește unul!, nu intram în panică, nu disperam. Dimpotrivă, o zvîcnire interioară ne insenina fe-

țele pămîntii. Ne priveam unii pe alții fără să rostim nici un cuvînt. În ochii noștri licărea speranța: poate, unul a scăpat.

Unul singur din 100 000 ar fi fost, firește, foarte puțin. Suficient totuși pentru a ne convinge că din acel blestemat lagăr se poate ieși și pe altă cale decît *durch den Kamin, prin coș*.

Speranța se topea repede. Pe platou apăreau, urmați de SS-ist, *Lagerälteste* și cîteva *Kapo* trăgînd după ei un cadavru ori un *Häftling* găsit leșinat la W.C.-ul comun sau prăbușit în cine știe care colț uitat al lagărului. *Häftling*-ul, bătut la sînge, era aruncat în flancul drept al frontului, peste celelalte cadavre și, din baracă în baracă, din lagăr în lagăr, se auzea din nou cuvîntul salvator *stimm!*, corespunde.

Și totuși, zi de zi, răbdînd ore întregi loviturile — cu bita incovoiată sau cu vîna de bou — ale șefului de baracă și ale ajutoarelor sale, încremenit în poziție de drepti, cînd SS-istul trecea prin fața rîndurilor, așteptînd cu respirația oprită salvatorul *stimm!*, undeva, ascunsă în adîncul sufletului nostru, se infirpa o rază plăpîndă de speranță că poate totuși, azi, cel care va provoca iarăși răcnetul SS-istului *fählt ein!*, lipsește unul!, va fi mai norocos.

OLIVER LUSTIG
fostul *Häftling* nr. 112 398

Ziua și secerișul încep la aceeași oră

În acest viitor oraș din cîmpia de nesfirsite lanuri a Olteniei care este Bărca, a devenit un obicei, sursă de tradiție și sursă de belșug, ca ziua și secerișul să înceapă la aceeași oră. Oră din zori, timpurie tare, căci, dintre toate proverbele însușite de localnici cel mai iubit pare să fie cel ce susține că ziua bună se cunoaște de dimineață. Cea mai limpede dovadă că e așa și nu altfel o constituie faptul că azi, vineri, 29 iunie, țaranii de la „7 Noiembrie”, aflați într-o frățească întrecere cu două cooperative agricole de producție, s-au apucat de treabă încă înainte de primul cîntat al cocșilor. Combinate, cite sînt

prezente în punctul numit Ciocănel din cele 23 cite sînt cu toate la nivelul comunei, n-au început încă să umble, pămîntul fiind prea moale, după ploile din ajun, pentru greutatea lor, dar munca e în toi, înțelegînd prin asta că se seceră manual și că autocamioanele intră pe arie cu băgare de seamă și pe niște podiști de lemn improvizate. Am fi putut, zice primarul Florica Bădeancă, lipsit de somn în tot timpul anului și, cu atît mai mult, în campanie, să băgăm camioanele sau să mai așteptăm să dea o idee de soare, dar nu ne-a convenit nici o variantă, nici cealaltă, fiind hotărîți să ne grăbim cu recoltatul

și să protejăm pămîntul, de pe urma căruia avem parte de producții mari și de îndestulare.

Cum spuneam, secerișul manual e în plină desfășurare. Îl practică oamenii, se mai zice încă la Bărca om în loc de bărbat, îl practică femeii cu miini la fel de vînjoase și de bătătorite, Ion Gidăr, Ecaterina Virtosu, Ion Măcișanu, Ștefan Cio-cionică sau Ecaterina Călin reintorcindu-se la bătrîna unealtă numită seceră din nevoie și din indicație. Din nevoie pentru că griul, cultivat la scara întregii comune pe mai bine de o mie de hectare, a fost bătut de piatră și culcat de ploaie, pîrînd amenințat cu șistăvirea. Din indicație pentru că, recunoaște secretarul adjunct al primăriei, Marin Florița, ni se transmise ieri de la județ să începem manual, lucru pe care îl făcuserăm de îndată. Ca să respectăm adevărul pînă la capăt, să spunem că, așa cum se mai întîmplă uneori, la Bărca, viața a luat-o înaintea telefonului de la județ, ceea ce vrea să însemne că berceții, mari amatori de hărnicie și de lucru făcut la timp, porniseră să secrete manual cu o zi înaintea convorbirii lui Marin Florița cu Craiova.

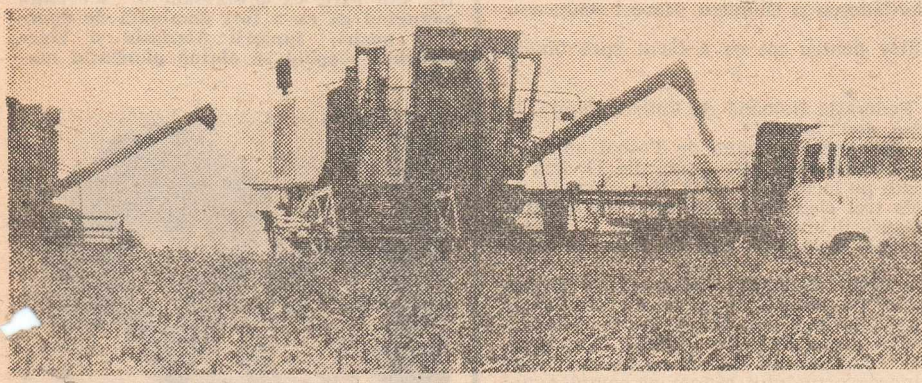
Rugat să tragă o linie de bilanț după primele zile de recoltare, inginerul șef de la „7 Noiembrie”, Iordache Stafie, de fel tocmai din Moldova și, în timpul liber,

artist amator, renumit pe plan local și mai departe pentru rolul lui Burebista, e convins că, deși natura a așezat în calea secerișului niște greutatea numite grîndină și vînt, rezultatele vor fi mai bune decît anul trecut, existînd garanții că planul de 4 400 la hectar va fi îndeplinit.

La Bărca, viitor oraș în cîmpia de nesfirsite lanuri a Olteniei, oamenii au nu numai, excepțiile se pot lesne număra, biciclete și porecle, ci și o pilduitoare patimă pentru muncă, fapt dovedit de spectaculoasa devenire a comunei, ajunsă cu pași repezi și apăsați în pragul urbanizării. Acestea fiind zise, nici nu-i de mirare că secerișul griului a început mai mult decît promițător.

EMIL NEGOIȚA ■

Un director curajos?

Luni, 7 iulie a.c. Doi cetățeni din București — Dumitru M. Ion și Vasile Zetea — vin la redacție să reclame modul ciudat în care procedează lucrătorii magazinului de mobilă din parcul Herăstrău la întocmirea precomenzilor. Cei doi ne relatează că, la 25 iunie, a cumpărat fiecare mobilă de la acea unitate. Doreau și cite o bucătărie „Doina”. Lucrătoreala de la ghișeu le-a spus că pot obține așa ceva numai făcînd precomandă, iar pentru asta să vină luni, 2 iulie, la ora 10, ora deschiderii magazinului. Azi la ora 10, însă, la ghișeu li s-a spus că s-au terminat deja toate precomenzile ce se pot face în iulie. „Am fost la contabilul-șef, ni se spune, ca să aflăm că s-au dat bonuri pentru precomenzi mai de dimineață, sub supravegherea directorului. Pe director nu l-am găsit”.

Împreună cu cei doi mergem la unitate. Denumirea completă a acesteia: **Intreprinderea de prezentare și desfacere MOBILA București**. Pe tovarășul director Mihai Popescu îl găsim stînd de vorbă cu secretara. Clienții rîmîn în hol. Intrăm cu directorul în biroul acestuia. Ne spune că, în prezent, se fac precomenzi pentru mobilă care va veni în septembrie. Magazinul se deschide la ora 10, dar întreprinderea lucrează de la 7 și jumătate. „Nu se dau bonuri”, ni se spune. Mai aflăm că solicitanții își fac listă la rînd, ca să păstreze ordinea. „N-o luăm în considerare, ne asigură directorul. Cit despre tovarășii ăia, n-au nici cel mai mic bun-simț. Eu i-am spus contabilului-șef că nu stătem de

vorbă cu ei decît dacă se legitimau”. Ne întrerupe o femeie în vîrstă, cu părul alb, care reclamă că a fost chemată azi pentru precomandă, dar n-a mai găsit garnitura pe care o căuta. I s-a spus și ei că s-au terminat precomenzile. Directorul încearcă s-o convingă cum că este foarte normal să se dea cui vine primul.

Apoi aflăm, tot de la dînsul, că se fac bonuri, cu care oamenii merg la ghișeu de precomenzi. Le vedem. Unele sînt ștampilate, altele nu. Azi, aceste bonuri s-au dat „în jurul orei 9”. Le-a distribuit Ana Dumitrescu, șef de unitate. Interlocutorul mai precizează că, întîmplător, păstrează și listele făcute de solicitanți. Nu știe cînd s-au făcut listele, la ora 7 și 30 de minute, cînd a venit dînsul, erau făcute. Ne interesăm dacă publicul este anunțat de lucrătorii magazinului că trebuie să vină înainte de 10 pentru precomenzi. Iată răspunsul tovarășului director: „Nu le spune nimeni așa ceva. Pe mine nu mă interesează. Că stau la rînd e normal. Pe mine mă poate opri cineva să stau la rînd la un magazin?” Într-adevăr, oamenii citesc programul afișat și vin la 10. Ca să afle că bonurile s-au dat „în jurul orei 9”. Oră nu numai aproximativă, în această formulare, dar și neadevărată — tot în această formulare — pentru că Ana Dumitrescu ne spune că a început distribuția bonurilor la 8 și 30 de minute, cînd — zice — „am strigat de pe listă”. E vorba de listele de care directorul susține că „nu le luăm în considerare”.

Sînt invitați în birou cei doi amatori de bucătărie „Doina” și directorul e gata să le arate că n-au contractat decît cei de pe listă. Conform contractului unității cu producătorii, se puteau face precomenzi în această lună pentru 10 garnituri. Pe listă sînt înscrși numai 6 solicitanți. Al șaptelea, ni se explică, fusese înscrș pentru altceva, iar cînd i-a venit rîndul a cerut și bucătăria respectivă. Celelalte garnituri au fost contractate de solicitanți care nu erau pe listă, dar se găseau acolo cînd s-au dat bonurile. Se dovedește deci că, și dincolo de acele liste, este important ca omul să știe la ce oră se distribuie bonurile de ordine. Bonuri fără de care nu se întocmesc formele de precontract. Directorul nu propune să stăm de vorbă și cu alți cumpărători, nu numai cu cei care au reclamat. Evident, sîntem de acord. Este adusă o cetățeană. Se numește Jeana Vladu. Ne spune că e bucuroasă că a putut face contract pentru mobilă pe care o dorea. A fost a doua pe listă. Chiar dînsa a făcut lista, împreună cu altă femeie pe care a găsit-o ieri dimineață afară. Ea, Jeana Vladu, a sosit la ora 5 și 45 de minute, direct din tura de noapte în care lucrase. Ieri, toată ziua și azi-noapte, cineva din familie a stat mereu aici, să nu piardă rîndul. „Știți, ne spune, dacă plecai, ceilalți te tăiau de pe listă. Bon am primit pe la ora 7 și ceva”. „Sigur, abia după ce am sosit eu”, precizează tovarășul director, care ne spusese deja că a venit la 7 și jumătate. Iată deci că ora la care a început distribuția bonurilor este tot mai departe de ora deschiderii.

Tovarășul Mihai Popescu stăruie că nu s-a făcut nimic incorect, că e normal să

se procedeze cum s-a procedat azi. El, zice, nu-i poate opri pe solicitanți să stea mai din vreme la rînd. Ei stau în parc, nu în magazin. Cit despre informarea cumpărătorilor despre modalitatea și ora obținerii bonurilor, susține în continuare că nu e treaba dînsului. Dar dacă lucrătorii magazinului nu spun aceste lucruri oamenilor, oare cine ar trebui s-o facă? Directorul nu știe și nici nu vrea să știe. Este chiar convins, din cite ne spune, că nimeni nu poate găsi o soluție mai bună ca alternativă la modul cum s-a procedat azi. Ne spune că nu dă voie unui lucrător al magazinului să întocmească listele tocmai ca să nu existe suspiciuni că n-ar lucra acela corect. Unul din solicitanții prezenți întrebă de ce nu li se dau aceste bonuri atunci cînd se interesează de o garnitură, trecîndu-se pe bon ziua și luna în care să vină pentru întocmirea formelor de precontract. Directorul găsește că n-ar fi mai bine. De ce să nu stea la rînd? Cînd stau, cite zile și nopți? Nu-l interesează. Nu știu din vreme cum se procedează? Nu-l interesează. Ne spune chiar că unii au venit pentru garnitura dorită de 4—5 ori. Alții vor să rezolve totul de prima dată. Așa ceva i se pare directorului aproape nedrept.

La plecare îl auzim în urma noastră: „Nu mă sperii eu de așa ceva...”. Deci stătusem de vorbă cu un director curajos. Și era gata să nu observăm! Dar la ce își folosește acest director curajul? La a menține, cu titlul de inevitabil, un mod nefiresc de lucru cu publicul? Iată două din întrebările pe care așteptăm să și le pună cei în drept.

DORIN GHERGHINESCU ■

Flăcările mistuitoare ale neglijenței

Ne place să ne mîndrim cu ceea ce am reușit să înălțăm cu miinile noastre hărnicie în anii puțini dar încărcăți de istorie ai noii societăți românești. Întocmai omului i-a plăcut să se mîndrească cu rezultatele trudei sale. Tocmai de aceea, în antiteză cu starea de satisfacție, sentimentul pe care-l trăim cînd cineva, cu voie sau fără voie, lovește în această trudă este unul de duritate, de intransigență, de neiertare. Modalități de a lovi în averea colectivă, în bunăstarea poporului sînt mai multe. Una dintre cele mai periculoase dintre ele este așa-numita „neglijență”. Ea este întîlnită des, foarte des, sub tot felul de ipostaze. Datorită ei se pierd milioane, se întîrzie planuri, se prejudiciază, moral și material, interesul a numeroase colectivități.

Privită sub unghiul de incidență al legii, neglijența în serviciu este calificată infracțiune.

Codul penal, la articolul 249 prevede că „încălcarea din culpă de către un funcționar a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă s-a cauzat o tulburare însemnată bunului mers al unei organizații de stat sau obștești, sau o pagubă avuțului obștesc, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă” și în continuare... „fapta prevăzută la alin. 1, dacă a avut ca urmare o perturbare deosebit de gravă a activității unei organizații de stat sau obștești, ori a produs o pagubă importantă economiei naționale, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani”.

Legea, după cum se vede, nu manifestă clemență față de atitudinea păgubitoare, dăunătoare a tuturor acelor indivizi care prin pasivitatea lor, prin neglijența și indiferența condamnată manifestată în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu lo-

vesc în avuțului obștesc, în economia națională.

Soos Alexandru și Lingurar Achim sînt doi dintre acei indivizi care au luat munca în joacă și obligativitatea îndeplinirii întocmai a sarcinilor pentru care erau plătiți ca o chestiune facultativă. Pentru aceasta, legea penală le-a încadrat faptele la infracțiunea de neglijență în serviciu, iar instanța i-a pedepsit cu 7 și respectiv 6 ani închisoare. Desigur, legea nu avea mai mult de făcut. Ea a intervenit și a judecat în concordanță cu cele deja săvîrșite de cei doi. Numai că faptele lui Soos și Lingurar s-au soldat cu consecințe deosebit de grave pentru avuțului obștesc și ar fi fost bine ca ele să nu fi fost comise. Ar fi fost bine, pentru că acum nu ar fi trebuit să vorbim despre o pagubă pentru avuțului obștesc de nici mai mult nici mai puțin de 11 139 000. Aceasta este cifra prejudiciului generat de neglijența celor doi infractori! Acestea au fost pagubele înregistrate de incendiul produs la I.C.R.M. Brașov, în noaptea de 5 spre 6 februarie 1979.

Dînd o interpretare seacă întîmplărilor care au dus la izbucnirea incendiului, acțiunea celor doi ar putea fi luată drept prostie. Prostia a doi oameni în toată firea care se joacă cu chibriturile. Adică, a lui Soos Alexandru — șef de rampă cu cinci oameni în subordine — și a lui Lingurar Achim — unul dintre cei cinci, care, neavînd chipurile prea multă minte, s-au apropiat cu chibritul aprins de niște vopsea vîrsată și... gata 11 milioane! Ar fi simplu, nu? Numai că lucrurile nu au stat deloc așa.

În primul rînd, pentru că cei doi știau foarte bine că lucrau într-un depozit încărcat cu mărfuri de sute de milioane de lei, că majoritatea acestor mărfuri erau combustibile, că le era interzisă cu desă-

virșire folosirea sau aprinderea vreunui foc în incinta depozitului, pentru că cei doi erau instruiți și cunoșteau foarte bine obligațiile pe care le aveau pe linia prevenirii și stingerii incendiilor etc. Cunoșteau foarte bine toate acestea, dar nu au ținut cont de ele.

Fiind de serviciu, echipa lui Soos a primit sarcina, pe la ora 20, să descarce un vagon plin cu lacuri și vopsele. Era treaba lor și trebuiau s-o facă conștiincios, respectînd normele prevăzute pentru descărcare, care cer ca acest tip de marfă — ambalată în bidoane — să fie descărcată bucată cu bucată. Numai că Soos și ai lui nu prea aveau chef să muncească. Cele 2 kilograme de „chimion secuiesc” consumate pînă atunci, în timpul serviciului, îi cam luaseră de nas și atrîneau greu în bocanci. Așa că dumnea-lor s-au gîndit să se motorizeze, folosînd pentru descărcare o transpaletă din depozit, pe care au așezat dintr-o dată 12 bidoane cu lac. În momentul cînd se chinuiau să scoată încărcătura din rampă aceasta s-a răsturnat și un bidon s-a deschis, vîrsîndu-i-se o parte din conținut pe jos. Soos i-a pus pe ceilalți să ștergă urmele lichidului întins pe rampă, dar cu toate insistențele lor, pata de lac continua să se observe. Atunci șeful de rampă i-a trecut altceva prin cap. Să-i dea foc. Așa nu se va mai cunoaște nici o urmă. A uitat de orice măsură de prevedere, de instrucțiunile p.c.i., i-a cerut lui Lingurar un chibrit — pentru că știa că este fumător și deși n-avea voie să fumeze în incinta depozitului acesta o făcea fără să se sinchisească — l-a primit și a încercat să aprindă substanța revîrsată din bidon. Numai că aceasta nu s-a aprins. După mai multe încercări au renunțat, rămînînd cu impresia că lichidul respectiv nu ar fi inflamabil.

În continuare Soos a dat dispoziție să se continue descărcarea manual. Cînd mai aveau puțin, au observat că dintr-un bi-

don se scursese o cantitate destul de mare de lichid. După ce au scos toată marfa, șeful de rampă s-a urcat în vagon să vadă ce s-a întîmplat cu bidonul, unde a curs și cit a curs, pentru a putea justifica a doua zi lipsa. În vagon era însă întuneric și atunci a fost din nou chemat Lingurar: „Ia vino, mă, cu chibritul ăla, să vadă ce s-a întîmplat aici”. Și Lingurar s-a dus, a scos chibritul și unul dintre ei (nu s-a putut stabili cine anume, întrucît fiecare a dat vina pe celălalt) a apropiat flacăra de podea, deasupra lichidului vîrsat. Și de data aceasta buclucășul lichid a îndrăznit să se aprindă. Credeți că s-au speriat? Nicidecum! În loc să pună mîna și să stingă imediat focul — în faza aceea n-ar fi fost nici o problemă — au prins să se minuneze: „Uite-ai dracului, aici arde!” Cînd și-au dat seama că arde de-a binelea era prea tîrziu. În cîteva minute focul a cuprins depozitul. Intervenția promptă a pompierilor a făcut ca să nu ardă zeci de milioane. Au ars totuși destule: 11 139 000 lei.

Cei doi au fost condamnați. Fapta lor a fost încadrată la infracțiunea de neglijență în serviciu. Atitudinea celor care aveau obligația să vegheze la respectarea ordinii și disciplinei, să nu permită consumul de băuturi alcoolice în incinta depozitului, să controleze dacă se respectă normele p.c.i., să ia măsuri severe împotriva celor care le încalcă (nu cu mult timp înainte echipa lui Soos mai aprinsese focul într-un vagon, ca să se încălzească), de fapt tot o atitudine tolerantă, indiferentă, îngăduitoare, n-a putut fi încadrată într-o literă de lege. Ea este denumită, cu un termen de apreciere ierarhică, lipsă de exigență și de răspundere în exercitarea atribuțiilor de conducere. Cam puțîn, mai ales cînd această lipsă de... și de... are pe conștiință 11 milioane și ceva duse pe apa simbetelui...

VALERIU RÂMNICEANU ■
ION CHILOM ■

BRAVO STEAUA!

Exigențe care nu s-au manifestat în zece campionate, pretenții care nu s-au rostite de la ultima ieșire a noastră victorioasă în lume însoțesc azi, din păcate, momentul de sărbătoare al echipei Steaua București. În mai toate ziarele au apărut articole foarte critice la adresa jocului formației militare. Destul au crezut unii că am ceva împotriva lor, e momentul să scriu aici credința mea și anume că Steaua a jucat finala Cupei exact așa cum trebuia, la victorie. Nu împărtășesc îngrijorarea colegilor mei care atribuie acestui meci defecte inexistente. Steaua a avut un adversar, l-a cercetat atent și antrenorii Constantin și Zavoda au luat de această dată cele mai bune măsuri pentru ca echipa Sportul studențesc să piardă. Și, în același timp, antrenorii au asigurat o pregătire corespunzătoare echipei Steaua. Văd că unii ar dori ca jucătorii militari să fi purtat aripi, să fi realizat un meci de valoare meciului F.C. Argeș — Dinamo, dar respectivii uită că nici un meci de fotbal — ca, de altfel, nici o întâlnire de dragoste — nu poate avea loc dacă nu există doi parteneri. Sportul studențesc a jucat slab, iar Steaua nu putea fi și echipa care este și adversara acestei echipe în același timp.

Văd că un alt element care este poftă de joc a lui Dumitru trece neobservat. E oare drept? Mi se pare că, sătui de toate erorile și toate comoditățile unui campionat, de toate rușinile pe care ni le-a făcut federația, cronicarii nu mai au prospețimea să vadă pînă la capăt și binele. Jocul lui Dumitru din acest meci, ca de altfel și din meciul anterior cu Steagul roșu Brașov, a fost strălucit. Iarși mi s-ar părea o absurditate să-i cerem lui Dumitru să joace în stilul lui Dobrin. Altul e Dumitru și dacă se va putea ca el să rămână așa în continuare, să se pregătească și să dorească a lupta, încă un mare fotbalist ar fi recuperat pentru cauza sportului care ne amărăște atîta. De asemenea, au jucat bine Stoica și Sameș, au vrut să câștige, au fost pregătiți. Întreaga echipă militară a mers cu viteza pe care i-o împunea situația. Pe teren accidentat nu se fuge cu viteza cu care se fuge pe asfalt și trebuie spus că finala Cupei n-a fost un mare spectacol nu din pricina echipei învingătoare, ci din pricina echipei învinse, care n-a mai arătat strălucirea din alte jocuri.

Frumos poate juca câteodată Steaua! Frumos poate ataca întreaga echipă, cu Anghelini avansînd pînă în linia de corner a adversarilor, cu Sameș venit să tragă la poartă, cu Dumitru șutînd cu sete dintr-o bucată din 16 în păianjen, cu Zamfir dînd pase decisive, cu piciorul drept, unui Marcel Răducanu în care eu văd pe urmașul cel mai îndreptățit la talentul lui Dobrin.

Sigur, nici această finală nu putea fi scutită de câteva erori grosolane de arbitraj. L-am văzut pe Rainea arbitrajînd de multe ori, l-am văzut arbitrajînd și în strălucite și îl cred un om serios și un arbitru bun. Mărturisesc cititorilor mei că m-a impresionat la acest Rainea modul său de gîndire, care nu e al unui flecar, al unui ciupitor de avantaje, ci al unui bărbat temeinic, al unui muncitor care s-a instruit și se instruieste în continuare, al unui sportiv cu pasiunea culturii, care, cred eu, că pe merit a fost considerat arbitru numărul 1 al sezonului. Însă, ca un făcut, Rainea a greșit grav chiar în meciul de dinaintea premierii sale. Nu a acordat un 11 metri echipei Steaua la un fault clar în careu, așa putea spune chiar în careul de 6 metri, și a anulat un gol valabil echipei Sportul studențesc. Poate că prin acordarea aceea Rainea a refuzat, meciul devenea mai palpitant și sufletul obosit al spectatorilor români se lumina și se încălzea. Rainea a contribuit realmente la scăderea spectacolului din finala Cupei. Dar eu n-aș zice ceea ce ziceau unii spectatori: „Rainea, hoțul, Rainea, hoțul”. Nu, automat, oricine are

altă părere decît noi este un ticălos și un hoț. Să ne obișnuim cu aceasta și să începem a respecta dreptul la opinie. În teren arbitru este el însuși un purtător de opinie. Să fim bine înțeleși: dacă Rainea ar fi dorit să câștige una dintre echipe nu le anula fiecareia cite o șansă. Rainea pur și simplu a greșit. Dar n-a devenit un arbitru execrabil, un hoț și nu și-a clintit de pe frunte laurii de cel mai bun arbitru pe care-i poartă pe bună dreptate.

Încă o dată felicitări clubului Steaua pentru răbdarea de a fi trecut toate dificultățile competiției Cupa României, pe care federația, cu o încăpăținare remarcabilă, o aplatizează și o aruncă într-un anonim pericolos. Steaua a știut să dea importanța cuvenită celei de a doua întreceri fotbalistice a țării. Și imi permit să consider că prin seriozitatea conducerii clubului militar, prin retragerea unor noi elanuri în marii săi jucători, prin cumulara locului I în Cupă cu locul III în campionat, Steaua s-a dovedit o fruntașă strălucită a posibilităților fotbalului românesc. Zic a posibilităților, pentru că știu că realitatea nu e încă aceea pe care o dorim, știu că va trebui acționat serios în continuare pentru ca și la Steaua, și la Dinamo, și la Argeș, și la toate celelalte echipe să se facă într-adevăr fotbal competitiv. Nu-mi permit trufia ca la sărbătoarea câștigării Cupei să reiau observații mai vechi pe care, de altfel, cu siguranță cei care trebuiau să le audă le-au auzit și pe care, dacă nu le-au auzit, avem încă vreme să le readucem în discuție.

Bravo Steaua! Bravo Iordănescu și Dumitru, Marcel Răducanu și Sameș!

Mulțumiri clubului militar pentru tot ce a făcut spre binele fotbalului românesc!

Situată în plin ridicol, Federația Română de Fotbal anunță, la distanță de nici o săptămînă, două lucruri:

1) Vineri 29 iunie 1979, Federația Română de Fotbal anunță: „Începînd cu campionatul 1979/1980 vor retrograda din Divizia A în Divizia B echipele clasate pe locurile 17 și 18. Vor promova în Divizia A două dintre cele trei câștigătoare de serie din Divizia B, stabilite în urma desfășurării unor jocuri de baraj — sistem turneu simplu (deci, formațiile clasate pe locurile 1 și 2 în acest baraj).”

2) Ieri, miercuri 4 iulie 1979, Federația Română de Fotbal anunță: „Federația Română de Fotbal, ca urmare a sesizărilor primite, reanalizînd recenta hotărîre adoptată privind modificarea procedurii de retrogradare și promovare din Diviziile A și B, a decis să rămînă în vigoare actualul mod de retrogradare și promovare, precum și menținerea actualului sistem al campionatului divizionar de juniori.

Conducerea Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport a fost de acord cu măsurile luate.”

Ce să mai credem? Ce garanții de seriozitate mai prezintă aceste măsuri și altele care vor veni dacă s-a ajuns atît de repede la infirmarea lor?

Jale și rușine! Sigur că sesizările fac parte din mecanismul nostru social și e bine că Federația a renunțat la o eroare. Dar nu era mai bine dacă n-o comitea? Nu era mai bine dacă întîi punea în discuția specialiștilor, cluburilor, spectatorilor acea măsură, se convingea dacă e dorită sau nu, dacă e realistă sau nu, dacă e fertilă sau nu și apoi o lua sau n-o lua?

Nu ne mai rămîne decît să așteptăm săptămîna viitoare, poate Federația Română de Fotbal iar revine și reprobă ceea ce ieri a negat. Așteptăm să vedem cită principialitate și cite aranjamente vor governa stabilirea componenței seriilor diviziei B. Oare măcar în această privință nu se putea face o discuție publică, cerîndu-se părerea cit mai multor oameni?

ADRIAN PAUNESCU

FINALA CUPEI, ULTIMUL MECI AL SEZONULUI

● La cabine, înainte de meci, toată lumea pare să sperie. La etaj, în dreptul vestiarului arbitrilor, cite un reprezentant al fiecărei echipe, Eugen Banciu de la Sportul și Victor Dumitrescu de la Steaua, completează diplomele ce vor fi acordate la sfîrșit, câștigătorilor și finaliştilor. Au fost scrise și plachetele ce se vor lipi pe cupă, Eugen Banciu o ia pe cea pe care e trecut numele Sportului studențesc și o sărută! Pe cînd juca la Progresul, în '58, a fost într-o finală de Cupă, dar n-a avut parte de trofeu, câștigînd Știința Timișoara. ● Nicolae Rainea se încălzește. Am mai condus o finală de Cupă, scoteste, Rapid cu Craiova, nu prea mi-a ieșit atunci. Azi însă, voi fi la înălțime. Nu va fi! ● Apare fostul arbitru internațional Aurel Bentu. Am venit să le ridic moralul, glumește. Alături, actorul George Mihăiță, stelist din tată-n fiu, cum se recomandă, e optimist. Batem cu 2-0, spune, apoi traversează stadioul spre tribuna I. ● La fel de sigur pare și colonelul Alexandru Florescu, șeful secției de fotbal de la Steaua: am văzut ieri filmul meciului din semifinale, cu Dinamo, n-avem cum pierde! ● Răducanu îl vede pe Moraru și glumește. Acum 2 ani, era invers, eu la Sportul, el la Steaua. Apăr, de ce să nu apar, n-ați aflat că eu sînt element de in-

credere la greu?! Noi am aflat, dar alții?

● Minutul 24. Stoica sesizează culoarul lui Dumitru, mingea pleacă din bocancul lui la întîlnire, Dumitru șutează din viteză, fără preluare, Steaua conduce cu 1-0;

● Minutul 31. Fază oarecum similară, cu Zamfir în rolul lui Stoica, și cu Răducanu în cel al lui Dumitru. E 2-0 și pe banca Sportului țigările se aprind una după alta. Sînt mai proaspeți decît noi, îl auzim pe vicepreședintele Banciu constatînd cu tristețe. Așa e, Steaua e evident mai vioaie, jocul ei, cu Sameș, Stoica, Dumitru și Răducanu alergînd ca la început de sezon, e mai limpede și mai direct. Sportul, zice careva, parcă clocește;

● Minutul 34. Cazan îl faultează flagrant pe Zamfir în careu, dar Rainea e de altă părere! Hotărît lucru, arbitru din Birlad nu-i ies finalele de Cupa României;

● Minutul 56. Corner executat de Octavian Ionescu, Iorgulescu reia cu capul în gol, dar arbitru fluieră, cu oarecare întîrziere, fault la portar;

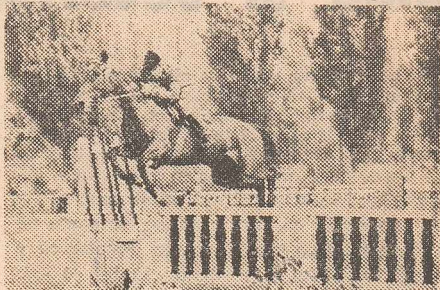
● Minutul 78. Marcel Răducanu ridică scorul la 3-0, după o minge lăcrată de el și Adrian Ionescu. Finala e definitiv jucată. Vasile Zavoda, antrenorul secund al militarilor, zîmbește pentru prima oară. Acum da, zice, acum am câștigat.

Pentru a 13-a oară, Cupa României a luat drumul vitrinei de trofee a clubului din Calea Plevnei. Fie ca cifra 13 să nu-i poarte ghinion echipei militare în viitoarea ediție a Cupei cupelor, în care e de așteptat ca Steaua să facă o figură mai frumoasă decît în alți ani!

OIDIU IOANIȚOIA

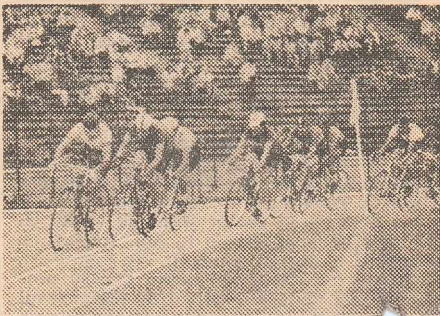
FOTOCRONICA SPORTURILOR

La ora la care redactăm aceste rînduri, sînt pe punctul de a se încheia Campionatele internaționale de pentatlon ale României, ajunse la ediția cu numărul 23. Ele au început, firește, cu proba de călărie, din care vă prezentăm o secvență, adăugînd că ea a fost dominată de sportivii noștri, juniorii Atanasiu și Wermscher reușind să obțină punctajul maxim.

Făcînd pereche cu Ion Tiriac, campiona noastră de tenis Virginia Ruzici, surprinsă aici alături de antrenorul Ștefan Georgescu, lasă o foarte bună impresie în turneul internațional de la Wimbledon. Cuplul Ruzici — Tiriac a depășit pînă acum perechile Whyteross — Appleton și Lloyd — Drysdale, avansînd spre fazele superioare ale concurenței de dublu mixt.

Dacă observați în această imagine cîteva sute de spectatori urmărind disputa rutierilor, asta nu înseamnă că sportul cu pedale s-a reîntors în grațiile publicului! Disputată duminică, în pauza finalei Cupei României la fotbal, întrecerea pe care v-o infățișăm, o pasionantă cursă de urmărire cu eliminare la fiecare tur, ne-a demonstrat, o dată în plus, bărbăția și frumusețea acestei discipline, aflată la noi, din păcate, într-un prelungit impas. Asupra stării precare a ciclismului românesc, promitem să revenim într-unul din numerele următoare.

„Cupa de vară” la tir cu arcul, desfășurată zilele trecute în Parcul Herăstrău, a readus în discuție o disciplină încă puțin practică, dar plină de frumusețe și eleganță. Poate că dacă tirului cu arcul i s-ar acorda un plus de atenție, în secolii mai ales, el ar câștiga de partea sa un număr mai mare de concurenți.

Fotografiile paginii de EMANUEL TÂNJALĂ

Cu adresă precisă

O grămăjoară de rumeguș numită „creion”

„Un microclimat fără exces de umiditate. Temperatură constantă. Evitarea oricărui șoc, pe întreg parcursul transportului de la furnizor la beneficiar — inclusiv în timpul folosirii”.

Nu, ceea ce ați citit nu este un fragment din instrucțiunile de utilizare ale unui computer de ultimul tip. Am citat numai un fragment din instrucțiunile de folosire ale creionului color „Republica” Sibiu, așa cum ne-au fost prezentate de tovarășii Alexandru Iani și Teodor Chivulescu, merceolog și, respectiv, șef serviciu comercial în cadrul Centrului de librării București.

Instrucțiunile pe care nici măcar nu le-am solicitat. Noi am pus pur și simplu o întrebare care stă de ani și ani pe buzele tuturor părinților și copiilor care încearcă să se fotosească de aceste creioane și nu reușesc: De ce creioanele — fabricate de amintita unitate sibiană și vândute nouă, cumpărătorilor Capitalei de Centrul de librării București — sînt de proastă calitate? De ce dintr-un creion nou-nouț nu se poate obține nici cu cele mai ascuțite ascuțitori un creion ascuțit? De ce dintr-un asemenea creion ne alegem adesea cu două grămăjoare de deșeurii: una de virfuri rupte, alta de talaș?

Știu sau nu comercianții în cauză ce pun pe piață, la dispoziția cumpărătorilor?

O spunem răspicat — știu! Ba, cu doi ani în urmă, refuzînd ei înșiși să creadă în faptul că vina pentru proasta calitate a creionelor ar purta-o tot... cumpărătorii, care nu ar respecta, chipurile, „instrucțiunile de folosire” citate, s-au deplasat acasă la producător, unde au avut discuții aprinse. Numai că, deși furnizorul nu a făcut nimic pentru îmbunătățirea calității creionelor color nici măcar acum, la doi ani de la sesizare, factorii de răspundere de la C.L.B. continuă să pună pe piață aceeași marfă buclucașă!

De ce?

— Pentru că nu am primit de la nimeni nici un fel de reclamație — a fost răspunsul primit din partea tov. Teodor Chivulescu.

Și tov. Al. Iani a adăugat:

— Deși creioanele sînt de slabă calitate, oamenii le consideră, probabil, un fleac; așa că, prinși cu treburi mai importante, nu mai umblă cu sesizări. Altfel s-ar înțimpla lucrurile dacă ar fi la mijloc bunuri de valoare.

Straniu acest mod de a gândi. Comerciantul vrea să fie sesizat cu un defect al mărfii pe care îl cunoaște el înșiși și în fața căruia ar fi trebuit să aibă o atitudine categorică: ori e eliminat, ori nu se mai pune în circulație marfa în cauză. Și ar fi avut toate mijloacele să lupte pentru eliminarea lui.

Comerciantul știe că oamenii sînt prinși cu treburi mai importante, că nu au timp să umble cu sesizări pentru orice „fleac”, și atunci „fleacurile” sînt tratate ușor, fără atenția și obligatoria responsabilitate. Or, dimpotrivă, rostul lui era ca tocmai în fața acestor „măruntișuri” să-și asume întreaga responsabilitate, să alerge el în locul cetățeanului pînă la rezolvarea definitivă a problemei.

Să fie lîmpede: acul nu e fleac în fața acului, așa cum computerul nu e fleac în fața computerului. Și creionul color în fața creionului color.

TITUS ANDREI

ION GRIGORE — Portretul mamei

Carpați 2000 ASPECTE SPECIFICE ALE RURALULUI MONTAN-CARPATIC (VII)

GOSPODĂRIA MONTANĂ ȘI RENTABILITATEA

În tratarea unor particularități ce privesc regiunile muntoase sub raport economic, un loc cu o semnificație aparte îl ocupă căile și posibilitățile de rentabilizare a micii gospodării zootehnice montane.

Nuanța de specificitate și în legătură cu perspectiva economică este dată mai ales de necesitatea atingerii unor astfel de parametri încît să devină cu puțință „contrabalansarea” puterii de atracție exercitată de mediul urban industrializat, mai ales față de generația tină de crescători de animale, sub raport material, dar nu numai material, chestiunea fiind de mare complexitate și incluzînd întotdeauna o componentă socială și alta culturală, cuprinse într-un tot ce nu acceptă separații, decît cu riscul unor afecțiuni în esență.

Este cunoscut faptul că în zonele de munte de pe oricare meridian zootehnia singură nu poate deveni rentabilă, cu excepția unor situații accidentale aflate în legătură strictă cu anumite condiții naturale și comerciale favorizante, obișnuit tranzitorii. Capacitatea de producție limitată a pămînturilor montane, neregularitățile terenului, gradul de înclinație al pantelor, distanțele, necesitatea folosirii sistematice a îngrășămintelor naturale, transportul acestora în virfuri de pantă și împrăștierea, dificultățile legate de introducerea sau chiar impracticabilitatea mecanizării, reprezintă un prim grupaj de realități montane.

Un al doilea grupaj îl formează activitățile umane legate de îngrijirea terenurilor, paza față de animalele domestice și sălbatice, îngrădirile, recoltarea finurilor (cositul — ca cea mai grea operațiune — presupunînd eforturi fizice de mare intensitate și în poziții de lucru dificile, datorate înclinației pantelor), împrăștierea, uscarea, adunatul în căpîte și ulterior în clăi, îngrădirea acestora, transportul finurilor la gospodării ș.a. Toate aceste operațiuni productive se desfășoară adeseori în condiții de intemperii și la mari distanțe de locuințe, cu mijloace gospodărești, în marea lor parte încă rudimentare.

Cea de-a treia grupă privește activitățile zootehnice propriu-zise, care presupun îngrijirea directă și permanentă a animalelor pe specii și categorii de vîrstă și privind: hrănirea, adăparea, mulsul, curățenia grajdurilor și a animalelor, colectarea gunoii, mișcarea animalelor, masajele ș.a., iar în sezonul cald deplasarea la pășuni, adăpostirea, paza, transportul lactatelor la centrele de colectare la orele cele mai matinale, prepararea brînzeturilor, multiple aspecte legate de aprovizionare etc.

Aceste lucrări dificile și precise implică, pe lîngă eforturile fizice directe și intense, și un număr mare de ore-muncă pe zi, începînd din zori și încheindu-se adeseori pe întineric, specificul muncii în zootehnia montană neacceptînd nici sărbători și nici concedii de odihnă, în sensul obișnuit al cuvîntului.

Orice formă de calcul care ia în considerare timpul de lucru, intensitatea muncii, gradul de calificare, deplasările, investițiile, izolarea, dificultățile de aprovizionare, riscurile ș.a. va pune în evidență existența unei disproporții între investiție și rezultat, mai ales cînd calculele nu se fac „pe gospodărie” ci pe „număr de membri de familie”, cum este de altfel și firesc, întrucît într-o gospodărie zootehnică montană de tip familial toți membrii valizi, de la copii la bătrîni, sînt și consumatori dar și contribuabili, toleranțele nefiînd acceptate ca practică.

Nu în puține situații se constată stări de prosperitate de nivel mijlociu. Se datează aceasta zootehniei? Desigur, însă numai condiționat de posibilitatea ca elementul activ principal, în mod obișnuit bărbatul, să exercite o muncă retribuită permanentă sau sezonieră, de obicei în minerit, activități forestiere, construcții, cariere de piatră sau alte diverse servicii.

Acest fenomen se produce însă, la fel de vizibil, în dauna creșterii animalelor, însă în calculele întreprinderilor ce utilizează forța de muncă calificată în zootehnie, din beneficiile ce se realizează nu se scad pierderile ce se înregistrează în domeniul afectat, cel al zootehniei montane. Și astfel aceasta se feminizează treptat, iar femeile — aici în munte — fie că nu pot executa unele lucrări ce necesită forță dincolo de posibilitățile lor, fie că le execută incomplet, iar în final se produce un efect perfect vizibil: crescînd veniturile bănești, casele devin mai spațioase, dar se micșorează în mod constant grajdurile și numărul animalelor ce se cresc în aceste gospodării. Crescătorul de animale devine un „mic crescător de animale”, interesat în obținerea unei pensii satisfăcătoare, prin activitate de încadrat, limitîndu-se la întreținerea a 1-2 vite mari, față de 8-12 vite cîte s-ar putea crește în alte condiții și într-un alt sistem de reglaje, fapt demonstrat de experiența chiar a gospodăriilor în discuție.

Este lîmpede că ne interesează aspectul sporirii nivelului de trai al crescătorilor de animale, dar dorim totodată ca această să nu se producă în dauna zootehniei, care înseamnă lapte și carne în primul rînd și de cea mai bună calitate, ci dim-

potrivă, fenomenul să se poată instala astfel încît mărirea și gradul de confort al locuințelor să urmeze un paralelism cît mai apropiat de mărirea și gradul de dotare tehnică ale grajdurilor și implicit sporirea efectivelor de animale de toate speciile, și mai ales de bovine și ovine, adică tocmai ceea ce reprezintă astăzi o sarcină de producție.

Realizarea unui astfel de obiectiv ar presupune crearea în cadrul gospodăriei a unor asemenea condiții încît să devină cu puțință atragerea unei noi generații de tineri crescători de animale spre perpetuarea activităților zootehnice. Se discută desigur nu despre totalul forței de muncă ci numai despre un necesar, anghrenat direct și eficient la creșterea animalelor. S-ar putea altfel spune: o categorie de crescători de animale profesioniști.

După analiza unui număr de posibilități,

Un eveniment editorial: a apărut la „Scrisul Românesc” — Craiova cartea doctorului Radu Rey „Viitor în Carpați, Progres economic, civilizație, socialism”, în care se oglindesc și se amplifică ideile serialului „Carpați-2000” din „Flacăra” ultimilor trei ani.

Închinată „Carpaților și mai ales minunăților lor oameni, care au pășit cu semeție prin istoria neamului nostru, liberi, dirji, harnici și buni”, această lucrare cu caracter interdisciplinar, unică în felul ei, se inserie ca o adevărată enciclopedie a Carpaților zilelor noastre. Ea pledează în spiritul politicii partidului nostru într-o viziune largă, atotcuprinzătoare, pentru înnoire și modernizare în viața satelor carpatine, pentru dezvoltarea multilaterală a zonei noastre de munte, pentru o Mioriță a anului 2000.

efectuată de noi în ultimii ani direct și pe ambii versanți ai Carpaților, precum și în alte țări cu teritorii muntoase, s-a putut ajunge la concluzia că una dintre soluțiile cele mai potrivite ar putea fi reprezentată de utilizarea „timpilor morți” existenți și în cazul creșterii animalelor din zona de munte, mai ales în lunile de iarnă, cînd animalele se află în stabulație, aceasta fără a se deplasa forța de muncă din epicentrul spațiului său productiv, zootehnic în valența sa principală. (Înțelegem prin acest spațiu atât gospodăria proprie cît și perimetrul sătesc apropiat ca distanțe.)

O utilizare completă și complexă a acesteia devine realizabilă, într-o primă variantă, prin practicarea unui larg sistem de activități meșteșugărești, inclusiv cu munca la domiciliul crescătorilor de animale, într-un context asemănător — fără să fie identic — celui în care este organizată în unele locuri din țară producerea unor obiecte utile și de artizanat, prin cooperarea meșteșugărească.

Aici nu ne referim însă la prea uzitata formulă a producției artizanale, care dacă își găsește utilitate și deosebit este totodată și limitată ca volum, ci la o gamă largă de obiecte care se pot realiza „în mic”, valorificînd în primul rînd resurse locale, cu economie de energie dar necesitănd multă manoperă și îndeminare. (Putîni, obiecte diverse pentru dotarea stînilor, împletituri, ambalaje originale și estetice, obiecte de îmbrăcăminte, chiar conserve de ciuperci sau legume, dulcetușuri ș.a., cărămizi și diverse materiale de construcție, stolerie, mobilier, precum și multe alte obiecte, inclusiv mică aparatură, a cărei producție ar putea fi organizată pe bază de studii aprofundate de specialiștii industriei ușoare în primul rînd etc.)

Studiînd numai toponimia așezărilor rurale din România, se poate cu ușurință înțelege că o astfel de practică nici măcar n-ar reprezenta o noutate, puțînd însă deveni o „prîghie” de primă mărime și care, minuită cu circumspecție, ar putea

răspunde necesităților a aproape tuturor categoriilor de crescători de animale muntoase, condiționat de o distribuție judicioasă, diferențiată pe categorii de vîrstă, grade de izolare, puterea economică a gospodăriilor, condiții naturale favorizante ș.a. Aceasta sub asistare științifică riguroasă și astfel construit încît să nu determine cu nici un preț alunecarea interesului dispre zootehnie spre latura meșteșugărească, dreptul de practicare apărînd numai acolo unde a fost atînsă „în-cărcătura optimă” cu animale la hectar și numai în scopul completării veniturilor din zootehnie. În acest mod devine cu puțință menținerea unei stări de echilibru în mai multe planuri, dar în primul rînd în cel zoo-micro-industrial. Micile ateliere specializate în valorificarea unor resurse locale, funcționînd în cadrul asociațiilor crescătorilor de animale, ar putea urma un program astfel adaptat încît să asigure și buna desfășurare a muncii în zootehnie și privind atît orarul de zi cît și unele perioade anuale. (Spre exemplu, reducerea sau chiar întreruperea activității în perioada recoltării și conservării finurilor, începerea programului zilnic la ore mai tîrzii, cînd hrănirea, adăparea, mulsul și igienizarea animalelor și adăposturilor, ustensilelor, au fost încheiate, asigurîndu-se revenirea în cadrul gospodăriei în jurul orelor 17-18, adică exact atunci cînd programul de grajd o impune, ș.a.)

Desigur că se pune problema ateliere-scoală, a unor cursuri scurte de calificare în diverse unități industriale, a aprovizionării cu materiile prime necesare etc., un rol esențial puțînd să fie îndeplinit de asociațiile crescătorilor de animale și desigur că și aici este vorba despre etape și durată în timp, despre preparative minuoase și experimentări.

Intr-un alt plan de referință, însă nici decum tratat în mod separat ci în același context al gospodăriei zootehnice individuale montane și în baza unor experiențe existente, am considerat că o perspectivă a zonelor de munte ar putea fi reprezentată de posibilitatea ca în anumite regiuni, mai exact în zona munților locuți — întrucît împrăștierea gospodăriilor și pitorescul reprezintă condiții sine qua non — să se dezvolte o formă de turism de tip pastoral-montan cu scop de odihnă și recuperare, ca pensuni de sezon în gospodăriile crescătorilor de animale și întrucîtva în compensație, aceste regiuni fiind și cele mai dezavantajate prin climă, neputîndu-se practica nici pomicultura și nici mica agricultură.

Nu ne referim la un turism cu o organizare și condiții foarte pretentioase, ci la cele existente și care se vor perfecța cu timpul. Ne gîndim la posibilitatea ca o parte dintre muncitorii, tehnicienii, intelectuali din țara noastră și poate în primul rînd cei proveniți din mediile cele mai populate, să-și poată petrece împreună cu familiile lor o parte a concediilor de odihnă într-o atmosferă de inedit, de confort climatic și fonic, dar mai ales beneficiînd de un regim de alimentație de maximă naturalitate și calitate, o veritabilă „cură” de produse lactate în primul rînd, de alimentație hipo-proteică și hipervitaminică. O formulă fortifiantă intensivă, o terapie destinată recuperării fizico-psihoice a unor subiecți mai expuși acțiunii diverselor noxe.

Dacă o asemenea formă de turism ne-ar putea interesa ca mijloc ajutător în rentabilizarea micii gospodării zootehnice montane, este de precizat însă că de fapt cel mai important scop al introducerii sale ca sistem la nivelul satului montan are un profund fond social-cultural, pe care-l considerăm de esență: turismul aduce după sine o îmbogățire în „mişcare” a vieții satului izolat (această formă, familială), care devine mai interesantă și mai atractivă, o formulă de combatere a efectelor stărilor de izolare asupra indivizilor, aspect extrem de important pentru generația tină de crescători de animale pe care o dorim fixată aici și la zootehnie în primul rînd — cheia problemei — creîndu-se astfel posibilitatea găsirii pe loc, în sate, a condițiilor de manifestare a plusului de energie, în consens cu propriile aspirații.

Numai intensificînd pînă la „pressing” activitățile social-culturale, acționînd în detalii în favoarea menținerii și reînnoirii formelor tradiționale ce conțin vizibile sau discrete nuanțe economice, ca măsurile oilor, simbrele, horele, țigurile, nedeile, chiar clăciile și șezătorile ș.a., diverse obiceiuri ce au rezistat secolelor, nu doar în sensul lor bucolico-mioritic ci în forme înnoite, adaptate stadiului de civilizație și tehnic actual și de perspectivă, mergîndu-se constant pînă la „inventat” în materie și imbinînd în fine toate aceste elemente cu diverse forme de emulație materială și spirituală, s-ar putea naște premisele necesare unei reușite, într-un proces prin el înșuși vast și nesimplificabil.

În tot acest context apare permanent necesitatea unui for științific specializat în problematică montană complexă, a obligativității parcurgerii unor etape distincte și colaborării directe între secțiile diverse antrenate într-o acțiune echilibrată și de interes general.

Dr. med. vet. RADU REY

SECURITATEA EUROPEANĂ — PERMANENȚA A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI (IV)

Așa cum menționam în articolul publicat în numărul trecut, dezvoltarea neîngrădită a relațiilor comerciale, a cooperării economice, tehnico-științifice, intensificarea schimbului de valori materiale și spirituale între țările semnatare ale Actului final de la Helsinki constituie și ele o componentă de seamă a edificării securității în Europa. Dealtfel, asemenea schimburi reprezintă în lumea contemporană o necesitate obiectivă, o condiție esențială a dezvoltării relațiilor dintre toate statele, a păcii și progresului.

Schimburile comerciale, cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnologiei nu pot fi desigur o dimensiune veritabilă a securității europene decât în măsura în care ele se desfășoară pe baze largi, reciproc avantajoase și eliberate de tot felul de discriminări, restricții și bariere artificiale, dacă servesc dezvoltarea rapidă a fiecărei țări, dacă nu se cantonează în cadrul grupărilor economice închise, și nu sînt folosite ca forme și mijloace de presiune politică, de atingere a intereselor și atribuțiilor suverane ale fiecărui stat.

Efectele crizei energetice și a materiilor prime care se răsfrîng — deși diferit — asupra tuturor nu pot fi soluționate prin formule de grup, prin măsuri izolate de contextul intereselor tuturor. O asemenea situație impune — în mod obiectiv — o și mai strînsă cooperare, în spiritul Actului final, între toate statele participante la C.S.C.E. Acestea dispun de mari posibilități pentru cooperarea în domeniul folosirii și gospodăririi raționale a materiilor prime, a surselor de energie, al producției industriale și ameliorării mediului ambiant, al perfecționării mijloacelor de comunicații și telecomunicații, științei și tehnologiilor moderne, formării de cadre, turismului etc.

În vederea stimulării folosirii acestor posibilități, în Actul final al C.S.C.E. au fost incluse, la propunerea României, a altor țări, concepte noi și măsuri de dezvoltare și diversificare a cooperării în domeniile menționate. Ulterior, la reuniunile care au avut loc pe linia C.S.C.E., țara noastră a dezvoltat și completat propunerile respective, a sugerat crearea unui **centru european de cooperare industrială**, iar pe plan bilateral a stabilit, cu mulți parteneri, programe de colaborare economică în forme moderne, în primul rînd în privința cooperării în producție, a convenit acțiuni concrete de cooperare în domeniul energiei, științei și tehnologiei, agriculturii, transporturilor, mediului înconjurător și turismului. România a promovat cu consecvență cooperarea în aceste domenii și pe plan regional. Participarea activă a țării noastre la prima reuniune balcanică multilaterală dedicată cooperării economice și tehnice (Atena — 1976), precum și contribuțiile pozitive aduse la reuniunea privind cooperarea în Mediterana (Valletta — 1979) se adaugă unor importante activități; propuneri și inițiative ale țării noastre privind colaborarea pe plan regional și mai ales în Balcani.

Fidelă ideii de aplicare unitară și responsabilă a obiectivelor și principiilor Actului final, România a acționat pentru **intensificarea schimburilor cultural-artistic**, pentru promovarea mai bune cunoașteri și înțelegeri reciproce între popoarele țărilor participante la C.S.C.E. În această privință, România pornește de la convingerea că fiecare popor, fiecare națiune, mare sau mică, are contribuții deosebite la patrimoniul cultural al continentului, că civilizația europeană nu este și nu poate fi redusă doar la cîteva culturi naționale oricît de valoroase ar fi ele. Civilizația europeană este în realitate rodul tuturor culturilor naționale. Privilegiul unor culturi — a căror valoare o recunoaștem și o respectăm unanim — l-a determinat, în parte, și insistența promovării și propagării în jurul lor, facilitățile accesului de care s-au bucurat datorită circulației limbilor în care au fost create, unor mentalități cosmopolite de care în țările europene, mai ales în cele mici, nu s-a dus deloc lipsă. Nu putem să nu adăugăm că pe teritoriile naționale ale unor state s-a realizat depozitarea unor deosebite valori culturale-artistice, de civilizație, aduse de pe alte țărmuri și drept consecință țărilor de origine, inclusiv europene, sînt lipsite de a avea acasă aceste valori și nu se pot mîndri cu ele decât indicînd muzele străine care adăpostesc perle ale spiritualității popoarelor lor. Nu ni se pare lipsită de importanță nici mențiunea că în strălucirea culturilor unor țări găsim, adesea, și nestemate ale creațiilor unor personalități naționale.

Recunoscînd și înclinîndu-ne toți în fața marilor valori ale culturii și civilizației ori de unde ar fi ele, și considerîndu-le bunuri ale omenității internaționale, realitățile amintite ne obligă, firește, nu numai la cultivarea respectului cîstît față de zestrea spirituală a fiecărei națiuni, ci și la înlesnirea cunoașterii adevăratelor valori ale culturii altor popoare, la învingerea mentalității că dreptul la liberă circulație l-ar avea îndeosebi valorile cîtorva culturi naționale.

Partizană a unei largi cooperări în domeniul cultural-artistic, a unui schimb liber de idei, de informație, România subliniază necesitatea solidarității responsabile față de modul în care sînt educați oamenii, tinerele generații, pentru a-i feri de „producțiile” care agrează și înjosesc ființa umană, care cultivă trivialitatea, care dezvoltă gustul crimei, brutalității și urii. Unor asemenea produse ambalate sub formă de activități culturale-artistice, dar fiind cu totul străine de adevărata cultură și artă, ar trebui să nu li se acorde în nici un fel și nicăieri permise de răspîndire. Ar fi de datoria autorităților din statele semnatare ale Actului final ca, în spiritul acestuia, să le interzică — aceasta ar fi o măsură cu profund caracter umanitar — pentru că ele otrăvesc sufletele, poluează mediul spiritual avînd efecte deosebit de îngrijorătoare pe plan social, pentru că ele nu au nimic cu crezul dragostei de viață, înnobilitării omului,

dezvoltării prieteniei, înțelegerii și întraajutorării, pentru că ele sînt retrograde, reacționare și primejdioase. O asemenea măsură s-ar impune cu atît mai mult, cu cît astfel de „producții” sînt „create” și se proliferază îndeosebi în țările de veche tradiție culturală și care obișnuiseră continentul și lumea cu capodopere de artă și civilizație.

Statele semnatare ale Actului final s-au angajat la dezvoltarea schimburilor culturale și științifice, la schimbul de informații în toate domeniile, contactelor umane, cu condiția ca acestea să nu servească altceva decît progresul, colaborarea și mai buna cunoaștere, pacea și prietenia. România rămîne fidelă acestui deziderat.

In procesul de aplicare a Actului final al C.S.C.E., reprezentanții unor cercuri nu au în vedere înlăptuirea unitară a obiectivelor și principiilor acestui document și manifestă, așa cum arătăm mai sus, în numele unei anumite democrații, o pasiune aparte pentru capitolul privind drepturile omului, referindu-se însă la situațiile altora și nu la cele din propriile țări. Problema drepturilor omului are într-adevăr o mare importanță în toate țările semnatare ale Actului final și nu numai în unele dintre acestea. Preocupările pentru drepturile fundamentale ale omului nu trebuie deci să aibă un singur sens. Problema drepturilor omului este atît de importantă, încît ea nu poate fi soluționată de nimeni altcineva, decît de fiecare țară, de fiecare popor. Respectarea drepturilor și libertăților omului nu poate fi impusă de cineva din afară, de peste hotare, ci doar de forțele politice, de masele populare ale fiecărei țări.

În desfășurarea pasiunii la care ne referem, nu se iau, sau nu se vrea să se ia în seamă realitățile foarte concrete și deosebite pe care le configurează condițiile social-economice existente în țările la care se referă, și care nu suportă suprapunerii de comparații și nici aprecieri și concluzii extrase unui context social precis. Se uită că adevărata democrație și adevărul umanism sînt incompatibile cu perpetuarea exploatarei omului de către om, menținerea gravelor inegalități economice și politice, cu discriminarea națională, socială și rasială. Pare cel puțin bizar — dar totuși se întîmplă că reprezentanții unor cercuri occidentale, ai unor organizații nu de puține ori obscure, în ale căror țări există milioane de șomeri, profunde și grave aspecte economico-sociale, în unele dintre ele activînd și tînînd chiar și congrese organizații neofasciste, revanșarde și iredentiste, manifestă „grijă” subită față de situațiile particulare nesemnificative ale unor cetățeni aparținînd altor state. Și dintr-o dată, animați de grija față de aproape, nu de lîngă ei, ci față de cel care se află la o depărtare de mii de kilometri, blestemă absența democrației în îndepărtarea despre care uneori nu știu mai nimic, se infuriie că o căsătorie n-a fost încă aprobată, că avizul pentru o „reunire” de familie nu ia în seamă toate rudele, că un semidocht nu-i declarat geniu, că cei certați cu legile țării și care prezintă pericole sociale ajung la procuratură, tribunale și cînd e cazul la pușcărie etc. etc.

Asemenea preocupări n-au nimic cu aspectele fundamentale ale drepturilor și libertăților omului; ele încearcă deplasarea accentului principal pe laturi mărginașe, pe aspecte formale, abaterile atenției de la grave anomalii sociale care afectează omul în capitalism; în unele țări insistențele privind drepturile oamenilor de a emigra urmăresc în fond recrutarea de forță de muncă ieftină, mai cu seamă intelectuală. Asemenea preocupări n-au nimic nici cu spiritul Actului final de la Helsinki; ele învenimează atmosfera relațiilor dintre state, implică tendințe de amestec în afacerile interne, dau naștere unor polemici inutile care incurcă și uneori blochează luarea unor măsuri privind problemele fundamentale ale securității și cooperării în Europa.

Concepția noastră privind drepturile omului „pornește — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — de la necesitatea asigurării deplinei egalități între oameni, a realizării unor relații economice și sociale echitabile, care să permită fiecărui cetățean să ducă o viață demnă, de la accesul liber la învățămînt, cultură, știință, de la posibilitatea participării directe a oamenilor, fără deosebire de naționalitate — și în primul rînd maselor muncitoare — la conducerea întregii societăți”.

În conformitate cu acest spirit și cu această concepție a fost și este rezolvată în România problema drepturilor și libertăților omului.

Fără îndoială că în cei patru ani care au trecut de la semnarea Actului final de la Helsinki s-au făcut pași importanți în direcția întăririi destinderii, dezvoltării cooperării și înțelegerii, în înlăptuirea deci a obiectivelor și principiilor înscrise în acest document. Cu toate acestea, bilanțul rămîne încă modest, nu justifică întru totul speranțele puse de popoare în Conferința general-europeană. Stă în puterea statelor europene, S.U.A. și Canadei — semnatarele documentului final al C.S.C.E. — ca într-o conlucrare strînsă, sinceră și responsabilă să dinamizeze înlăptuirea în relațiile dintre ele și în viața continentului întreg, a angajamentelor semnate în capitala Finlandei.

Învățămintele unor insuccese, ale unor obstacole prin care am trecut și mai trecem și mai ales rezultatele nesatisfăcătoare ale reuniunii de la Belgrad trebuie să ne îndemne la reflecție, să ne mobilizeze în pregătirea unei alte importante etape a C.S.C.E., reuniunea de la Madrid, de care ne mai desparte abia un an (noiembrie 1980).

Semnele voinței politice de pînă acum par încurajatoare. Mai trebuie constanță și perseverență. Constanța și perseverența tuturor.

DUMITRU ANINOIU ■

Mondo umano ?

Menu à la carte

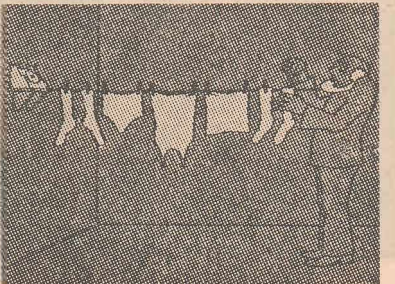
Mai întii o mărturisire: nu-mi plac și nu folosesc din principiu formulele cosmopolite de titluri. Dar de această dată solicit o minimă îngăduință. Așadar, să trecem la fapte: citesc în revista „Jeune Afrique” că, undeva, la Garden Grove, în California, există un hotel căruia, potrivit codului internațional în vigoare, i se atribuie 4 (patru) stele printre așezămintele de acest tip. Este hotelul „Animal Inn”. Prezentarea este bogată în detaliile necesare prezumțiilor solicitanți. Sau, pentru a fi foarte exacti, posibililor clienți. Și nu fără mirare aflăm că serviciile pentru aceștia din urmă constau, între altele, în „menu à la carte, televizoare în culori, săli de baie ultramoderne (!?), servitori și, evident, majordomi”. Desigur, este specificat și prețul minim pe zi pentru un singur client. Cifra atinge exact 150 franci francezi.

Și mai importantă apare precizarea privind natura clienților de la „Animal Inn”: este vorba de cîini și pisici cărora amintitul stabiliment le este rezervat în exclusivitate. Nu, nu este nici o glumă mai specială și nici o păcăleală de 1 aprilie difuzată — sau aflată — cu mare intîrziere! Ci purul adevăr, căci la „Animal Inn” sînt primii și înconjuțați cu cea mai mare atenție cîini și pisici de foarte bună calitate și sînt găzduiți cu o totală înțelegere în lipsa proprietarilor. Mai mult decît atît, după cum demonstrează o poză în acele camere cu canapele desenate de cei mai în vogă design eri, cu lămpădare așijderea, cu desene atîrnate pe pereți, cu televizoare vizibile și cu alte detalii ce nu le mai amintim, abandonatele ființe pot asculta în liniște diverse vorbe, saluturi, mîngieri verbale, lamentări tandre, îmbărbătări neconvenționale adresate de stăpînii lor a căror voce se înregistrează și difuzează (cum altfel decît) stereofonic.

În acest punct să revenim însă la comentariul revistei amintite care, în concluzia știrii despre hotelul din Garden Grove, scria că, acum două decenii, pe acele meleaguri pe unde a fost ridicat și „Animal Inn” ca și pe altele din imediată apropiere existau încă afișe pe care scria negru pe alb: „Interzis cîinilor și negrilor”. Cum se vede prea bine, lucrurile s-au schimbat cu totul și e departe de noi gîndul de a generaliza faptul de mai sus. Dar ne-am amintit, în context, și între altele că acum cîiva timp într-o carte a sa, René Dumont scria că în Franța cîinii și pisicile consumă anual două milioane tone de alimente, cantitate suficientă pentru a hrăni satisfacător 12 (douăsprezece) milioane de copii din țările sărace. (O paranteză obligatorie: ca și René Dumont, ca și oricine altcineva înțelegem și aprobăm întru totul plăcerea de a avea un animal domestic dar...). Pe urmă, din cele 69 milioane tone de pește strîns din mare în fiecare an, circa 36 la sută se transformă în făină de pește pentru consum animal. Or, specialiștii susțin că făinii respective i s-ar putea găsi ușor o mai bună întrebuințare. Nu mai vorbim de întrebuințarea ce s-ar putea găsi banilor pentru a face publicitate hotelului respectiv, serviciilor sale, luxului său! Nu mai amintim de competiția ce s-a iscat între hotelierii de acest gen și chiar proprietarii. Putea să fie și altfel? Evident da! Iar de un „menu à la carte” și toate detaliile ce-l însoțesc puteau să beneficieze, în primul rînd, atîția și atîția copii chiar de pe meleagurile apropiate de „Animal Inn”. Ca să nu mai vorbim de cele mai îndepărtate geografic și altfel.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „Panorama” — R.P. Polonă)

Ochii și urechile lumii

Icarul
de la Nasul cenușiu

Lumea e repede la mit, ca alții iuți de mină și de picior. Se zice și chiar se scrie c-ar fi apărut pe pământ și peste ape, cel numit odă-tă Icar. Ar fi străbătut, zburind, dind dacă nu din miini, atunci din picioare, ceea ce nu-i mare diferență la un mit. — Canalul Minecii. S-ar fi nălat de la Folkestone, de pe coasta Angliei și după 2h 50' de zbor, ar fi coborât dincolo, la Wissant, în Franța, o localitate între capul de coastă numit Nasul cenușiu și orașul Calais. Toată survolarea asta de 36 de kilometri ar fi făcut-o dind din picioare pe o bicicletă, la vreo zece metri deasupra apelor. Altă energie decât cea umană n-ar fi cheltuit pentru a se menține în aer, și atunci e logic să se cinte că a învial Icar. Virsta — 26 de ani. Meseria de bază — biochimist. Greutatea: 57 de kile. Greutatea bicicletei: 24,95 kg. Pentru a zbura 170 de minute peste apă, trăgind o încărcătură de 82 de kilograme, Icar a dezvoltat o energie de 0,35 cal/vapor. Mersi.

Nu discut elementele tehnice — deosebirea dintre ceara de altădată — aripilor și fibrele de carbon, de pa ru ori mai ușoare decât aluminiumul, care formează țesătura cabinei în care are adăpostită bicicleta. Dar, înainte de zbor, Icarul '79 a avut toate datele meteorologice — pentru a obține cea mai bună stabilitate atmosferică și cel mai slab vînt posibil. „La un vînt de peste 10 kilometri pe oră, eram silit să renunț”, a declarat, după aterizare. Pe urmă — băiatul era dotat cu un emițător radio și cu un material necesar salvării, dacă ar fi căzut în apă. După sau sub el, se țineau, pe apă, câteva bărci care să-i sară în ajutor, în caz de accident. „Atenție, nu mai pot să mă mențin! — le-a strigat el, de sus, la un moment dat. Cad l Apropiați-vă, ca să mă puteți salva!” „Accelerează!” i-a urlat de jos, dacă nu tatăl său, Dedalus, atunci șeful său, constructorul mașinii. Icar l-a ascultat, „credeam însă că sînt la capătul puterilor, crampile mă inebneau, din ferire am biruit slăbiciunea, vedeam coasta franceză, asta mi-a dat curaj” — comenta mitul, după aterizare, bind șampanie, pe plaja Nasului cenușiu, după ce și-a frint o aripă, înainte de a incasa premiul de 100 000 de lire sterline, acordat de un englez bogat „primului om care va traversa Mineca propulsat doar de forța sa mușchiară”.

Nu spun că a fost ușor. Dar mi-este și mai greu să văd în erou, un Icar. Un Icar care cînd simte căderea strigă și e auzit, un Icar care știe că dacă pică — scapă, un Icar supravegheat, un Icar al friicii aproximative, capabil și de renunțare, un Icar cu telefon, echipament de salvare și șampanie după aterizare, acela n-are de ce sta în mitologie și mă opun învierii lui; pentru a fi Icar trebuie să nu ai securitatea zborului și să nu știi de ea. Esențialul în survolarea icarescă este lipsa de securitate, riscul, nesiguranța, angoasa și frica biruite fără de „buletin meteo”, telefon și premii în bani. Nu-i musai să fii Icar, firește. Dar nici nu-i musai să-l reinventezi la orice trecere peste ape. Mai multă decontă în inaripare n-ar strica speciei noastre, altfel prometeică de n-are încotro...

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

„A fost din nou o zi grea, nu-l așa domnule doctor?”
(„Der Spiegel” — R. F. Germania)

Angajăm urgent Mata Hari sau similar...

„Totul e o glumă” a fost prima reacție a cititorilor americani cînd le-a căzut sub ochi, în pagina 22 din „New York Times”, un mare anunț publicitar al C.I.A. Primul de acest fel din istoria celebrei agenții americane, scrie revista italiană „Panorama”.

„C.I.A. oferă tentante posibilități de a face carieră în serviciul public vital. Cei interesați trebuie să îndeplinească următoarele condiții: studii superioare (de preferat Magna cum laudae), interes deosebit în afaceri internaționale, dorință și abilitate în a desfășura activitate peste hotare, înclinație pentru limbi străine, calități dovedite de conducător. Se cere cetățenie S.U.A. Salariul de debut este între 13 662 și 16 618 dolari pe an. Plus obişnuitele beneficii guvernamentale. Incurajăm femeile și minoritățile”.

Cu această inserție publicitară, aprecia un comentator al televiziunii newyorkeze, C.I.A. a vrut să demonstreze că acum metodele sale sînt publice, legale, nu violentează instituțiile sociale finanțate de contribuabili. Adică nu se mai însinuează pe furiș cu propuneri „grase” în rîndul studenților, ziaristilor sau oricărei altei categorii „interesante”. Totul la lumina zilei. În fond e vorba de niște funcționari pentru afaceri internaționale, nu? Și, totuși, de ce mai angajează C.I.A., care oficial are pe state 15 000 de salariați? Decisă să-și schimbe organizarea și, mai ales, să se apere de criticile virulente la adresa activităților sale externe (țineți minte raportul „Primula?”) ne informează „Panorama”, organizația, care vehiculează 3,5 miliarde dolari anual (buget public, deci...), a concediat 4 000 de funcționari și agenți de la Divizia operativă. Asta nu înseamnă reducere de personal și, cum cu bucurie am sperat, restringerea activității. Nu, este vorba de o concediere pentru... improspătare.

Pînă acum, circa 90, la sută din informațiile aflate în posesia organizației proveneau de la SIGINT și COMINT, două divizii (servicii) care folosesc tehnici numite „de mijloc” — sateliți spion, interceptarea convorbirilor telefonice, instrumente electronice etc. Conducerea C.I.A. a ajuns la concluzia că este o gravă eroare să se bazeze, în obținerea de informații, numai pe două sectoare, axate exclusiv pe spionajul electronic.

Dar, după cum sublinia un înalt funcționar al C.I.A., „este foarte greu pentru noi să găsim tineri dispuși să se înroleze cu entuziasm în serviciile secrete”. De ce oare? Serviciu sigur, bine plătit, experiențe interesante, dospelind de exotism și multe, multe altele. În fond, de ce nu? „Americanul dorește o slujbă cinstită. Plătită pentru o muncă cinstită, utilă. Băgător de seamă, trăgător cu urechea după ațiția ani de studii?” Adevărata problemă a C.I.A., arată un expert al Centrului Național pentru Studii asupra Securității, este cea a calității oamenilor săi. Într-adevăr. Despre ce fel de calitate este vorba, reprezintă încă o enigmă. Pentru că oamenii de calitate citesc anunțul și... se amuză.

IOAN ROSCA ■

NU, războiului!
Fotografie de EM. GREGOR ■

Falsa impresie
a promotorilor apartheidului

Calificat ca una din cele mai flagrante încălcări ale demnității umane, condamnat de opinia publică internațională, cu o arie geografică din ce în ce mai restrînsă, sfîrșit de scandalurile în care sînt implicați și excluși, cel puțin aparent, din viața politică cei mai fervenți promotori ai săi, apartheidul se încăpățînează, prin cei ce-l ridică la rangul de politică de stat, să-și arate adevărata față, esența sa profund dăunătoare pentru evoluția pe care o dorim lumii de azi, străduindu-se să dea impresia — evident falsă — că și va evita sfîrșitul. Dovezile nu lipsesc. Să ne referim la unele din cele mai recente. O declarație a unui reprezentant al guvernului de la Pretoria, reluată de ziarile aflate sub egida autorităților rasiste sud-africane, dezvăluie, fără dubiu, intenții vădit belicoase. Republica Sud-Africană, afirma el, deține toate mijloacele pentru fabricarea bombei atomice în momentul actual. N-au trecut decât câteva zile și un alt membru al cabinetului sud-african găsește — nimic nu contrazice concluzia că l-a căutat — prilejul de a face cunoscut că Africa de Sud „este în măsură a se dota cu o industrie aviatică menită să facă față nevoilor militare ale țării”.

Firește, apare întrebarea: ce a determinat această succesiune de declarații, care vizează direct reliefaarea potențialu-

lui militar al armatei sud-africane? Răspunsul implică, în mod necesar, luarea în considerare a mai multor elemente. Mai înainte se cuvine însă o precizare. Cînd vorbesc despre Republica Sud-Africană, cei doi membri ai cabinetului de la Pretoria se referă, evident, la populația albă din această țară. Mai precis, la o parte din aceasta, pentru că politica rasistă, apartheidul, care exclude pe cei de culoare de la exercitarea celor mai elementare drepturi, a atras inclusiv dezaprobarea unui număr însemnat de albi din R.S.A. Să ne referim însă la răspunsul ce-l cere întrebarea enunțată. Este evident că se accentuează izolarea regimurilor de la Pretoria și Salisbury pe continentul african. Intensificarea luptei populației de culoare, cucerirea independenței de către marea majoritate a popoarelor de pe „continentul negru”, victoriile obținute de fronturile de eliberare, care se bucură de sprijinul opiniei publice internaționale, pun într-o situație din ce în ce mai dificilă autoritățile sud-africane. Manevrele interne, farsele electorale, presiunile declanșate pe teritoriul țării sau în Namibia se dovedesc zadarnice; ele nu pot infringe dorința de libertate a celor oprimați de promotorii apartheidului. Același rezultat l-au avut și acțiunile agresive întreprinse pe teritoriile statelor in-

dependente și suverane ce au graniță cu R.S.A. sau cu Namibia, state aflate pe calea evoluției de sine stătătoare, interesate în lichidarea ultimelor bastioane rasiste din Africa australă.

În fața eșecurilor diplomatice și militare, refuzînd să înțeleagă că finalul nu poate fi decît unul — exercitarea deplină a dreptului la libertate al tuturor popoarelor africane —, autoritățile de la Pretoria au recurs la o nouă manevră: imbinarea apartheidului și agresiunii cu declarații de pe poziții ce se vor de forță. Se amenință cu arma atomică, într-o lume ce se vrea și trebuie să devină fără arme și fără războaie. În rîndul acestor declarații trebuie incluse și cele ce au inspirat aceste rînduri, declarații prin care se intenționează intimidarea celor ce au ca țel suprem abolirea regimurilor rasiste. Cursul evenimentelor este, însă, elocvent pentru a cristaliza concluzia că nici un efort al autorităților de la Pretoria în sensul înarmării nu va putea salva ceea ce, de fapt, condamnă însăși istoria. Dimpotrivă, este pus, încă o dată, în evidență pericolul ce-l prezintă regimurile rasiste, practicile acestora, pentru libertatea popoarelor, pentru pacea în Africa, în întreaga lume. Ceea ce subliniază cu prgenanță cerința ca toate forțele iubitoare de pace și libertate să intensifice acțiunile anti-apartheid, să facă imposibilă concretizarea intențiilor, declarate sau nu, ale celor de la Pretoria și „colegilor” lor, în ale rasismului, de la Salisbury. În fapt, este vorba de imperativul de a elimina din configurația lumii contemporane acei factori ce periclitează pacea omenirii.

EUGEN STĂNESCU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Vinzările, dar, mai presus de orice,
cumpărările...

Licitațiile au, uneori, un haz sinistru. Personaje burdușite cu parale, care nu au nici în clin, nici în mîinecă vreo legătură cu obiectele supuse vinzării, își impun sforăitoarea prezență în speranța cochetă că se va vorbi despre dinșii fie și cu antipatia aceea singeroasă, atît de gustată în lumea bună. Marile licitații organizate de casele „selecte” reprezintă un binemeritat prilej pentru high-life-ul internațional de a se reintîlni la o birfă percutată de dulci frisoane. Cele mai ciudate obiecte, cînd nu este vorba de banalele și foarte costisitoare piese de artă, stîrnesc prin prețurile „de plecare” o unanimitate infatuare în rîndul clientelei pentru că, asta e, nu e neplăcut să cumperi cite ceva, orice, care are peste cinci zerouri în coadă. Cei care nu fac parte din înalta societate, neavînd acte

și trecut în regulă, folosesc minunatul prilej al licitației pentru a împinge plafonul vinzării, îngroșînd sumele în pas voios și cu totală degajare. Foarte frecvent, dacă nu în toate cazurile, o spargere „în sus” a unei licitații de zile mari face pagina întîii a ziarului și asigură preopinativului o celebritate care se remarcă de cine trebuie, cu ochii mijii și gura amară.

Avionul personal al lui Elvis Presley (cu două dormitoare, o sufragerie nostimă, un bar mai mult decît rezonabil și o baie pe care gustul normal ar taxa-o, în cel mai bun caz, drept foarte sofisticată) s-a vîndut mult mai scump decît a fost cumpărat, din cauza obiectelor personale de lenjerie rămase pe mobile și printre mobile, într-o dezordine delicioasă al cărei secret numai Elvis îl deținea.

John Tracy, patronul unei rețele de baruri din Virginia, a cumpărat avionul, cu tricouri și ciorapi cu tot, pentru a-l depozita în curtea domniei sale, unde îl pot admira puțini prieteni și masa largă de dușmani. După ce a dat sacul cu bani pe obiectul zburător, noul proprietar a declarat că îl va lăsa între zorele, întrucît capriciul a fost satisfăcut. Tracy nu l-a admirat niciodată pe Elvis, dar și-a făcut cheful din moment ce, după cum a precizat, „le-a luat de sub nas nebunilor amatori alcovul zburător al celui mai nebun dintre ei...” Mă rog. Fiecare face cu banii săi ce dorește.

Tot ce a dorit a făcut și doamna Lilly Bartson, vedetă a licitației organizate de „Sotheby Parke Borne”, dînsa a achiziționat pinze în valoare de aproape un milion cinci sute de mii de dolari cu prilejul vinzării, cu mare tam-tam, a colecției Benjamin Sonenberg. Licitația a acumulat experți, colecționari și mari amatori de investiții sigure din toată lumea. Ea a ajuns la o sumă finală de 4,9 milioane,

plasindu-se pe locul trei după demontarea, în 1971, a colecției Norton Simon (9,8 milioane dolari) și cea a Geraldinei Rockefeller Dodge (7,5 milioane).

Doamna Bartson, dînd dovada unei sincerități egalată, cel mult, doar de disponibilitățile sale de a-și imprăștiă măruntșul, a permis consemnarea de către reporterii a acestor gînduri limpezi: „Nu știu ce voi face cu tablourile. M-am uitat la ele și mi se par drăguțe, dar nu nemaipomenite. Fiind însă atît de scumpe nu le voi pune pe pereți. O să le țin la bancă. Poate le crește prețul”.

În felul acesta, tablourile drăguțe vor aștepta în întunericul seifului să devină mai scumpe. Ele sînt semnate de Renoir. Van Gogh și Picasso și vor avea soarta greu de descris a unor obiecte „nu nemaipomenite”, însă purtătoare ale unor valori strănii, care cresc departe de lume, și de ochii ei, spre satisfacția leneșă a numitei Bartson...

RADU BUDEANU ■

Acum, pe Bulevardul Bucureștii Noi, la nr. 43, se poartă Monet și Gauguin

Pe firul Griviței, dar peste șina Constanței, pe Bulevardul Bucureștii Noi, pe mina stângă și la poarta cu nr. 43 scrie: **I.T. DACIA.** Iar dincolo de poartă se poartă Monet (amintiri-vă colorile din... reproducțiile: „Impresie, răsărit de soare” și „Femeia în verde”) și Gauguin (perioada Tahiti, mai ales: „Și aurul trupurilor lor...”) Deci, se poartă griurile și bleurile, verdele, transparenta mierii și a chihlimbarului, negrul abanos, roșul mat, aurora boreală... Bineînțeles că în țesături.

Și se poartă pentru că „se poartă cam peste tot, mai puțin în Noua Zeelandă, Arctica și Antarctica unde nu exportăm”, îmi spune Maria Diaconu, secretara comitetului de partid; iar eu îi răspund „încă”, gândindu-mă la nemeipomenitul succes înregistrat de curind pe piețele Statelor Unite ale Americii și ale Canadei de către... „Rozi” (c-așa a vrut beneficiarul să-i zică unei țesături deosebite, realizate din celofibră românească, finisată superior, neșifonabilă și cu contracție redusă; și dacă „Rozi” a cucerit ce a cucerit vă dați seama ce interes vor stârni „Nufărul” și „Crizantema”, tot din celofibră, dar-și-mai-și...).

Povestea cu... purtatul nu-i deloc simplă. S au cum susține Ioana Coșeru, inginiera-director: „E o „mindrie pentru noi să

fim în pas cu moda”. Dar cită muncă se schimbă pe mindria asta numai cei 2300 de oameni (70 la sută femei) personal muncitor o pot mărturisi. Pentru că numai un superficial ar putea susține că industria ușoară este ușoară. Indiferent de perfecționările la care este supus permanent procesul muncii, rămân suficiente locuri pe fluxul tehnologic unde și mai binele își are și mai binele său. Subsemnatul susține că e al naibii de grea chiar și industria ușoară. O spune ca om care a coborât în funduri de mină, care s-a urcat pe turle de sondă și pe coșuri de fum, care s-a ciătinat pe valuri odată cu puntea unor vapoare în probe de marș pe mare, care a rămas izolat în viscol etc., etc. Nu jocul cuvintelor m-a atras, ci sfința realitate. Sigur, se poate filozofa mult și bine și admira — și pe bună dreptate! — faptul că la filatură firele sint plimbate pe ringuri cu viteze mai mari decât ale superexpresului japonez Hikari; n-ai decât să te extaziezi — merită! — în fața rapidității cu care intervin să innoade două fire sau să schimbe un fus plin niște femei care se numesc Maria Crăciun, Aurelia Dumitrașcu, Dorina Andrei, Gherghina Doncea, Alexandrina Tudose... Dar ciți am fi în stare să trăim viața lor? Să vii zi-noapte-primăvară-vară-toamnă-iarnă la

capătul liniilor de tramvai 20 și 6, să intri la „Dacia”, să-ți lași grijile și deprinderile casnice la portar, să intri la filatură și timp de opt ore să așculți caedele, flyerele, lami-noarele, ringurile. Pentru că amintitele femei cu asta se îndeletnicesc de 15—20—25—30 de ani. De ani!

Ori la țesătorie. Bineînțeles că tot industrie...ușoară. Intri și vezi (să zicem) pe Elena Ivănică, Viorica Rotaru, Elena Căpitănescu... Probabil că mișcările lor printre cele șase războaie la care lucrează pot fi asemuite cu cine știe ce reușite coregrafice. Eu le-am văzut marți 3 iulie și-mi permit să notez aici că sint harnice, ceea ce în realitate este și adevărat.

Nu-i ușoară nici munca aparent ușoară a creatorilor de modele. Lucrează acolo artiștii plastici Constanța Nicolescu, Geta Vișan, Elvira Preoteasa, Dana Scheter, Olga Pelimon... Nu-s ușoare nici desenele pe care le fac: geometrice, florale, figurative, cosmice. Ceea ce nu i-a împiedicat pe creatori ca numai în acest an să fi realizat opt articole noi și 105 desene noi în 420 poziții coloristice. Să vă povestescă dumnealor creatorii cit de „ușor” este să te-ții de moda contexturilor pe care o lansează din șase-in-șase luni, alta, din epicentrul Parisului, dumnealui, un Fred Carlin (Cardin fiind de altă... croială). Sau, tot așa, să vă spună ingineria Doina Andone, șefa atelierului proiectare-cercetare, cit de... lesnicios e (de exemplu) să reduci greutatea pe metru pătrat a țesăturilor...

Nu-i ușoară munca la „Dacia”. Pentru că deocamdată s-or fi purtând culorile Monet și Gauguin, însă permanent se poartă munca.

Ștefan cel Mare la București

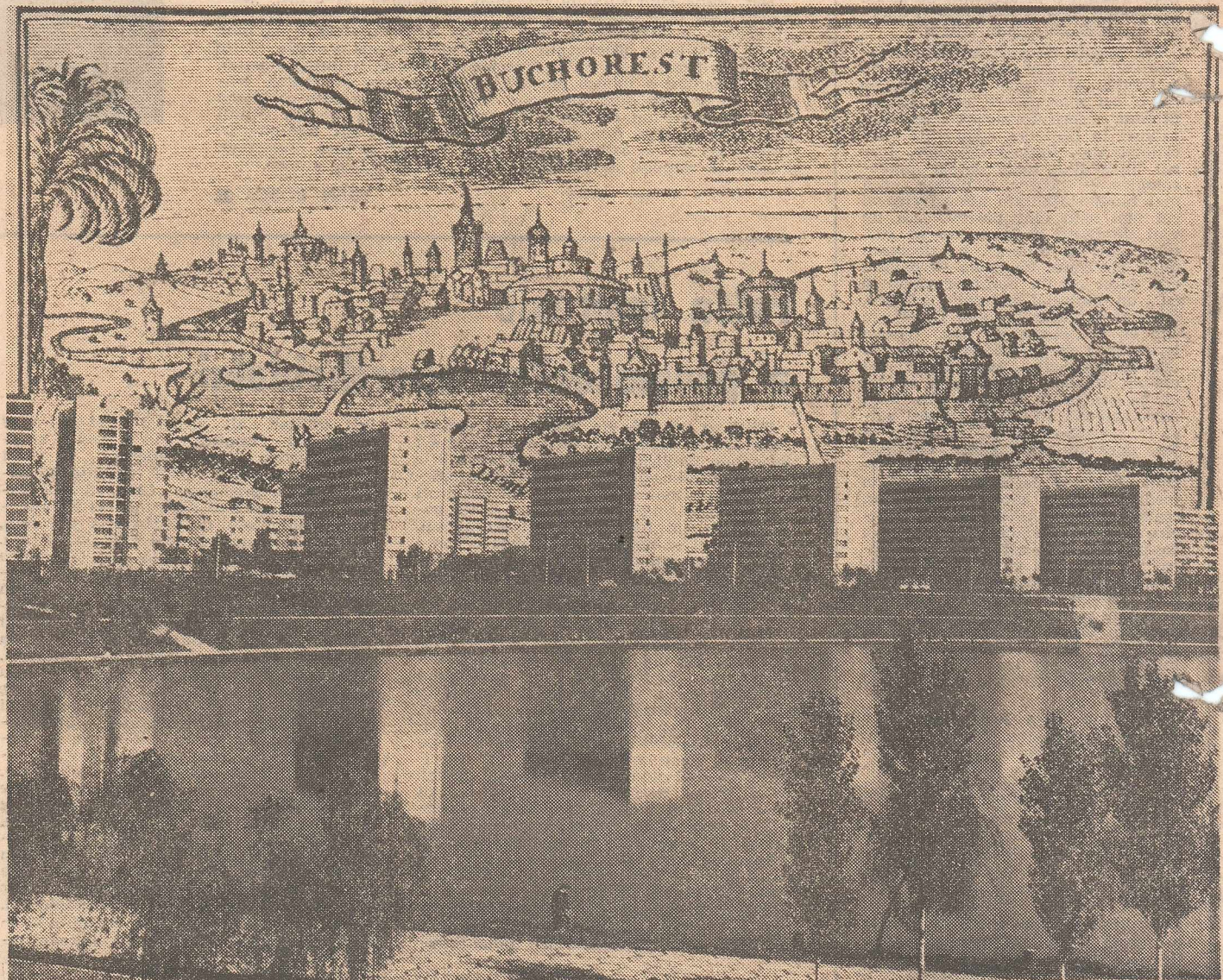
Muzeul de istorie al Municipiului București este ceea ce trebuie să fie. Omagîind împlinirea a 475 de ani de la moartea marelui domn al Moldovei, istoricului Panait I. Panait și Oliver Velescu au prezentat iubitorilor de istorie, într-o recentă adunare în sala de conferințe a muzeului, date inedite despre activitatea diplomatică și legăturile lui Ștefan cel Mare cu celelalte țări de același neam, Transilvania și Țara Românească. Oaspete de două ori al Bucureștilor, în 1473 și apoi în 1476, cînd a înlesnit urcarea pe tron pentru a doua oară a lui Vlad Tepeș, pentru a avea la București un voievod fidel ideilor lui politice de libertate și neafir-nare. Se pare că una din vizite a avut drept scop căsătoria sa cu Maria Vochița, fiica lui Radu cel Frumos, a treia sa soție, care se afla adăpostită în Cetatea Bucureștilor, împreună cu mama sa. Urme materiale ale vizitei lui Ștefan s-au găsit în timpul săpăturilor și restaurărilor de la Palatul Voievodal.

Pasajul Obor

cîteva zile înainte de inaugurare

Cum va arăta pasajul Obor toată lumea știe. Machetele lui au fost prezentate în emisiuni TV, în fotografii, în ample reportaje și interviuri. Rosturile lui și consecințele lui în viața orașului, de asemenea, se știu. Iată-l aproape de final, cîteva zile înainte de inaugurare, de predare în folosul publicului. Cu aproape un an mai devreme față de termenul inițial, 1 iulie 1980, și să ne reamintim că șantierul a debutat la 1 martie 1978. Într-o mare întrecere cu timpul, într-o mare încordare de voință, muncitorii, tehnicienii și inginerii Trustului de construcții industriale București, constituit în Șantierul Pasaj „Obor”, pe 30 iunie anul acesta, deci acum cîteva zile, au turnat ultimii metri cubi de beton. Ultimele bene. Se retrag utilajele, se montează ultimii metri pătrați de travertin gălbui ca ivoarul, de travertin suav ca marmorele, pe scări și pe pavimente, acolo pe unde noi ne vom purta pașii cu firesc și poate cu indiferență. Sub cota zero, liniile de tramvai, cele două fire de circulație, dintre șoselele Ștefan cel Mare și Mihai Bravu sint gata. Probele tehnologice s-au făcut. Își așteaptă vagoanele și călătorii. Rampela de coborîre în subteran sint gata și ele. Șoseaua de deasupra cu largile ei benzi de circulație așteaptă și ea asaltul autovehiculelor. Este un record al lor, al constructorilor — am scris despre ei, cînd pe gerurile iernii trecute, ca să-și respecte angajamentele, turnau betoane la minus 20° și lucrau noaptea în schimburi prelungite sau în trei schimburi sub lumina reflectoarelor — dar nu numai al lor. Bucureștenii înșiși, ca întotdeauna oameni iubindu-și cetatea, doritori de binele ei, au venit alături. Au pus umărul la treabă, la munci necalificate și chiar calificate, după meseriile lor de bază, din fabricile lor. Numai în ziua de 30 iunie, 2500 de bucureșteni din sectorul 3 erau prezenți pentru ultimele finisaje. Spațiile verzi ale platoului, cu rol de ordonare a circulației rutiere, dar și punct de forță în compoziția arhitecturală a vastei piețe apărute la răsucirea celor patru mari artere Colentina, Moșilor, Mihai Bravu, Ștefan cel Mare, sint mai ales opera lor, a cetățenilor. Ei au plantat arbuștii ornamentali și rondurile cu flori pentru farmecul acestui loc ce va fi, sintem siguri, un mare punct de atracție, de promenadă și de interes al Capitalei. Senzația că centrul se va muta aici sau că un nou centru al Bucureștilor a apărut este persistentă, ne domină.

Pagină realizată de ILEANA ALEXENI și MIRCEA BUNEA

Compoziție de ALEXANDRU ENACHE

Pacienți de peste hotare în clinica de chirurgie cardiovasculară Fundeni

Cel ce ne oferă această informație este renumitul chirurg în domeniu, de notorietate internațională, prof. dr. doc. Ioan Pop de Popa Dealtef, este cunoscut faptul că în spitalul de boli cardiovasculare Fundeni — creație a ultimilor 10 ani — sint întrunite forțele de specialitate, bază materială și dotare, care-l fac la ora actuală competitiv cu oricare Centru național de boli cardiovasculare, unități de vîrf ale altor țări „Sintem astăzi în situația de a rezolva în țară toate bolile cardiace, notează eminentul specialist, și, în principiu,

nu mai trimitem peste hotare bolnavi pentru a fi operați. Mai mult, un număr din ce în ce mai mare de bolnavi din alte țări solicită să fie operați în clinica noastră, lucru pe care am și început să-l facem”. În anul 1978, echipa de specialiști a clinicii a efectuat un total de 2057 intervenții, aproape de 3 ori mai mult ca în cel mai bun an anterior. Dintre acestea, 275 au fost efectuate pe cord deschis (intervenții ce necesit înlocuirea funcției inimii și plămînilor cu inima artificială), realizîndu-se în acest mod 159 de înlocuiri valvulare cu valve artificiale. Se știe că înlocuirea valvelor mitrale este una dintre cele mai complicate operații în cardiocirurgie, dar cel mai important lucru realizat este că s-a făcut cu o mortalitate foarte redusă.

Cinci elevi bucureșteni au plecat la Londra

Făcînd parte din lotul de copii români participanți la cea de-a 25-a Olimpiadă internațională de matematică. Au plecat cu gândul să se întoarcă victorioși, să reediteze succesul colegilor lor de anul trecut care s-au clasat primii în lume. Ei nu sint niște naivi, ei, „clasa olimpicilor”, cum au fost numiți, s-au pregătit cu seriozitate, exercițiile lor nu au vizat doar să rezolve ca niște roboți probleme date, cu rezultate date, ci să creeze, să găsească soluții, căi noi, neabătute. Deci, școala românească de matematică își asigură discipolii.

FLACARA Redoția: București, Piața Științei 1, căsuța postală 3312, Oficiul 33, cod 71341. (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunteală) — Valeriu — 1606 Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanitoaia, Cusin, Horia Pătroscu, Mircea Fădoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și Ghera, Ion Predosanu Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595; Secretariat de redacție interior 1783; secretar responsabil de redacție Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei” presă, P.O. BOX — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Probleme social-politice și de morală civică 1619; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Victor Niță) — 1618; Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi 1617; Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618; Fotoreportaj (Elena Dan Birlădeanu, Cornel Cotoană) — 1782, 1621; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10, 1611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import